

รายงาน

สถานการณ์สตรี 2549



สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงาน สถานการณ์สตรี 2549

พิมพ์ครั้งที่ 1	พ.ศ. 2549
จำนวนพิมพ์	500 เล่ม
จัดพิมพ์โดย	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ Website : http://www.women-family.go.th
ISBN	974-9800-62-3

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

- | | | |
|----------------|------------|---|
| 1. นายสุวิทย์ | ชันธาโรจน์ | ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว |
| 2. นายธีระวุฒิ | อรุณเวช | รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว |
| 3. นางกิ่งแก้ว | อินทวาท | รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว |
| 4. นางจิตราภา | สุนทรพิพิธ | ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย |

ผู้จัดทำ

กลุ่มการวิจัยและสารสนเทศ สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย

- | | | |
|--------------------|--------------|---------------------------------|
| 1. นางอัมชานา | วุฒิสัมบูรณ์ | หัวหน้ากลุ่มการวิจัยและสารสนเทศ |
| 2. นางสาวทัศนีย์ | สุชีวกุล | นักวิชาการพัฒนาสังคม 8 |
| 3. นางอัจฉราฉวี | หาสุณหะ | นักวิชาการพัฒนาสังคม 8 |
| 4. นางสาวรำไพ | ศรีสุข | นักวิชาการพัฒนาสังคม 7 |
| 5. นางสาวสุวรรณา | ไชโยธา | นักวิชาการพัฒนาสังคม 6 |
| 6. นางปัทมา | ปาณิวรรณ | นักวิชาการพัฒนาสังคม 5 |
| 7. นางสาวชุตินันท์ | พุ่มกลิ่น | นักวิชาการพัฒนาสังคม 4 |
| 8. นางสาวพัชรี | ศรีสุวรรณ | นักวิชาการพัฒนาสังคม 3 |
| 9. นายปฏิภาณ | อินทวาท | เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ |

คำนำ

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้จัดทำรายงานสถานการณ์สตรี 2549 โดยประมวลข่าวและสถานการณ์เด่นของสตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศในปี 2549 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายที่มีมากขึ้น โดยเนื้อหาของรายงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กล่าวถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสตรีใน 12 ประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นห่วงใยเป็นพิเศษที่ต้องเร่งดำเนินการตามแผนปฏิบัติการปักกิ่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทและสถานภาพของสตรีในด้านต่างๆ และในส่วนที่ 2 เป็นสถานการณ์และสตรีดีเด่นในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งจะพบว่าการพัฒนาสถานภาพสตรีไทยที่ผ่านมา มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ เรื่องการศึกษาและสุขภาพอนามัย สำหรับการพัฒนาศักยภาพของสตรีไทย ยังมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ มากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ ของสังคม นโยบายของรัฐ หรือกฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อสตรี มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขกฎหมายค่อนข้างช้า และกฎหมายบางฉบับยังขาดการบังคับใช้เพื่อประโยชน์ต่อสตรีโดยตรง ทำให้การยกระดับสถานภาพสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามนับว่าสถานภาพสตรีไทยโดยรวมมีความก้าวหน้ามากขึ้นทั้งในด้านคุณภาพชีวิต และการคุ้มครองสิทธิ

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

กันยายน 2549

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
รายงานสถานการณ์สตรี	1
ส่วนที่ 1 : สถานการณ์สตรีไทย	
สตรีกับความยากจน	2
การศึกษาและการฝึกอบรมของสตรี	4
สตรีและสุขภาพอนามัย	5
ความรุนแรงต่อสตรี	8
สตรีและความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ	10
สตรีและเศรษฐกิจ	12
สตรีในอำนาจและการตัดสินใจ	13
กลไกทางสถาบันเพื่อความก้าวหน้าของสตรี	16
สิทธิมนุษยชนของสตรี	18
สตรีและสื่อมวลชน	21
สตรีและสิ่งแวดล้อม	24
เด็กผู้หญิง	26
ส่วนที่ 2 : สถานการณ์และสตรีดีเด่นในประเทศไทยและต่างประเทศ	
สตรีดีเด่นในประเทศ	
สายสุรี จุติกุล สมาชิกคณะกรรมการอนุสัญญา CEDAW	32
นักธุรกิจสตรีดีเด่นของโลก 2549	33
■ คุณภัทรา ศิราอ่อน	34
■ คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์	35
■ คุณศุภลักษณ์ อัมพพ	36

	หน้า
หญิงแกร่งบนเวทีการเมืองท้องถิ่น	36
3 สตรีส่งเสริมสันติ 3 จังหวัดภาคใต้	37
นักการเมืองหญิงดีเด่น	38
นักธุรกิจสตรีดีเด่น	39
2.2 สถานการณ์และสตรีดีเด่นต่างประเทศ	
2.2.1 สตรีดีเด่นต่างประเทศ	
สตรีผองคั้งเก้าผู้นำ “ซีลี” คนแรกฝ่ายซ้าย	40
นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของเกาหลีใต้	41
นายกรัฐมนตรีหญิงขวัญใจชนชั้นรากหญ้าแห่งจาไมกา	42
หญิงเหล็กคนแรกแห่งกาฬทวีป	42
เอเลน แมกอาร์เธอร์ หญิงสาวที่เดินทางรอบโลกเร็วที่สุด	43
ไอลีน คอลลินส์ ยอดผู้การหญิงแห่ง “ดิสคัฟเวอรี”	45
มิเชล วี สาวน้อยมหัศจรรย์	46
นักธุรกิจสตรีดีเด่นของโลก 2549	46
2.2.2 สถานการณ์เด่นต่างประเทศ	
ราชวงศ์เบญจมาศแห่งญี่ปุ่น	48
ชีวิตที่(อยาก)เลือกได้ในแดนซากุระ	50
เอกสารอ้างอิง	53
ภาคผนวก	57

รายงาน

สถานการณ์สตรี

ความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ กระแสโลกาภิวัตน์ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสตรีไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ สตรีไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนของสังคมส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างความเสมอภาค และความก้าวหน้าของสตรี การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบทั้งทางนิตินัย และพฤตินัยเพื่อให้สตรีได้รับความคุ้มครองทุกด้านในฐานะที่มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เท่าเทียมบุรุษ

ประเทศไทยได้ดำเนินการส่งเสริมบทบาทและความเสมอภาคระหว่างหญิงชายโดยได้ นำยุทธศาสตร์ในโรบี่ ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีไป ประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนหลักสำหรับการส่งเสริมบทบาทและสถานภาพสตรี โดยได้กำหนด นโยบายและแผนพัฒนาสตรีระยะยาว(พ.ศ. 2535 - 2554) และแผนพัฒนาสตรีภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 7 เป็นต้นมา เพื่อเป็นแนวทางในการ ส่งเสริมและพัฒนาสตรีไทยอย่างต่อเนื่อง

รายงานสถานการณ์สตรีฉบับนี้ ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่กล่าวถึง สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสตรีใน 12 ประเด็น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในบทบาท และสถานภาพของสตรีในด้านต่างๆ และในส่วนที่ 2 ได้ประมวลข่าวและสถานการณ์เด่น ของสตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในปี 2549 มานำเสนอด้วย

ส่วนที่ 1

สถานการณ์สตรีไทย

■ สถานการณ์สตรีไทย เป็นการรายงานสถานการณ์สตรีตามประเด็นห่วงใยเป็นพิเศษ 12 ประเด็น ตามแผนปฏิบัติการปักกิ่ง ได้แก่ สตรีกับความยากจน การศึกษา และฝึกรวมของสตรี สตรีและสุขภาพอนามัย ความรุนแรงต่อสตรี สตรีและความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ สตรีและเศรษฐกิจ สตรีในอำนาจและการตัดสินใจ กลไกทางสถาบันเพื่อความก้าวหน้าของสตรี สิทธิมนุษยชนของสตรี สตรีและสื่อมวลชน สตรีและสิ่งแวดล้อม เด็กผู้หญิง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสตรีไทยดังต่อไปนี้

1. สตรีกับความยากจน

ความยากจน เป็นปัญหาสังคมที่สำคัญเนื่องจากบ้านทอนความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และสตรีมักจะมีปัญหาความยากจนมากกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะสตรีที่อยู่ในชนบท ความยากจนของสตรีมีสาเหตุหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดโอกาส และการไม่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงไม่ถึงทรัพยากรและบริการต่าง ๆ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจและสังคมสำหรับความแก้ไขปัญหาความยากจน

การวัดความไม่เท่าเทียมของรายได้ระหว่างเพศ แสดงให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางเพศในปัญหาความยากจน โดยเฉพาะในครัวเรือนที่มีสตรีเป็นหัวหน้าครัวเรือน ในปัจจุบันสตรีมีแนวโน้มที่จะเป็นหัวหน้า

ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นโดยรับภาระเลี้ยงดูเด็กและผู้สูงอายุเพียงลำพัง การที่ครัวเรือนไทยมีขนาดเล็กลง และมีแนวโน้มที่จะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นไปทำงานของสมาชิกในครอบครัว การหย่าร้าง หรือตั้งครรรภ์และถูกสามีหรือฝ่ายชายทอดทิ้งรวมถึงการที่สตรีอยู่เป็นโสดเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนสตรีต้องทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนมากขึ้น ภาระการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและผู้สูงอายุจึงตกอยู่กับสตรีในกรณีที่สตรีต้องทำงานนอกบ้าน จึงทำให้ไม่สามารถดูแลสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเต็มที่ โดยหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นหญิงมีโอกาสที่จะจนกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชาย

1.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

■ ข้อมูลภาพรวมของประเทศในปี พ.ศ. 2547 จำนวนของประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน 7.1 ล้านคน เป็นชาย 3.4 ล้านคน และเป็นหญิง จำนวน 3.7 ล้านคน

■ ปี พ.ศ. 2547 อัตราส่วนรายได้เฉลี่ยของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นหญิงมีรายได้เฉลี่ยเพียง 18,706 บาทต่อปี(ในเขตเทศบาล) และ 9,676.17 บาทต่อปี(นอกเขตเทศบาล) ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชายมีรายได้เฉลี่ยถึง 23,268.96 บาทต่อปี(ในเขตเทศบาล) และ 11,785.43 บาทต่อปี(นอกเขตเทศบาล)

■ สัดส่วนของครัวเรือนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนระหว่างหัวหน้าครัวเรือนหญิงและหัวหน้าครัวเรือนชายพบว่า ในปี พ.ศ. 2543 และปี พ.ศ. 2545 หัวหน้าครัวเรือนชายมีสัดส่วนของครัวเรือนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนในสัดส่วนที่มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง กล่าวคือ ปี พ.ศ. 2543 เท่ากับ ชาย : 19.3 หญิง : 17.5 และปี พ.ศ. 2545 เท่ากับ ชาย : 14.5 หญิง : 12.3 แต่ในปี พ.ศ. 2547 หัวหน้าครัวเรือนหญิงมีสัดส่วนของครัวเรือนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนในสัดส่วนที่มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนชาย เป็น ชาย : 10.2 หญิง : 10.7 คือ ในครอบครัวที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นหญิงจะมีความยากจนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นชาย จะเห็นได้ว่าสตรีมีแนวโน้มที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนสูงขึ้น กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2544 คิดเป็นร้อยละ 25.7 และในปี พ.ศ. 2547 คิดเป็นร้อยละ 27.9 ในขณะที่ผู้ชาย ในปี พ.ศ. 2544 เป็นหัวหน้าครัวเรือนร้อยละ 74.3 และในปี พ.ศ. 2547 ร้อยละ 72.1

■ ข้อมูลในปี พ.ศ. 2547 จำนวนลูกจ้างชายมีรายได้มากกว่าจำนวนลูกจ้างหญิงในทุกช่วงรายได้ ยกเว้นในรายได้ต่ำกว่า 1,501 บาท ที่มีจำนวนลูกจ้างหญิงมากกว่าลูกจ้างชาย

1.2 นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

นโยบายเร่งด่วนส่วนหนึ่งของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่สามารถบรรเทาปัญหาความยากจนของสตรีได้บ้าง ซึ่งนโยบายเหล่านี้ไม่ได้ชี้เฉพาะไปที่สตรีโดยตรงแต่อย่างน้อยที่สุดก็สามารถเอื้ออำนวยให้สตรีได้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรในการผลิตและการบริการสาธารณะได้ คือ

1. การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเร่งด่วน
2. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้กับบุคคลและครัวเรือน
3. การจัดให้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของแต่ละชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า

4. การจัดตั้งธนาคารประชาชน เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยและสร้างทางเลือกและลดการพึ่งพาแหล่งกุนอกกระบบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสในการสร้างงานและเพิ่มรายได้ด้วยตนเอง

5. การจัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการเดิมและเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างและรักษาฐานการผลิต การจ้างงานและการสร้างรายได้

นอกจากนี้รัฐบาลควรจัดบริการทางสังคมเพื่อช่วยเหลือสตรี เช่น การจัดบริการดูแลผู้สูงอายุและเด็ก การจัดบริการเลี้ยงดูเด็ก จัดหางานให้กับครอบครัวยากจน รวมทั้งครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว (single parents) เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือแก่สตรีในสังคมไทยที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบครัวเรือนและหัวหน้าครัวเรือน

รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาวิจัยที่มีการวิเคราะห์มิติหญิงชาย เพื่อช่วยให้เกิดมุมมองของการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำกันระหว่างเพศที่ปรากฏอยู่ และในการแก้ไขปัญหาความยากจน การกำหนดนโยบายแผนงานต่างๆ ต้องมีการวิเคราะห์โดยมีมุมมองมิติหญิงชายในทุกขั้นตอน เพื่อให้สตรีได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน

1.3 แนวทางในการดำเนินงาน

1. จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับความยากจนที่จำแนกเพศ เพื่อช่วยให้ผู้วางแผนกำหนดนโยบายมาตรการ และโครงการแก้ไขปัญหาปัญหาความยากจนสามารถประเมินระดับปัญหาความยากจนที่แตกต่างของสตรีและผู้ชาย และวางแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2. ในการกำหนดนโยบายแผนงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนจะต้องมีการวิเคราะห์โดยมีมิติหญิงชายในทุกขั้นตอนเพื่อให้สตรีได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียม ช่วยให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางเพศในปัญหาความยากจน

2. สตรีกับการศึกษาและการฝึกอบรม

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและความเสมอภาคของสตรีและเป็นการสร้างพลังให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของสังคม การไม่เลือกปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างหญิงและชายเป็นวิธีการพัฒนาและการบรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างยั่งยืน

2.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

■ อัตราการรู้หนังสือ

ระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2543 ความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศชายและหญิงในอัตราการรู้หนังสือลดลง การสำมะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ. 2533 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ในปี พ.ศ. 2533 อัตราการรู้หนังสือของประชากรวัย 15 ปีขึ้นไป ผู้ชายมีอัตราร้อยละ 95.5 หญิงร้อยละ 91.0 และข้อมูลการสำมะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ. 2543 พบว่า อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 - 24 ปี ผู้ชายมีอัตราการรู้หนังสือร้อยละ 97.8 หญิงร้อยละ 98.1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหญิงมีการรู้หนังสือเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อัตราการรู้หนังสือในปี พ.ศ.2533 ที่ยังปรากฏการเหลื่อมล้ำกันอยู่บ้าง เป็นเพราะหญิงสูงอายุจำนวนหนึ่งเสียโอกาสในการเข้าโรงเรียนเมื่อวัยเด็ก

■ การศึกษาในระบบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ระบุให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 บังคับให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 6 ทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ที่บังคับให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี มีผลให้เด็กหญิงและเด็กชายมีโอกาสได้รับการศึกษาในขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน

สำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายอาชีพและสายสามัญ นักเรียนหญิงและชายสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ค่อนข้างเท่าเทียมกันคือ สายสามัญมีนักเรียนชาย 236,825 คน หรือร้อยละ 47.15 นักเรียนหญิง 274,473 คน หรือร้อยละ 52.85

ส่วนในระดับอุดมศึกษาพบว่า มีนักศึกษาหญิงเรียนมากกว่านักศึกษาชาย คือ มีนักศึกษาชายในสายสามัญ จำนวน 1,238,667 คน สายอาชีพศึกษา จำนวน 1,067,902 คน นักศึกษาหญิงสายสามัญ 1,372,580 คน สายอาชีพศึกษา 1,174,280 คน หรือเป็น นักศึกษาหญิงทั้งสายสามัญและอาชีพศึกษาคิดเป็นร้อยละ 52.56 และ 52.37 ของนักศึกษาทั้งหมด (สำมะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ. 2543 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

สำหรับการศึกษาในสายอาชีพศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เมื่อจำแนกเป็นรายสาขาวิชาซึ่งพบว่า การเลือกศึกษาของนักศึกษาหญิงและชายยังคงสะท้อนให้เห็นเจตคติและค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่คาดหวังให้หญิงและชายเรียนสาขาที่เหมาะสมกับบทบาทหญิงชายดั้งเดิม จากข้อมูลนักเรียนนักศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2548 พบว่า นักเรียนหญิงส่วนใหญ่จะเรียนในสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ร้อยละ 91.52 พาณิชยกรรมร้อยละ 88.78 การท่องเที่ยวร้อยละ 84.62 อุตสาหกรรมสิ่งทอ ร้อยละ 68.08 ส่วนนักศึกษาชายจะเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรมร้อยละ 98.76 เทคโนโลยีและการสื่อสารร้อยละ 52.81 เกษตรกรรมร้อยละ 68.56 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสตรีสามารถเข้าถึงการศึกษาทั้งระดับการศึกษาภาคบังคับและมัธยมศึกษาแล้วก็ตาม แต่สำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาหญิงที่อยู่ในภาวะตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ยังไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาได้

สำหรับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีพบว่า มีนักศึกษาหญิงที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่านักศึกษาชาย จากโครงการสำรวจการทำงานและการว่างงานของคน ระดับกลางและระดับสูง พ.ศ. 2545 สำนักงานสถิติ แห่งชาติพบว่า มีนักศึกษาหญิงสำเร็จการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรีประมาณ 16,058 คน (ร้อยละ 52.37 ของ ผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี) โดยจบการศึกษา ปริญญาเอกจำนวน 306 คน (ร้อยละ 53.40 ของ ผู้สำเร็จปริญญาเอกทั้งหมด) จบการศึกษาระดับโท 14,561 คน (ร้อยละ 51.75 ของผู้สำเร็จปริญญาโท ทั้งหมด)

■ การศึกษาต่อเนื่อง

สำหรับสตรีที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาได้จาก ระบบการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีสำนักบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการให้บริการอยู่ จากข้อมูลกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปี พ.ศ. 2548 มี สตรีลงทะเบียนเรียนมากกว่าชาย โดยมีสตรีลงทะเบียนเรียนจำนวน 1,320,959 คน ชาย 875,909 คน หรือสตรีลงทะเบียนเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.13

■ หลักสูตรการเรียนการสอนสตรีศึกษา

หลังจากการเสนอรายงานการอนุวัติ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในทุกรูปแบบฉบับที่ 2 และ 3 เมื่อปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยได้เปิดการเรียนการสอนสตรีศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดสอนในปีการศึกษา 2535 และมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์เปิดสอนในปีการศึกษา 2544 โดยเปิด สอนในระดับปริญญาโท

2.2 แนวทางการดำเนินงาน

2.2.1 จัดทำแผนความร่วมมือการบูรณา การมิติหญิงชายในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณระหว่างสำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัวกับกระทรวงศึกษาธิการ โดย

(1) การบูรณาการมิติหญิงชายในแผน แม่บทรวมของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นรูปธรรม

(2) กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการ จัดทำฐานข้อมูลแยกเพศในทุกมิติ

(3) ผลักดันให้มีการแต่งตั้งผู้บริหาร ด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชายในระดับ มหาวิทยาลัย/ มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง

2.2.2 ควรให้ความรู้ในมุมมองทางด้านมิติ หญิงชาย (Gender) เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของ ผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา ครู โดยการ จัดทำหลักสูตร และสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสม

2.2.3 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ที่มีการ จัดอบรมให้ความรู้และการฝึกอบรมจัดเก็บข้อมูลสถิติ และการจัดทำรายงานที่มีการจำแนกเพศ เพื่อให้เกิด มุมมองในมิติหญิงชายที่สามารถสะท้อนปัญหาระหว่าง หญิงชายได้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถอธิบาย ความก้าวหน้าในการพัฒนาสตรีได้ถูกต้อง

2.2.4 ส่งเสริมให้สตรีที่ตั้งครรภ์และมีบุตร ซึ่งอยู่ในวัยเยาว์ ได้ศึกษาหรือเรียนต่อจนจบการศึกษา ที่สามารถนำวุฒิการศึกษาในการทำงาน เพื่อสามารถ เลี้ยงตนเองและช่วยเหลือครอบครัวได้

3. สตรีกับสุขภาพอนามัย

“สุขภาพสตรี” มีความหมายมากกว่า “สุขภาพแม่ และเด็ก” และมีความหมายมากกว่า “การได้รับการ สุขภาพ” เพราะการมีสุขภาพดีอย่างแท้จริง ย่อมหมายถึงโอกาสในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดี และโอกาสที่เท่าเทียมในการได้ใช้ทรัพยากรต่างๆ ของ ชุมชนและสังคมด้วย

ดังนั้น สุขภาพของสตรี หมายถึง สุขภาพทางเพศ และสุขภาพอนามัยการเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นสุขภาพ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์ เช่น มดลูก รังไข่ เต้านม การมีประจำเดือน การตั้งท้อง การคลอด การยุติการ ตั้งครรภ์ (การทำแท้ง) การติดเชื้อในระบบสืบพันธุ์ การติดเชื้อเอช ไอ วี และอื่นๆ เป็นลักษณะสุขภาพ ที่แตกต่างจากผู้ชายและเป็นของสตรีทุกคน

ไม่ว่าจะอยู่ในฐานสังคมเศรษฐกิจแบบใด ประกอบอาชีพอะไร มีพื้นการศึกษาอย่างไร ทำให้สตรีจำเป็นต้องให้ความสนใจดูแลสุขภาพของตนเอง

3.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันประชากรไทยมีอายุสูงขึ้นอันเป็นผลมาจากการรู้จักดูแลสุขภาพและความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งทำให้สตรีมีชีวิที่ยืนยาวกว่าผู้ชาย โดยจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2548 - 2553 พบว่าอายุขัยเฉลี่ยของสตรีอยู่ที่ 73.0 ปี และผู้ชายมีอายุขัยเฉลี่ย 68.8 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2548) สตรีเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีปัญหาสุขภาพแตกต่างจากผู้ชายอันเนื่องมาจากการหมดประจำเดือน ทำให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องนำมาพิจารณากำหนดนโยบาย และมาตรการที่ช่วยให้ผู้สูงอายุทั้งสตรีและผู้ชายมีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมตลอดช่วงอายุขัยของตนเอง อย่างไรก็ตามแม้ว่าสตรีจะมีอายุยืนยาวกว่าผู้ชาย แต่สตรียังคงต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพหลายอย่าง เช่น มะเร็งปากมดลูก การเสียชีวิตจากการคลอด เป็นต้น

ปัญหาด้านสุขภาพของสตรี

สตรีต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพหลักๆ เช่น ปัญหาการติดเชื้อเอช ไอ วี หรือโรคเอดส์ ปัญหาความรุนแรงและการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ทำให้สตรีจำเป็นต้องให้ความสนใจดูแลสุขภาพของตนเอง ปัญหาสุขภาพที่สตรีเผชิญอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดกว้าง อารยธรรมจากตะวันตกสามารถเข้ามาครอบงำระบบความคิด ความเชื่อต่างๆ ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมที่ผิดๆ เช่น พฤติกรรมทางเพศที่ขาดความรับผิดชอบของชาย การขาดการป้องกันโรคหรือการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ ความไม่เป็นธรรมในเรื่องบทบาทชายหญิง ทำให้สตรีถูก

ล่วงละเมิดทางเพศโดยไม่เต็มใจ ทำให้เกิดการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ขาดการศึกษาอาจเนื่องจากฐานะและระบบการศึกษาของไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเพศศึกษา

■ การติดเชื้อ HIV/เอดส์

- ปัจจุบัน ประเทศไทยมีผู้ป่วยจากโรคเอดส์ทั้งสิ้น 277,597 ราย เป็นชาย 197,412 ราย และหญิง 80,185 ราย แม้ว่าจำนวนผู้ป่วยเพศหญิงจะน้อยกว่าเพศชาย แต่เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงสูงสุดของการติดเชื้อเอดส์ คือ การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม (ร้อยละ 84 ของปัจจัยทั้งหมด) ทำให้สตรีมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเพิ่มขึ้น อันนำไปสู่การแพร่เชื้อจากมารดาสู่ลูกเพิ่มขึ้นด้วย โดยในปัจจุบันการติดเชื้อจากมารดาสู่ลูกถือเป็นปัจจัยเสี่ยงอันดับสี่ (ร้อยละ 4.1) ของปัจจัยเสี่ยงทั้งหมด (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข : 2548)

- การที่สตรีมีครรภ์ต้องเสียชีวิตจากโรคเอดส์ ทำให้มีผลกระทบต่อเด็กต้องเป็นเด็กกำพร้า การดูแลผู้ป่วยเอดส์ต้องใช้เงินและเวลามาก แม้ว่าจะต้องเสียเงินและเวลาที่ไม่ทำให้ผู้ป่วยมีชีวิตรอดต่อไปได้ เพราะฉะนั้นการป้องกันโรคเอดส์จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคและการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าได้ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่ทั้งสตรีและผู้ชาย พร้อมทั้งการณรงค์ให้สังคมตระหนักรู้ถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และสิทธิของสตรีด้วย

- การติดเชื้อเอชไอวี ในสตรีวัยเจริญพันธุ์ นอกเหนือจากการติดต่อโดยใช้เข็มฉีดยาร่วมกันในกรณีผู้เสพยาเสพติดแล้ว ส่วนใหญ่ของการติดเชื้อมีสาเหตุจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย คือ การไม่ป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัย ควรมีการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รวมทั้งสิทธิทางเพศที่สตรีมีสิทธิจะปกป้องตนเอง หรือปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการหรือไม่ปลอดภัย

■ การทำแท้ง

การที่สตรีตัดสินใจทำแท้งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม การวางแผนครอบครัวหรือเว้นระยะการมีบุตร

ไม่เหมาะสม เรียนยังไม่จบ ปัญหาครอบครัวและการตั้งครรรค์ เนื่องจากการคุมกำเนิดล้มเหลว ซึ่งการทำแท้งนียมทำแท้งนอกโรงพยาบาลและเป็นวิธีที่เสี่ยงต่ออันตราย การติดเชื้อ และการเสียชีวิต

■ การวางแผนครอบครัว

แม้ว่าการวิธีการคุมกำเนิดโดยใช้ถุงยางอนามัยจะเป็นวิธีการที่สะดวกและปลอดภัยทั้งสตรีและผู้ชายมากกว่าวิธีการอื่น แต่ผู้ชายส่วนใหญ่ก็ยังไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย ดังจะเห็นได้ว่าอัตราการคุมกำเนิดแบบนี้ยังมีอัตราที่ต่ำอยู่ (ร้อยละ 1.7) เมื่อเทียบกับยาเม็ด (ร้อยละ 26.8) ยาฉีด (ร้อยละ 22.0) และหมันหญิง (ร้อยละ 22.6) (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข : 2543) ซึ่งวิธีการเหล่านี้อาจมีผลข้างเคียงต่อสตรีได้ ทำให้สตรียังคงเป็นผู้แบกรับภาระทางด้านสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์อยู่ แสดงถึงความไม่เสมอภาคในความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างหญิงชายในเรื่องสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ซึ่งควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันบนพื้นฐานของการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

■ การตั้งครรรค์

● การที่สตรีได้รับการดูแลขณะที่ตั้งครรรค์ ทำให้ลดอัตราเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรรค์ และลดอัตราการเสียชีวิตขณะที่ตั้งครรรค์ ทำให้การตั้งครรรค์และการคลอดบุตรเป็นไปอย่างปลอดภัยและทารกที่เกิดมามีโอกาสสูงที่จะมีสุขภาพดีด้วย

● อัตราการตายของมารดามีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงต้องมีการปรับปรุงคุณภาพบริการและเพิ่มทักษะบุคลากรสาธารณสุขในการตรวจ วิเคราะห์ ความเสี่ยงหรือปัญหาแทรกซ้อนของสตรีมีครรรค์เพื่อให้การป้องกันได้ทัน

■ การสูบบุหรี่และการดื่มสุรา

● จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้หญิงเริ่มสูบบุหรี่อยู่ในช่วงอายุ 15 - 24 ปี ถึง ร้อยละ 58.6 โดยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่คือ 21.7 ปี (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข : 2548) ซึ่งควรมีการรณรงค์ลด ละ เลิก สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้สูบบุหรี่ได้ตระหนักถึงอันตรายต่อสุขภาพที่เกิดจากการสูบบุหรี่ในระยะยาวต่อไป

● นอกจากนี้ยังพบว่าสตรีเริ่มดื่มสุราอยู่ในช่วงอายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 29.3 โดยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มสุรา คือ 25.4 ปี (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข : 2548) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ลด ละ เลิก ดื่มสุราอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ดื่มสุราได้ตระหนักถึงอันตรายต่อสุขภาพที่เกิดจากการดื่มสุราในระยะยาวต่อไป

3.2 แนวทางการดำเนินงาน

3.2.1 สร้างระบบบริการและคุ้มครองสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีสุขภาพดีถ้วนหน้า พร้อมทั้งสร้างหลักประกันและโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยใช้มุมมองมิติหญิงชายเป็นแนวทางการดำเนินงาน

3.2.2 ส่งเสริมการผลิต พัฒนาและกระจายกำลังคนและสถานบริการด้านสุขภาพ ให้มีจำนวนและคุณภาพเพียงพอกับความต้องการของประเทศ

3.2.3 ให้บริการอนามัยเจริญพันธุ์แบบผสมผสานทุกด้าน โดยเป็นการให้บริการเบ็ดเสร็จในครั้งเดียวแก่หญิงและชายทุกคนในทุกช่วงวัย รวมทั้งการให้คำปรึกษาที่มีความละเอียดอ่อนต่อมิติหญิงชาย

3.2.4 ให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศ สิทธิทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ครอบคลุมทั้งเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลสุขภาพ การตัดสินใจในการรักษา การใช้ยาแก้สตรียาอย่างต่อเนื่องจริงจัง

3.2.5 กำหนดให้สุขภาพสตรีเป็นสิทธิประโยชน์ที่สตรีมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากระบบการประกันสุขภาพ

3.2.6 จัดให้มีบ้านพักชั่วคราวสำหรับสตรีที่ประสบปัญหาต่างๆ อย่างน้อยในทุกจังหวัด

4. สตรีกับความรุนแรง

ปัจจุบันความรุนแรงต่อสตรี ได้กลายเป็นกระแสสากลที่ทั่วโลกตื่นตัวในอันที่จะหาทางป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญประเด็นนี้อย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการกำหนดข้อตกลงร่วมหรือกลไกระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนานาชาติรวมทั้งประเทศไทยได้ให้การรับรอง อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดกาเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี ฯลฯ

ปัญหาความรุนแรงทั้งในครอบครัวและสังคมที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่ประเทศไทยและทั่วโลกประสบอยู่ และพยายามที่จะแก้ไขเพื่อยุติความรุนแรง องค์การอนามัยโลกชี้ชัดว่าความรุนแรงต่อสตรี เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับสตรีในทุกภูมิภาค ประเทศในแถบแอฟริกา มีสตรีร้อยละ 30-40 เคยถูกสามีหรือคู่รักทำร้ายร่างกาย แถบเอเชียโดยเฉพาะอินเดีย สตรีอินเดียราว 1 ใน 3 เคยถูกคู่สมรสทุบตี ในอเมริกามีสตรีร้อยละ 22 ถูกทำร้ายร่างกาย (อ้างในกฤตยา อาชวนิจกุลและคณะ, 2544) นอกจากนี้ยังพบว่า

- ข้อมูลเฉลี่ยทั่วโลกพบว่า 1 ใน 3 ของสตรีถูกผู้ชายทำร้าย บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ หรือไม่ก็ถูกละเมิดและหาประโยชน์

- มากกว่าร้อยละ 20 ของสตรีถูกทำร้ายโดยผู้ชายที่อยู่ด้วย

- ในกลุ่มสตรีอายุระหว่าง 15 - 44 ปี สาเหตุการตายและพิการเกิดจากการกระทำรุนแรงมากกว่าการตายจากมะเร็ง มาเลเรีย อุบัติเหตุ และสงครามรวมกัน

- สตรีที่เป็นเหยื่อการกระทำรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มฆ่าตัวตายมากกว่าสตรีที่ไม่เคยถูกทำร้ายถึง 12 เท่า

4.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

เหตุการณ์ความรุนแรงต่อสตรี ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งความรุนแรงในครอบครัว สถานศึกษา สถานที่ทำงาน

และในสังคมทั่วไป โดยปรากฏเป็นความรุนแรงทางร่างกายทางเพศและการทอดทิ้ง ซึ่งผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่คือ เด็กและสตรี ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ พบว่า

- ในปี พ.ศ. 2548 มีสตรีและเด็กที่เข้ารับความช่วยเหลือที่บ้านพักฉุกเฉินจำนวน 662 ราย (บ้านพักฉุกเฉินสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี : 2548)

- มีผู้ขอคำปรึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวจากมูลนิธิเพื่อนหญิง จำนวน 1,461 กรณี (พ.ศ. 2548) และจากการรวบรวมข่าวเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน และกรุงเทพธุรกิจมีจำนวน 603 กรณี

- ผู้เข้ารับบริการศูนย์พึ่งได้ (ให้บริการผู้กระทำความรุนแรงจาก 72 โรงพยาบาล) ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 11,542 ราย โดยเป็นเด็กหญิงจำนวน 5,094 คน เป็นผู้ใหญ่อีกจำนวน 5,656 คน

- ปี พ.ศ. 2546 การดำเนินคดีเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศต่อสตรี จำนวน 1,964 คดี (ศาลชั้นต้น) จำนวน 275 คดี (ศาลเยาวชนและครอบครัว) และคดีการล่วงละเมิดทางเพศที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น จำนวน 10,105 คดี (ศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ กระทรวงยุติธรรม : 2547)

นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการกระทำรุนแรงยังเพิ่มมากขึ้น มีทั้งกรณีข่มขืนแล้วฆ่า ตัวเลขข้างต้นเป็นเพียงส่วนที่จะสะท้อนให้สังคมได้เห็นปัญหามากขึ้น เนื่องจากสถิติเรื่องความรุนแรงในปัจจุบันเปรียบเสมือนยอดภูเขาน้ำแข็งในมหาสมุทรเท่านั้น ข้อมูลเรื่องความรุนแรงต่อสตรีถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการให้เป็นระบบ ทั้งนี้เพราะสถิติดังกล่าวจะเป็นภาพที่สะท้อนปัญหาความรุนแรงของปัญหาและจะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา และเผยแพร่ให้สังคมได้รับรู้ เพื่อกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและความจำเป็นในการเร่งแก้ไขปัญหา แต่เนื่องจากการจัดทำข้อมูลสถิติความรุนแรงยังไม่เป็นระบบ หน่วยงานต่างๆ จัดเก็บข้อมูลความรุนแรงของตนเอง ขาดศูนย์กลางการรวบรวมข้อมูล

ความรุนแรงทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่พอเพียงที่จะสะท้อนขนาดความรุนแรงของปัญหาได้ตรงกับความเป็นจริง

ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีที่เกิดขึ้น เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมและความสัมพันธ์เชิงมิติหญิงชายแต่สังคมมักมองไม่เห็นและไม่รับรู้ว่าเป็นปัญหา แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงและให้ความสนใจมากขึ้น แต่สังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องดังกล่าว ยังไม่ยอมรับว่าความรุนแรงต่อสตรีและเด็กเป็นความรุนแรงที่เกิดจากบทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบและความรุนแรงของปัญหา ดังนั้น หากมีการจัดเก็บจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างเป็นระบบ จะสามารถประเมินสถานการณ์สะท้อนถึงปัญหาและสร้างความตระหนักให้กับสังคมถึงปัญหาและความรุนแรงของปัญหาความรุนแรงได้ ตลอดจนจะเป็นการสร้างทัศนคติใหม่ที่ต้องการและปราศจากอคติทางเพศของสังคมให้เกิดขึ้นอีกด้วย

4.2 ความก้าวหน้าการยุติความรุนแรงต่อสตรี

ประเทศไทยได้มีการดำเนินการเพื่อยุติความรุนแรงต่อสตรี ดังนี้

- การให้สัตยาบันในอนุสัญญาเรื่องการค้ามนุษย์และการขายนมนุษย์ให้เป็นทาส เช่น

- อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (ค.ศ. 1921)

- อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการค้าบุคคลและการแสวงประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น (ค.ศ. 1933)

- อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (ค.ศ. 1997)

ฯลฯ

- การจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหารุกรังการทางเพศ พ.ศ. 2539

- คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2542 เห็นชอบให้เดือนพฤศจิกายน เป็นเดือนรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี และ

โครงการรณรงค์ขบวนการที่รณรงค์ให้ผู้ชายและกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการขจัดความรุนแรง

- คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 เห็นชอบนโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

- นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี หรือการให้บริการในรูปแบบศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤตจากความรุนแรง (One Stop Crisis Center : OSCC) ซึ่งเป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นในโรงพยาบาล

- กฎหมายที่ต่อต้านความรุนแรงทางเพศ เช่น พ.ร.บ. ป้องกันปราบปรามการค้าประเวณี (พ.ศ. 2539) พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (พ.ศ. 2540)

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2547) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 ความผิดต่อเสรีภาพ

- บันทึกข้อตกลงหรือแนวทางการทำงานในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าเด็กและหญิงหรือการค้ามนุษย์ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐองค์กรเอกชน และระหว่างประเทศจำนวน 5 ฉบับ

4.3 แนวทางการดำเนินงานยุติความรุนแรงต่อสตรี

4.3.1 การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กระบวนการทางกฎหมาย เช่น การเพิ่มโทษ และการฝึกอบรมตำรวจ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ อัยการ ผู้พิพากษา ให้มีความเข้าใจในเรื่องความรุนแรงเข้าใจปัญหา รวมทั้งวิธีการให้ความยุติธรรมกับผู้ถูกกระทำ

4.3.2 การให้ข้อมูลข้อสนเทศแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะติดต่อเมื่อมีการกระทำความรุนแรง

4.3.3 ดำเนินการให้มีแผนระดับชาติและกลไกการประสานงานและดำเนินงานให้ได้ผลและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.3.4 ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยให้ความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา สิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก วิธีการแก้ความขัดแย้ง โดยไม่ใช้ความรุนแรง และการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา เพื่อสร้างความตระหนักในสิทธิของตนเองและผู้อื่น

4.3.5 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติงานเพื่อจัดการปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้นและให้มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในภาคธุรกิจองค์กรเอกชนและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ

5. สตรีกับความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ

สถานการณ์ความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ เช่น การก่อการร้าย การยึดครองทางทหาร การยึดครองของต่างชาติ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ศาสนา การเหยียดผิว การเกลียดชังชาวต่างชาติ ย่อมมีผลต่อประชาชนและก่อให้เกิดผลร้ายตามมาโดยเฉพาะ การฆาตกรรม การข่มขืน การบังคับเป็นทาสทางเพศ หรือการลดค่าความเป็นคน สถานการณ์ความขัดแย้งเหล่านี้ก่อให้เกิดการลี้ภัยของผู้ลี้ภัย ซึ่งเสี่ยงต่อความรุนแรงและการถูกเอารัดเอาเปรียบ ก่อให้เกิดการพลัดพรากจากที่อยู่ ทั้งนี้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นเด็กและสตรี

ผลจากความขัดแย้งยังส่งผลให้สตรีต้องสูญเสียทรัพย์สินบ้านช่องและญาติพี่น้อง การทรมานจากการบาดเจ็บ หรือความพิการจากผลของการใช้อาวุธ โดยเฉพาะครอบครัวที่ยากจนหรือครอบครัวที่มีสตรีรับหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ต้องรับบทบาทในการจัดการครัวเรือนแต่เพียงผู้เดียว ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่รวมทั้งต้องดูแลญาติพี่น้องและผู้สูงอายุโดยไม่ได้อาหารค้ำ ปัญหาเหล่านี้มีผลต่อสุขภาพกายสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัว และบางครอบครัวไม่สามารถประกอบอาชีพอย่างที่เคยทำได้ มีผลทำให้ครอบครัวที่ทุกข์ยากอยู่แล้วต้องมีความลำบากยากจนยิ่งขึ้นไปอีก

5.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์ในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 สถานการณ์ ได้แก่

- 1) เหตุการณ์บริเวณชายแดน ไทย - พม่า ที่มีผู้หลบภัยจากการสู้รบในพม่า และ
- 2) เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1) เหตุการณ์บริเวณชายแดน ไทย - พม่า ที่มีผู้หลบภัยจากการสู้รบในพม่า

มูลนิธิสิทธิมนุษยชนไทใหญ่ (SHRF) ได้ประมาณการตัวเลขของผู้อพยพที่เพิ่มสูงกว่าตัวเลขของทางการไทย โดย หลังจากเดือนมีนาคม 2539 เป็นต้นมา อันเป็นที่รัฐบาลทหารพม่าเริ่มนโยบายการอพยพโยกย้ายชาวบ้านในตอนกลางของรัฐไทใหญ่ มีชาวไทยใหญ่ไม่น้อยกว่า 8,000 ถึง 15,000 คน หนีตายเข้ามาในไทย ซึ่ง 47 % ของชาวบ้านเหล่านี้มีอายุอยู่ระหว่าง 17 ปีหรือต่ำกว่านั้น และ 45 ปีหรือสูงกว่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การอพยพดังกล่าวเป็นการหนีมาของทั้งครอบครัว ซึ่งรัฐบาลไทยได้จัดตั้งศูนย์รับผู้อพยพจากประเทศพม่าจำนวน 9 แห่ง เพื่อรองรับผู้อพยพจำนวน 131,217 คน โดยเป็นชาย 67,147 คน และหญิง 64,070 คน

การปฏิบัติการทางการทหารของพม่า เป็นผลให้เกิดการลี้ภัยของพลเมืองจากประเทศพม่ามายังประเทศไทยอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งการปฏิบัติการทางการทหารดังกล่าวเป็นผลของกระบวนการสร้างและธำรงความเป็นชาติของรัฐบาลทหารพม่า ที่มุ่งสร้างความเป็นใหญ่ของชนชาติพม่าเหนือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ตลอดจนกดขี่ข่มเหงประชาชนของตนเองทั้งชาวพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศ สงครามในพม่าได้ให้อภิสัทธาแก่กองทหารพม่าในการใช้ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีต่างชาติพันธุ์โดยไม่ต้องรับโทษทัณฑ์ เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อบังคับให้ยอมจำนน ไปจนถึงการใช้ร่างกายของสตรีเป็นที่แสดงแสนยานุภาพของกองทัพต่อสตรีของชาติศัตรู เพื่อเป็นการดูหมิ่นและเหยียดหยามพวกกองกำลังต่อต้าน

และบำเหน็จรางวัลให้กับกองทัพในสงครามจากใบอนุญาตข่มขืน (Licence to Rape) ข้อมูลจากเครือข่ายสตรีไทใหญ่ (SWAN) และ มูลนิธิสิทธิมนุษยชนไทใหญ่ (SHRF) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานกับผู้พลัดถิ่นจากพม่า ได้สัมภาษณ์สตรีจำนวน 173 คน ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวของการถูกทารุณกรรมทางเพศ ที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานกว่า 5 ปี (2539-2545) กระทำต่อสตรีและเด็กสาวชาวไทใหญ่จำนวน 625 คน ทุกกรณีเป็นการข่มขืนต่อหน้ากองทหารพม่า (กฤษฎา อาชวานิชกุล, ทริส โคเอทท์ และนิน นิน โพนี 2543: 84) โดยเหยื่อกว่า 25 % เสียชีวิตจากการถูกข่มขืน ในขณะที่ 61% ถูกข่มขืนรวมหมู่ จำนวนไม่น้อยของเหยื่อเหล่านี้ถูกกักขังเพื่อการข่มขืนต่อเนื่องในตลอดช่วงเวลาที่กองทหารพม่าประจำการอยู่ บางรายเป็นเวลายาวนานกว่า 4 เดือน

ผู้อพยพชายไทใหญ่เหล่านี้ถูกมองว่าเป็นผู้พลัดถิ่น เป็นคนไร้รัฐ มีจำนวนไม่น้อยที่หนีมาจากพม่ามาเป็นเวลาหลายทศวรรษ จนเกิดลูกหลาน เติบโตและอาศัยอยู่ในพื้นแผ่นดินไทย และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตให้กับสังคมไทย แต่ยังคงถูกจำกัดสิทธิและถูกแขวนไว้นอกสังคมไทย และถูกมองว่าเป็นแรงงานต่างด้าว ซึ่งได้กลายเป็นที่มาของอัตลักษณ์ถาวรของการเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงสวัสดิการหรือการยอมรับใดๆ ในสังคม

2) เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 เป็นต้นมา และมีแนวโน้มขยายตัวจากปัญหาการปล้นปืนไปสู่ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมรวมถึงความไม่ปลอดภัยและความหวาดระแวงระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เหตุการณ์ความขัดแย้งรุนแรงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและสูญเสียชีวิตของประชาชนไปแล้วจำนวน 1,830 คน เด็กและสตรีเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด จากข้อมูลกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พบว่าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลาและสงขลา เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ดังกล่าว ก่อให้เกิดเด็กกำพร้าเพิ่มขึ้นถึง 1,006 คน หญิงหม้ายจำนวน 550 คน (ข้อมูล ณ 30 พฤษภาคม 2549) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวในกรณีนี้ที่หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนเป็นผู้ถูกกระทำ ทำให้สตรีต้องรับหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว รับบทบาทในการจัดการครัวเรือนแต่เพียงผู้เดียว ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ รวมทั้งต้องดูแลญาติพี่น้องและผู้สูงอายุโดยไม่ได้คาดหมาย

นอกจากการที่สตรีและเด็กจะเป็นเหยื่อและได้รับผลกระทบในเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้แล้ว บางพื้นที่สตรีและเด็กถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านและเป็นกำแพงขัดขวางและถ่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ในกรณีของครุฑูหลิง

ในสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ จำนวน 49 คน คือ กรรมการอิสลามประจำจังหวัด นักวิชาการ นักสันติวิธี ทนายความ ครู พระสงฆ์ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาธิปไตย และนักธุรกิจ ในจำนวนนี้เป็นสตรีจำนวน 8 คน หรือเป็นสตรีเพียงร้อยละ 16.33 ของคณะกรรมการทั้งหมด สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ที่สำคัญ คือ เสนอแนะนโยบาย มาตรการ กลไก และวิธีการสร้างสมานฉันท์และสันติสุขในสังคมไทยโดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสร้างความยุติธรรม ลดความไม่เข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ขจัดเงื่อนไขและป้องกันปัญหาความรุนแรง และสร้างความสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในชาติ

5.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินการในสถานการณ์ภาคใต้

1. ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อนที่สั่งสมเป็นเวลายาวนาน การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องใช้แนวทางสมานฉันท์ ซึ่งเป็นแนวทางของสันติวิธี ซึ่งจำเป็นที่จะต้องให้สตรีเข้าไปมีอำนาจและส่วนร่วมในการแก้ไขและตัดสินใจมากขึ้นในทุกระดับ

2. การส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพให้กับเยาวชนทั้งชายและหญิงเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ครอบครัว

3. สร้างความเข้าใจร่วมกันของคนไทยทั้งชาติให้เห็นความสำคัญของความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย

6. สตรีกับเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันสตรีไทยมีบทบาทสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคม แรงงานสตรีมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานทั้งในและนอกระบบมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าจะต้องมีภาระความรับผิดชอบต่องานในครอบครัวและชุมชนด้วยก็ตาม ปัจจุบันรายได้จากสตรีเป็นรายได้สำคัญของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนและต้องพึ่งพาตนเอง

6.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

6.1.1 สถานการณ์การจ้างงาน

■ เศรษฐกิจในระบบ

การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร(มกราคม 2549) พบว่า มีแรงงานสตรีร้อยละ 45.5 ของแรงงานในระบบทั้งหมด โดยในภาคเกษตรกรรมมีแรงงานสตรีร้อยละ 42.6 ของแรงงานภาคเกษตรกรรม แรงงานนอกภาคเกษตรกรรมเป็นสตรีร้อยละ 47.2 ซึ่งแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมนี้มีสตรีเป็นแรงงานสำคัญในด้านการบริการ(โรงแรมและ

ภัตตาคาร) ร้อยละ 61.8 ด้านการศึกษาร้อยละ 59.3 ด้านการผลิตถึงร้อยละ 54.3 การบริหารราชการแผ่นดินและการประกันสังคมร้อยละ 33.0

สำหรับสถานภาพการทำงานของสตรีเมื่อเปรียบเทียบกับชายพบว่า สตรีมีสถานภาพเป็นลูกจ้างรัฐบาลร้อยละ 44.17 ลูกจ้างเอกชนร้อยละ 43.92 นายจ้างร้อยละ 22.08 ทำงานส่วนตัวร้อยละ 36.78 ทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้างร้อยละ 65.01 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ : 2548)

■ เศรษฐกิจนอกระบบ

จากการสำรวจการทำงานของประชากรปี 2548 พบว่า ในจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด มีสตรีเป็นแรงงานนอกระบบถึงร้อยละ 46.8 ซึ่งเป็นแรงงานที่ไม่มีหลักประกันทางสังคมและการดำรงชีวิต โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบในการเป็นลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นสตรีถึงร้อยละ 92.9 งานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดเป็นสตรีร้อยละ 68.47 การผลิตเป็นแรงงานสตรีร้อยละ 57.7 การเกษตรกรรมเป็นสตรีร้อยละ 45.3

นอกจากนี้การรับงานมาทำที่บ้านจัดว่าเป็นเศรษฐกิจนอกระบบอีกประเภทหนึ่งที่มีแรงงานเป็นสตรีจำนวนมาก ซึ่งสำนักงานสถิติได้จัดทำโครงการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้าน พ.ศ. 2548 พบว่า มีผู้รับงานมาทำที่บ้านทั้งหมด 549,803 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิงร้อยละ 76.3 เป็นชายร้อยละ 23.7

6.1.2 ค่าจ้างแรงงาน

เมื่อพิจารณาค่าจ้างแรงงานจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า จำนวนลูกจ้างชายมีรายได้มากกว่าจำนวนลูกจ้างสตรีในทุกช่วงรายได้ยกเว้นในรายได้ที่ต่ำกว่า 1,501 บาท ที่ลูกจ้างสตรีมีจำนวนมากกว่าลูกจ้างชาย

6.1.3 การศึกษาของแรงงานไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจการมีงานทำของประชากร พ.ศ. 2547 พบว่าแรงงานไทยทั้งชายและหญิงมีการศึกษาเฉลี่ยประมาณ

6 - 7 ปี ซึ่งเป็นแรงงานที่มีการศึกษาน้อย และแรงงานหญิงมีปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำกว่าชาย

6.1.4 อนุสัญญาระหว่างประเทศ

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 100 ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน โดยกำหนดว่าในกรณีทำงานมีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกันและปริมาณเท่ากันให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุดและค่าล่วงเวลาในวันหยุดให้แก่ลูกจ้างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นเป็นชายหรือหญิง ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับนี้ เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542

6.2 ความก้าวหน้าในประเทศไทย

6.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

■ มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

■ มาตรา 86 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

■ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

■ มาตรา 15 กำหนดให้แรงงานชายและหญิงจะต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

มาตรา 16 ห้ามมิให้นายจ้างหรือผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงานหรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกินทางเพศต่อลูกจ้างที่เป็นหญิงหรือเด็ก

■ มาตรา 53 และอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 100 ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน โดยกำหนดว่าในกรณีทำงานมีลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกันและปริมาณเท่ากันให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุดและค่าล่วงเวลาในวันหยุดให้แก่ลูกจ้างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นเป็นชายหรือหญิง

■ มาตรา 59 ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงในวันลาเพื่อคลอดบุตรเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ไม่เกินสี่สิบห้าวัน เจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองรายได้โดยให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างในวันลาเพื่อคลอดบุตร (จ่ายไม่เกิน 45 วัน) ซึ่งลูกจ้างจะได้รับค่าจ้างตลอดเวลา ที่ลาเพื่อการตามข้อกฎหมายดังกล่าวสำหรับอัตราค่าจ้างที่นายจ้างตัดจ่ายให้กับลูกจ้างในวันลาประเภทต่างๆ คืออัตราเดียวกันกับค่าจ้างในวันที่คนปกติซึ่งหมายถึง เท่ากับค่าจ้างที่จ่ายสำหรับการทำงานเต็มเวลาของการทำงาน

■ กฎกระทรวงแรงงานว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2547 ซึ่งกระทรวงแรงงานได้ออกกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองแรงงานนอกระบบ ซึ่งส่งผลให้เกิดการคุ้มครองแรงงานผู้รับงานไปทำที่บ้าน

7. สตรีกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ในปัจจุบันแม้สังคมจะตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมากขึ้น และได้มีการดำเนินการในด้านต่างๆ หลายด้านของทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการเมืองและการบริหารในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และนานาชาติ แต่จากตัวเลขสถิติในปี พ.ศ. 2548 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี

ของไทยนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับชาติต่างๆ ทั่วโลกแล้ว ถือว่าน้อยมาก โดยรวมทั่วโลกมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสตรีร้อยละ 16 และสมาชิกวุฒิสภาเป็นสตรีร้อยละ 15 ขณะที่ประเทศไทยมีสัดส่วนของสตรีในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาร้อยละ 10.4 และ 10.5 ตามลำดับ (ลัทธิของสตรีกับเสียงทางการเมืองในประเทศไทย 2549:24)

การที่สตรีเข้ามาทำงานการเมืองมากขึ้น ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สตรีเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคนในสังคม โดยเฉพาะต่อกลุ่มที่สตรีดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อการลงสมัครเลือกตั้งทางการเมือง

ผู้นำของประเทศและผู้นำในระบบราชการไทย มีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานน้อยมาก ทั้งนี้สังคมไทยเข้าใจว่าสตรีเป็นเพศที่ไม่ค่อยจะมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ไม่มีความเป็นนักจัดการที่ดี ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้นสตรีจะเป็นนักบริหารที่ดี ในแง่มีความละเอียดอ่อนในปัญหาทุกปัญหา หากว่าสตรีเป็นเพศที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการค้าหญิง ปัญหาสิทธิมนุษยชนอาจจะไม่เกิดขึ้นในสังคมไทยเลยก็ได้ เพราะสตรีจะเป็นผู้จัดการธรรมชาติได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคมซึ่งในจุดนี้ผู้ชายไม่มีความตระหนักในเรื่องธรรมชาติได้เท่าสตรี

7.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงของต่างประเทศ เช่น ในประเทศสเปน ได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง โดยมีสัดส่วนสตรีและผู้ชายจำนวนเท่ากัน แสดงให้เห็นว่าประเทศสเปนมีนโยบายที่แข็งขัน จริงจังในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและผู้ชายในการบริหารประเทศ

การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์การเมืองเมื่อสตรีจำนวนมากพอได้เข้ามาทำงานการเมือง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ เช่น ในประเทศอินเดีย หลังจากที่สตรีมีจำนวนหนึ่งในสามของสมาชิกองค์การปกครองท้องถิ่น พบว่า การทุจริตในองค์กรเหล่านี้ลดลง สตรีมีวิธีการทำงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีกว่า เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่รับฟังและไม่มีพิธีรีตองมาก

หากเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศไทยกับประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีหลายประเทศสูงกว่าประเทศไทยมาก เช่น ประเทศสวีเดนมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิงร้อยละ 45.3 เดนมาร์ก ร้อยละ 38 ฟินแลนด์ร้อยละ 37.5 และหากหันมาดูเพื่อนบ้านหลายประเทศ เช่น ประเทศเวียดนามร้อยละ 27.3 ลาวร้อยละ 22.9 จีนร้อยละ 20.2 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 15.3 และประเทศอินโดนีเซียร้อยละ 11.8 (ข้อมูลจาก Inter - Parliamentary Union : Website <http://www.ipu.org>)

สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2548 มีสตรีในสภาผู้แทนราษฎรของไทย (ส.ส.แบ่งเขต และส.ส.บัญชีรายชื่อ) ร้อยละ 10.60 และสมาชิกวุฒิสภาสตรีร้อยละ 10.50 เท่านั้น ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมีสัดส่วนสตรีอยู่น้อยมาก กล่าวคือในปี พ.ศ. 2548 มีรัฐมนตรีสตรีเพียง 2 คน จากคณะรัฐมนตรี 35 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.71 ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ทำนายแห่งสหประชาชาติด้านความเท่าเทียมกันทางเพศของประเทศไทย ที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนสตรีในรัฐสภาเป็น 2 เท่า ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549 ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมเป็นพลังผลักดันในการกำหนดหรือแก้ไขนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับสตรีให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและยุติธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมบทบาทของสตรีให้มีส่วนร่วมในเรื่องการเมืองการบริหารมากยิ่งขึ้น

สำหรับนักบริหารในหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดในปี พ.ศ. 2547 พบว่าสตรีที่ดำรงในตำแหน่ง

หน้าที่หัวหน้าส่วนราชการ / รองหัวหน้าส่วนราชการในระดับกระทรวงและกรม ที่ดำรงตำแหน่งนักบริหารระดับ 9-11 พบว่า สตรีมีจำนวนน้อยกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัดและน้อยลงตามระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยในระดับ 9 มีนักบริหารสตรีร้อยละ 24.4 ระดับ 10 ร้อยละ 16.4 และระดับ 11 ร้อยละ 9.7 เป็นนักบริหารสตรีในสัดส่วน 1 ใน 5 หรือเพียงร้อยละ 20.16(100 คน) เท่านั้น อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปี พ.ศ. 2547 นักบริหารสตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2536 มีนักบริหารสตรีในสัดส่วนร้อยละ 10.55 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.00 ในปี พ.ศ. 2540 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.16 ในปี พ.ศ. 2547 และแม้จำนวนนักบริหารสตรีจะน้อยมากเมื่อเทียบกับนักบริหารชายในทุกๆระดับ แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกๆระดับ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน : 2548) ส่วนตำแหน่งในสายการปกครอง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอ ซึ่งเคยปิดกั้นสตรี ปัจจุบันมีสตรีได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

จากตัวเลขสถิติดังกล่าว เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย ในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ถึงแม้ว่าสตรีไทยมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหลากหลายสาขาอาชีพ แต่ยังไม่สามารถก้าวไปสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูงในระบบราชการส่วนกลางได้

แม้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 จะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงสิทธิ เสรีภาพ ที่เท่าเทียมของประชาชน และการบริหารราชการมีหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ไม่มีการแบ่งแยกเพศ และไม่มีการเลือกปฏิบัติ นั้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของข้าราชการสตรีนั้น ยังมีสัดส่วนน้อยมากเนื่องจากอุปสรรคนานัปประการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายซึ่งรับรองโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ให้มีสตรีร้อยละ 30 ในตำแหน่งระดับตัดสินใจภายในปี พ.ศ. 2548

ในส่วนของการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสตรีในการตัดสินใจ ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2545 ให้ความเห็นชอบในการกำหนดแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรีหรือระเบียบต่างๆของส่วนราชการ ให้มีการแต่งตั้งสตรีเข้าร่วมในคณะกรรมการระดับชาติ ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนั้นๆ แต่ปรากฏว่าในส่วนขององค์กอธิสระที่ตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มีการแต่งตั้งสตรีเข้าร่วมในคณะกรรมการเพียงร้อยละ 7.9 (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หญิง 2 คน ชาย 8 คน และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หญิง 5 คน ชาย 6 คน) นอกนั้นองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นผู้ชายทั้งหมดและมีเพียงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้นที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการหญิงชายในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ หญิง 5 คน ชาย 6 คน

7.2 แนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของสตรี

1. ส่งเสริมสตรีให้มีบทบาทอำนาจการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในระบอบรัฐสภา ทั้งในสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
2. ส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการบริหารประเทศ และมีส่วนร่วมในคณะรัฐบาล บริหารงานในหน่วยงานภาครัฐ เพิ่มมากขึ้น บริหารงานในระดับท้องถิ่นมากขึ้น
3. ให้สตรีมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในโครงสร้างทางอำนาจและการตัดสินใจของสตรี
4. กระตุ้นความตื่นตัวของสตรีในการเข้าร่วมการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น
5. ให้ข้าราชการมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ให้นำนักบริหารมีศักยภาพในการเป็นผู้นำยุคใหม่ และเพื่อให้ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงานในระดับสูง
6. เตรียมความพร้อมและเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานในระดับที่สูงขึ้น

8. สตรีกับกลไกทางสถาบันเพื่อความก้าวหน้า

กระบวนการพัฒนาสตรีเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในระดับสากลโดยองค์การสหประชาชาติ ซึ่งกระบวนการนี้ได้แพร่ขยายไปทุกมุมโลก องค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรีมาแล้ว 4 ครั้ง และครั้งที่ 4 จัดเมื่อปี พ.ศ. 2538 ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งการประชุมดังกล่าวได้มีการออกปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง (Beijing Declaration and Platform for Action) เพื่อให้รัฐบาลประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุม 189 ประเทศได้ร่วมลงนามรับรองปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง และแสดงเจตนารมณ์ที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ โดยเน้นการส่งเสริมความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกสหประชาชาติได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีในปฏิญญาฯ โดยได้ดำเนินการหลายประการทั้งในแง่กฎหมาย นโยบาย มาตรการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อความก้าวหน้าของสตรีตามปฏิญญาดังกล่าว แต่การพัฒนาสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายนั้น จำเป็นต้องสร้างกลไกระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสานส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ บูรณาการมุมมองมิติหญิงชายเข้าสู่กระแสหลักการพัฒนา และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสตรี แผนปฏิบัติการปักกิ่ง และหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกๆ รูปแบบ รวมทั้งสร้างพันธมิตรและเครือข่ายในการดำเนินงานด้านสตรีทุกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชน

8.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบัน กลไกระดับชาติ เพื่อความก้าวหน้าของสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายของประเทศไทย ได้แก่

8.1.1 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สศ.) เป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่จัดทำแผนงานและดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจการสตรี

ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาศักยภาพสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ การส่งเสริมให้สตรีมีอำนาจการตัดสินใจ และการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความเสมอภาคหญิงชาย รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและศูนย์สารสนเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแยกเพศ ข้อมูลองค์กรที่เกี่ยวข้อง โครงการ/กิจกรรม บทความ และผลงานวิจัยต่างๆ

8.1.2 คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัว (กสศ.) เป็นกลไกระดับชาติที่สำคัญเชิงนโยบาย เพื่อการประสานนโยบายด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย บูรณาการการนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างหน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายต่อรัฐบาล เพื่อให้การกำหนดนโยบายและการดำเนินนโยบายของรัฐมีมุมมองบทบาทหญิงชาย ซึ่งจะส่งผลให้ นโยบาย แผนงาน กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความมุ่งมั่นในการส่งเสริมความเสมอภาค

8.1.3 คณะกรรมการกิจการสตรีเยาวชนและผู้สูงอายุของรัฐสภา เป็นกลไกเชิงกฎหมายในการตรวจสอบการดำเนินการภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งให้คำแนะนำหน่วยงานต่างๆ ในการบูรณาการมุมมองด้านมิติหญิงชายในพิจารณากฎหมายและการดำเนินนโยบายของรัฐตลอดจนโครงการและแผนงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ระหว่างชายและหญิงอย่างเป็นธรรมอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และเกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมระหว่างหญิงชายมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีกลไกระดับชาติ เพื่อความก้าวหน้าของสตรีแล้วก็ตาม แต่การพัฒนาสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ ต้องอาศัยกลไกเชิงปฏิบัติด้วยเพื่อการวางรากฐานกลไกส่งเสริมความเสมอภาคไว้ในทุกหน่วยงานที่จะทำให้ประเด็นหญิงชายขับเคลื่อนต่อไป ในปี พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ดำเนินการดังนี้

(1) แต่งตั้งผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชาย (Chief Gender Equality Officer - CGEO)

(2) จัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในหน่วยงาน (Gender Focal Point - GFP)

8.2 การดำเนินการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

8.2.1 หน่วยงานราชการต่างๆ จำนวน 120 ส่วนราชการ ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ดังนี้

(1) มีการแต่งตั้งผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชาย

(2) จัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในหน่วยงานราชการจำนวน 121 ส่วนราชการ

(3) มีการจัดทำแผนแม่บทด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายแล้ว 80 ส่วนราชการ

(4) ส่วนราชการมีการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย 74 ส่วนราชการ

8.2.2 การฝึกอบรมด้านมิติหญิงชาย สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้เข้าใจในเรื่องความเสมอภาคหญิงชายมากขึ้น สามารถส่งผ่านนโยบายรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องครอบคลุม และมีประสิทธิภาพ

8.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาสตรี โดยนำแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการปักกิ่งมาบูรณาการในการจัดทำแผนพัฒนาสตรี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554)

8.2.4 การพัฒนาองค์ความรู้เรื่องความเสมอภาคหญิงชาย เช่น การจัดทำคู่มือแผนแม่บทการสร้างเสมอภาคหญิงชายในส่วนราชการ

คู่มือมิติหญิงชายกับการพัฒนา คู่มือตัวชี้วัดสถานภาพสตรีไทย

8.2.5 การสร้างเครือข่ายสตรีและสถาบันครอบครัวทั่วประเทศ อาทิ เครือข่ายสื่อมวลชน เครือข่ายภาคธุรกิจ และเครือข่ายสตรีในแอปค เป็นต้น การสร้างมิติใหม่ๆ ของเครือข่ายการทำงานด้านสตรี ทั้งเครือข่ายในท้องถิ่น ไปจนถึงเครือข่ายระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ ทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง และประสานการทำงานร่วมกัน

การสร้างกลไกระดับชาติ เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย มีอุปสรรคหลายประการทั้งในเชิงโครงสร้างและการปฏิบัติ กล่าวคือการที่แผนปฏิบัติการปักกิ่ง ระบุถึงภาระหน้าที่หลักของกลไกหลักเพื่อความก้าวหน้าของสตรี คือ สนับสนุนการนำมุมมองความเสมอภาคหญิงชายเข้าร่วมไว้ในนโยบายทุกประเภทของรัฐบาล เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อทั้งหญิงและชาย ก่อนที่จะมีการตัดสินใจใดๆ แต่เมื่อพิจารณาภาระหน้าที่ดังกล่าว พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในขั้นเริ่มต้น เนื่องจากในการที่จะวิเคราะห์ประเด็นหญิงชายในนโยบายใดๆ ก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์จากข้อมูลจำแนกเพศเป็นสำคัญ เนื่องจากข้อมูลจำแนกเพศแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในสภาพแวดล้อม โอกาส ความต้องการ ปัญหาของสตรีและผู้ชาย เพื่อนำไปสู่การยกสถานะภาพของสตรีและเป็นผู้ชายเป็นฐานในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการประเมินผลต่างๆ อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในปัจจุบันการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกเพศ และเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลหน่วยงานต่างๆ ยังไม่แพร่หลายนัก และไม่เพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์นโยบายของรัฐในทุกเรื่องโดยใช้มิติหญิงชาย

8.3 แนวทางการดำเนินงานในอนาคต

การที่จะบรรลุเป้าหมายของปฏิญญาปักกิ่ง และแผนปฏิบัติการฯ จำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

8.3.1 การขยายโครงสร้างการประสานงาน
ในลักษณะ CGEO และ Gender Focal Point ให้
เพิ่มขึ้นและขยายไปสู่รัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชน

8.3.2 สนับสนุนและผลักดันให้ทุกหน่วย
งานมีการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกเพศ

8.3.3 การมองปัญหาแบบเชื่อมโยงหรือ
บูรณาการ จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุม
มากขึ้น

8.3.4 การผลักดันให้มีการบังคับใช้
กฎหมายที่มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง ผู้ปฏิบัติงานใน
กระบวนการยุติธรรมต้องมีความโปร่งใสและสามารถ
ตรวจสอบได้

8.3.5 มีระบบของการติดตามและประเมิน
ผล เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าการดำเนินงาน ซึ่ง
ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ
ตลอดจนเป้าหมายที่เป็นพันธกรณีประเทศไทยได้
ให้การรับรองไว้

9. สตรีกับสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน เป็นระบบคุณค่าประการหนึ่งที่
สังคมมนุษย์พยายามสร้างขึ้นในสภาพที่สังคมกำลัง
เผชิญกับสภาวะการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่
เป็นไปอย่างค่อนข้างรุนแรง ทั้งนี้เพื่อนำเอาระบบ
คุณค่าดังกล่าวมาจัดระเบียบทางสังคมโดยเฉพาะ ทั้ง
ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกัน
และความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและรัฐ โดยคำนึง
ถึงคุณประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิการมีชีวิตอยู่อย่างมี
คุณค่าและสมศักดิ์ศรี สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง
คุ้มครองให้มีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย สิทธิมนุษยชน
จึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อให้คนเรามีเสรีภาพที่จะ
พัฒนาศักยภาพของตนเอง และตอบสนองความ
ต้องการของชีวิต ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

9.1 สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน

ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2540 จะกำหนดให้หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน
แต่ยังมีหญิงจำนวนมากที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการ
ที่จะได้รับสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น สาเหตุปัจจัยมาจาก
เชื้อชาติ ภาษา เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา ความพิการ
หรือชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม หรือเพราะความ
เป็นชนพื้นเมือง ผู้อพยพ ซึ่งรวมถึงคนงานหญิงอพยพ
หญิงพลัดถิ่น หรือหญิงผู้ลี้ภัย หญิงเหล่านี้ยัง อาจเสีย
เปรียบหรือถูกกีดกันออกไป เนื่องจากขาดความรู้ถึง
สิทธิมนุษยชนของตน

นับแต่บรรพกาลเป็นต้นมา หญิงทำงาน
เคียงบ่าเคียงไหล่กับชายมาตลอด ดังจะเห็นได้จากใน
ยุคเก็บหาอาหารจากธรรมชาติหญิงก็ทำหน้าที่หาอาหาร
ในยุคเกษตรกรรมหญิงทำไร่ทำสวนร่วมกับชาย พอ
มาถึงยุคอุตสาหกรรมหญิงก็ถูกดึงเข้าสู่โรงงาน ส่วน
หญิงที่มีโอกาสได้รับการศึกษาก็ก้าวออกมาทำอาชีพ
และวิชาชีพของตนในสำนักงาน องค์กร และบริษัทต่างๆ
มากขึ้นเป็นลำดับ

เมื่อหันมามองสถานการณ์ในสังคมไทย
หญิงก็ทำงานมาโดยตลอด ทั้งงานไร่นา งานบ้าน บัด
กवाद เซ็ดดู ซักรีด พอตกบ้ายตักค่า ก็ยังต้องทอผ้า เย็บ
ปักถักร้อย คัดเลือกผลิตผลทางการเกษตรไว้ขาย ส่วน
หญิงในชนชั้นกลาง นอกจากจะออกไปทำงานนอกบ้าน
เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวร่วมกับสามี แต่เมื่อ
กลับถึงบ้านหญิงก็ต้องทำงานบ้าน หุงหาเตรียม
อาหารให้สามีและลูกด้วย

เมื่อมองภาพรวมแล้วหญิงทำงานมากกว่า
ชาย ทั้งงานนอกบ้าน งานบ้าน และงานผลิตซ้ำทาง
ชีววิทยา (Biological Reproduction) คือ ตั้งท้อง
และมีลูก เท่านั้นยังไม่พอ ยังมีหน้าที่ผลิตซ้ำทาง
วัฒนธรรม (Cultural Reproduction) คือการอบรม
สั่งสอนลูกๆ ให้ความรักความอบอุ่น อันเป็นคุณค่า
สำคัญของสถาบันครอบครัว

ด้วยเหตุนี้ ปัญหาสำคัญเท่าที่ผ่านมาและ
ยังคงดำรงอยู่ทั่วไปในสังคมไทย คือ สังคมมองไม่
เห็นความสำคัญของหญิง ดังจะเห็นได้จากการ

อ้างสิทธิของสามีแล้วทำทารุณกรรมภรรยา หรือชื่นใจ ภรรยาแม้แต่ในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ หรือการล่วงละเมิดทางเพศของบุคคลที่มีสถานภาพและมีอำนาจทางสังคมต่อหญิงที่เป็นผู้น้อย ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น หรือแม้แต่การไม่เห็นความสำคัญของงานที่หญิงทำ การยกย่องทางสังคมและเศรษฐกิจก็ไม่มี เช่น เมื่อชายถูกถามว่าทำงานอะไร บางคนก็ตอบว่า “ไม่ได้ทำอะไร อยู่บ้านเฉยๆ” ซึ่งแตกต่างจากหญิง ถึงแม้ว่าจะอยู่บ้านเฉยๆ แต่จริงๆ แล้วก็ทำงานบ้านนั่นเอง

ยิ่งไปกว่านั้น ในกรณีที่หญิงทำงานนอกบ้าน ส่วนใหญ่แล้วจะถูกกีดกันในเรื่องของการก้าวหน้า ถูกกดราคาค่าจ้างแรงงาน ถูกเลือกปฏิบัติ ทำให้ขาดความเสมอภาคและเป็นธรรม ปัญหาสิทธิมนุษยชนของสตรีจึงมีอยู่ในทุกบริบท เช่น จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือส่วนใหญ่คือหญิง ซึ่งไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หญิงมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการบริหารราชการในระดับตัดสินใจน้อย ตลอดจนหญิงจำนวนมากตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายจิตใจ และทางเพศ ดังนั้นจึงจำเป็นที่สังคม จะต้องให้ความสำคัญ เพราะความเสียหายสูงสุดมิใช่เพียงแต่หญิงถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น หากแต่พัฒนาการของมนุษย์บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีคุณภาพระหว่างมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติก็ไม้อาจเกิดขึ้นได้เต็มศักยภาพ

9.2 ความก้าวหน้าของสิทธิมนุษยชนสตรี

■ ให้สัตยาบันตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) พ.ศ. 2542

■ ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี พ.ศ. 2528

■ ปฏิญญาเวียนนาปี 1993 และแผนการปฏิบัติในเรื่องสิทธิมนุษยชน ความรุนแรงทางเพศ การล่วงเกินทางเพศ อคติทางวัฒนธรรม การค้ามนุษย์ข้ามชาติ

■ ปฏิญญาโคโรปี 1994 และแผนปฏิบัติการเรื่องประชากรและการพัฒนา สิทธิทางเพศ และสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์รวมทั้งการแสดงออกทางเพศ

■ ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการปักกิ่งเรื่อง สิทธิสตรี ความเสมอภาคและการพัฒนา รัฐบาลให้คำมั่นว่าจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในสังคมระหว่างสตรีและผู้ชาย การพัฒนา ศักยภาพสตรี

■ จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ชุดแรกเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2544 โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการหญิงชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เป็นหญิง 5 คน และชาย 6 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี (พ.ศ. 2544-2550)

■ การยกเลิกข้อสงวนอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ 5 ข้อ ได้แก่

(1) อนุสัญญาข้อ 11 วรรค 1 (ข) เรื่องสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน

(2) อนุสัญญาข้อ 15 วรรค 3 เรื่องการทำสัญญา โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2533 อนุสัญญาข้อ 11 วรรค 1 (ข) เรื่องสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน

(3) อนุสัญญาข้อ 9 วรรค 2 เรื่องการถือสัญชาติของบุตรที่เกิดจากหญิงไทย โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2535

(4) อนุสัญญาข้อ 7 เรื่องความเสมอภาคทางการเมืองและรับตำแหน่งทางราชการ

(5) อนุสัญญาข้อ 10 เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2535 ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่สามารถยกเลิกข้อสงวน 2 ข้อ คือ

1. อนุสัญญาข้อ 16 เรื่องความเสมอภาคในครอบครัวและการสมรส เหตุที่ยังไม่สามารถยกเลิกข้อสงวนดังกล่าวได้ เนื่องจากยังมีกฎหมายในเรื่องครอบครัวและการสมรสอีกหลายข้อที่ยังไม่เสมอภาคและยังต้องแก้ไข อันได้แก่ กฎหมายครอบครัวในเรื่องของการหมั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ของสตรี ปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบ และ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ประเด็นสิทธิสตรีในด้านต่างๆ ไว้อย่างละเอียด ส่งผลทำให้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

แต่อย่างไรก็ดีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมาย เนื่องจากกระบวนการออกกฎหมายและการแก้ไขกฎหมายต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้กฎหมายที่ออกมามีความครอบคลุมและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

■ การรณรงค์ การให้ความรู้ และการฝึกอบรม เช่น โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมายแก่สตรี การผลิตหนังสือ ตำรา เอกสารต่างๆ เช่น หนังสือชุดถาม-ตอบ ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสตรีซึ่งมีหัวข้อครอบคลุมประเด็นสิทธิมนุษยชนสตรี ได้แก่ สตรีกับความรุนแรง สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ กฎหมายน่ารู้สำหรับสตรี สตรีการศึกษาและศาสนา การค้าหญิงและเด็ก ภัยมืดที่หนูพึงระวัง เวทีนี้มีความหมาย...สตรีบนเส้นทางการเมืองและราชการ และการคุ้มครองสิทธิแรงงานสตรี และเส้นทางสู่ความเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังได้มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาระหว่างคณะกรรมการอุดมศึกษา และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนศึกษา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนศึกษา เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2548 ซึ่งเป็นข้อตกลงเพื่อดำเนินการบรรจุประเด็นสิทธิมนุษยชนศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนสถาบันอุดมศึกษา และดำเนินการพัฒนาฝึกอบรมและจัดกิจกรรมการพัฒนาศึกษาและการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับผู้บริหาร นิสิต นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชนและสังคม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และความสำนึกด้านสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนจะมีการสนับสนุนการวิจัย ดำเนินการประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตร และแนวร่วมสิทธิมนุษยชนศึกษา

10. สตรีกับสื่อมวลชน

สื่อมวลชน ยุคปัจจุบันนี้เป็นปัจจัยหนึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ไม่ว่าจะทัศนคติ ค่านิยมของผู้คนในสังคม เรียกได้ว่าเพิ่มพูนความสำคัญในการเป็นสถาบันศูนย์กลางถ่ายทอดเจตคติและค่านิยมทางเพศให้กับผู้คนในสังคมมากขึ้นทุกขณะ รวมถึงการพัฒนาบทบาทของสตรีในสังคมไทย

ปัจจุบัน สตรีกับสื่อมวลชนโดยภาพรวมแล้วเป็นไปอย่างเชื่องช้า ทั้งที่ทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมสื่อสารและสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะด้านสื่อสารมวลชน มีผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นหญิงและชายมีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก นำไปสู่จำนวนสตรีในตลาดแรงงานอุตสาหกรรมสื่อมวลชน ปัจจุบันเพิ่มปริมาณถึง 1 ใน 4 ของแรงงานทั้งหมด (โดยประมาณ) และสัดส่วนของสตรีในสื่อต่างๆ ดูจะมีมากกว่าผู้ชายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่สัดส่วนของสตรีที่จะก้าวไปอยู่ระดับผู้บริหารกลับน้อยมาก จนทำให้ห้องค์ความรู้เกี่ยวกับสตรีและการผลักดันให้สตรีมีบทบาทในแง่มุมต่างๆ และเพิ่มพูนสถานะต่าง ๆ ก็เป็นไปอย่างเชื่องช้าเช่นกัน

10.1 สตรีในสถานะผู้ส่งสาร

การควบคุมปัจจัยทางการผลิตสื่อส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่มือในของผู้ชาย คุณค่าและจริยธรรมในการทำงานสื่อสารมวลชนถูกหล่อหลอมมาจากค่านิยมผู้ชาย ลักษณะของการแบ่งหน้าที่ในองค์กรที่มีลักษณะแบ่งแยกตามเพศยังคงมีอยู่ เช่น ช่างภาพ นักข่าว อาชญากรรม มักเป็นเพศชาย ในขณะที่ข่าวเกี่ยวกับเด็ก และสตรีมักดูแลโดยเพศหญิง สตรีที่เข้าสู่ระบบงานจึงมักต้องปรับตัวเองให้สามารถอยู่ในแวดวงของผู้ชายได้มากกว่า

ในขณะเดียวกัน ผู้ส่งสารยังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอต่อองค์ความรู้เรื่องสตรีนิยม (Feminism) ความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติมององค์ความรู้เกี่ยวกับสตรีอยู่ในวงแคบ เป็นแค่เรื่องของสตรีที่ลุกขึ้นมาต่อสู้เรียกร้องสิทธิให้เท่าเทียมกับผู้ชายเท่านั้น ทั้งที่ความเป็นจริงองค์ความรู้เรื่องสตรีมีความ

หมายที่กว้างและลึกซึ้ง ในขณะที่เดียวกันสตรีที่ก้าวสู่วิชาชีพสื่อมวลชนเองก็ถูกหล่อหลอมมาจากกระบวนการเลี้ยงดูแบบผู้ชายเป็นใหญ่ การนำเสนอข่าวสารจึงเป็นไปในรูปแบบของการนำเสนอแบบเคซินไม่สามารถแหวกกรอบความคิดผู้ชายเป็นใหญ่ในสังคมได้ โอกาสที่สื่อมวลชนจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่เอื้อแก่สตรีในลักษณะที่ต่อสู้เรียกร้องสิทธิสตรีจึงมีโอกาสน้อยด้วย

10.2 สตรีในฐานะผู้รับสาร

สำหรับสตรีในฐานะผู้รับสาร สถานการณ์ปัจจุบันยังคงเป็นฝ่ายตั้งรับจากการบริโภคสื่อ ในขณะที่เดียวกันก็เป็น “เหยื่อ” ในระบบบริโภคนิยมด้วยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ของสื่อ ทั้งข้อมูลข่าวสาร ผลิตภัณฑ์ มุ่งไปที่การหล่อหลอม และกล่อมเกลาคำความคิดให้เชื่อในสารที่ป้อนผ่านสื่อต่างๆ ในขณะเดียวกัน ยังได้นำเสนอภาพลักษณ์สตรีในทางลบ นำเสนอภาพสตรีในฐานะเป็นวัตถุทางเพศ โดยผ่านสื่อ เช่น ภาพข่าว ละคร รายการโทรทัศน์ เป็นต้น และสื่อยังคงมีอคติทางเพศและทัศนคติแบบ “เพศนิยม” รวมทั้งตอกย้ำภาพลักษณ์เดิมๆ ของสตรีอย่างต่อเนื่อง ภาพที่เห็นได้ชัด อาทิเช่น

■ ละครหลังข่าวทางสื่อโทรทัศน์และภาพยนตร์สมัยใหม่ มีการนำเสนอผ่านละครไทยทุกวัน ทุกคืน แต่ละสถานีนำเสนอกันมากกว่าหนึ่งและมีผู้ชมเป็นจำนวนมาก การผลิตละครทางโทรทัศน์หรือภาพยนตร์การถ่ายทอดชีวิตที่บอกกลุ่มผู้ชมว่า การกดขี่และการยอมรับการกดขี่นั้นจะเป็นอุดมคติของสตรีทุกคน เช่น นำเสนอว่าผู้ชายต้องเป็นฝ่ายหาเลี้ยงครอบครัว ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่า มีการเน้นการใช้ความรุนแรง ตบตี แย่งชิงและช่วยยุกุมารมณณ์ หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดพฤติกรรมเลียนแบบขึ้นต่อคนในสังคมได้ ผู้ผลิตสื่อควรสร้างสรรค์สื่อ สอดแทรกทัศนคติและแง่คิดในการดำเนินชีวิตที่ดี

■ โฆษณา ในปัจจุบัน เกือบทุกผลิตภัณฑ์นิยมนำเสนอสิริระของสตรี ตัวอย่างโฆษณาทางโทรทัศน์ วัยรุ่นสวมใส่เสื้อผ้าสายเดี่ยว หรือเกาะอก

กระโปรงสั้นรุ่มแย่งที่วัยรุ่นชาย เพียงเพราะใช้ไรลออนนี่ห่อหนึ่ง เป็นต้น เป็นการแสดงท่าทางยั่ววนออกไปในทางกามารมณณ์ และขณะเดียวกันการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า โดยมีสาวพริตตี้ที่กลายเป็นสิ่งจำเป็นในการเปิดตัวสินค้าและบริการที่ต้องให้สตรีวัยรุ่นแต่งตัวล่อแหลมทำให้มองสตรีมีคุณค่าน้อยขาดความเคารพในความเป็นสตรี ผู้ผลิตโฆษณาจำเป็นต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของสตรีที่มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย มีใช้สินค้าที่จะนำสิริระสตรีมาขาย การทำโฆษณาควรเน้นที่ประโยชน์คุณค่า การใช้งานของสินค้านั้น ๆ มากกว่า

■ สื่อวิทยุ ที่มีรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับสตรี 2 ประเภท คือ รายการตอบปัญหาทางเพศ และรายการประเภทสนทนา โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ในรายการวิทยุเป็นความบันเทิงเรื่องความงาม/สุขภาพ ตลอดจนเป็นรายการให้ความรู้เพื่อการเป็นแม่และภรรยาที่ดี ซึ่งถ้าผู้จัดรายการสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสตรี ปรึกษาปัญหาให้กับสตรี สร้างความเข้าใจกันระหว่างสตรีกับผู้ชาย กระตุ้นให้สตรีเห็นคุณค่าของตนเอง

■ การนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ปรากฏผลว่า ภาพของสตรีที่จะมีโอกาสได้เป็นข่าวหน้าหนึ่ง ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญมากที่สุด จะเป็นภาพติดลบโดยตลอด หมายถึง เป็นผู้ถูกกระทำ และเป็นเหยื่อของความรุนแรง อย่างการถูกข่มขืน หรือเป็นผู้กระทำที่มีภาพทางลบ เช่น พาดหัวข่าว “แม่ใจยักษ์ทิ้งลูกลงถังขยะ” สะท้อนทัศนคติของหนังสือพิมพ์ว่า มองเห็นสตรีเป็นเพศอ่อนแอ เป็นเครื่องรองรับอารมณ์ของเพศชาย และมีความโง่เขลาหลอกลวงได้ง่าย ส่วนการนำเสนอภาพสตรีในหน้าข่าวอื่นๆ มักเป็นทางบวก แต่ก็ไม่มุ่งใจให้พุดถึงเท่าภาพลบที่ถูกนำเสนอ

10.3 สตรีกับภาวะอันตรายในสื่อแบบใหม่

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้สร้างให้มีแนวโน้มที่ทำให้สตรีเป็นวัตถุทางเพศรุนแรง

มากขึ้น กรณีการให้บริการเช็คสลิป การพูดคุยผ่าน Shat ที่ระบายเรื่องเพศ การขยายเครือข่ายไปตามเว็บไซต์ ลามกอนาจาร การเชิญชวนให้เข้าไปดูภาพหญิงชายโป๊ เปลือย และการขายบริการทางเพศผ่านอินเทอร์เน็ต เหล่านี้เป็นอีกจุดหนึ่งของการนำไปสู่ช่องทางการค้าบริการทางเพศ โอกาสที่สตรีจะถูกล่อลวงไปกระทำผิดมีราย จนถึงขั้นทำร้ายร่างกายถึงแก่ชีวิต ดังปรากฏตามข่าวทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ

ดังนั้น การนำเสนอภาพสตรีผ่านสื่อควรให้ความระมัดระวังอย่างมากเพื่อจะได้ไม่ทำให้สตรีถูกกระทำซ้ำโดยสื่อมวลชนอีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นอย่างรุนแรงในครอบครัว ชาวชมชื่นกระทำชำเราต่อเด็กและสตรีซึ่งสื่อมวลชนจะต้องระมัดระวังการนำเสนอข่าวเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้กระทบต่อจิตใจ ครอบครัว ของผู้ที่เสียหายจากปัญหาดังกล่าว

10.4 แนวทางที่จะส่งเสริมเรื่องดีๆ เกี่ยวกับสตรีและสื่อมวลชน

การส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมความเข้าใจบทบาทหญิงชายให้แก่ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชน จะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในประเด็นความเสมอภาคหญิงชาย และการเคารพและไม่ละเมิดสิทธิสตรี และมีการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีที่ไม่ยึดติดแบบแผนเดิม มีความสมดุลและหลากหลายมากขึ้นเพื่อให้สังคมรับรู้ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของสตรีที่ก่อประโยชน์แก่สังคม อีกทั้งจะช่วยให้สื่อมวลชนได้ละเว้นการนำเสนอภาพให้สตรีเป็นเพศต่ำต้อย เป็นวัตถุทางเพศ เป็นสินค้า

นอกจากการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมความเข้าใจบทบาทหญิงชายให้แก่ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชนแล้ว กิจกรรมติดตามสื่อสตรี ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความตระหนักให้แก่สื่อมวลชนในการช่วยการลดการตอกย้ำซ้ำเติมอคติทางเพศ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อในทุกรูปแบบ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ประสบการณ์ การแก้ไขปัญหาในระหว่างผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชน

มาตรการทางกฎหมาย

ปัจจุบัน กฎหมายในการดำเนินงานด้านสื่อลามก ความรุนแรง การแสดงให้สตรีเป็นวัตถุทางเพศ และการทำประโยชน์ในธุรกิจสื่อ ประกอบด้วย

1. กฎกระทรวง ฉบับที่ 14 (พ.ศ.2537) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2538 หมวดที่ 3 ควบคุมรายการที่จะออกอากาศ (7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุคมารมณหรือลามกอนาจาร
2. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287
3. พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 มาตรา 20 และมาตรา 34

■ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการตรวจพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2543

4. พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 มาตรา 4 มาตรา 7, 20, และมาตรา 21
5. พระราชบัญญัติปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ. 2471 มาตรา 3 และมาตรา 4

จะเห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวข้องกับสื่อที่กล่าวข้างต้น บางฉบับประกาศใช้มานานแล้ว แต่ยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีการสื่อสารแบบใหม่ๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการนำเสนอภาพที่ไม่เหมาะสม และทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อสตรี และเป็นการตอกย้ำซ้ำเติมอคติทางเพศที่มีการปฏิบัติต่อสตรีอย่างไม่เท่าเทียม การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ครอบคลุมและเหมาะสมทั้งฐานความผิดและบทลงโทษจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานจะได้ใช้เป็นกรอบที่จะดำเนินการกับผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสมและยังเป็นการส่งเสริมให้สังคมตระหนักและเคารพสิทธิสตรีมากขึ้น

11. สตรีกับสิ่งแวดล้อม

“สิ่งแวดล้อม” คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรม (สามารถจับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (ตัวอย่างเช่นวัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ เป็นลักษณะกว้าง ๆ ได้ 2 ส่วนคือ

- สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากร

- สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชุมชน เมือง สิ่งก่อสร้างโบราณสถาน ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างแนบแน่น ในอดีตปัญหาเรื่องความสมดุลของธรรมชาติตามระบบนิเวศยังไม่เกิดขึ้นมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากผู้คนในยุคต้นๆ นั้น มีชีวิตอยู่ใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติสามารถปรับดุลของตัวเองได้

ในทศวรรษที่ผ่านมา (ระยะสิบปี) ซึ่งเรียกกันว่า “ทศวรรษแห่งการพัฒนา” นั้น ปรากฏว่าได้เกิดมีปัญหารุนแรงด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในบางส่วนของโลก และปัญหาดังกล่าวนี้ ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันในทุกประเทศทั้งที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เช่น

1. ปัญหาทางด้านภาวะมลพิษที่เกี่ยวกับน้ำ
2. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมสลายและหมดสิ้นไปอย่างรวดเร็ว เช่น น้ำมัน แร่ธาตุ ป่าไม้ พืช สัตว์ ทั้งที่เป็นอาหารและที่ควรจะอนุรักษ์ไว้เพื่อการศึกษา
3. ปัญหาที่เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและชุมชนของมนุษย์ เช่น การวางผังเมืองและชุมชนไม่ถูกต้องทำให้เกิดการแออัดยัดเยียด ใช้ทรัพยากรผิดประเภท และลักษณะ ตลอดจนปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมและปัญหาจากของเหลือทิ้งอันได้แก่มูลฝอย

สาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. การเพิ่มของประชากร (Population growth) ปริมาณการเพิ่มของประชากรก็ยังอยู่ในอัตราทวีคูณ (Exponential Growth) เมื่อผู้คนมากขึ้นความต้องการบริโภคทรัพยากรก็เพิ่มมากขึ้นทุกทาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน

2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี (Economic Growth & Technological Progress) ความเจริญทางเศรษฐกิจนั้นทำให้มาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงตามไปด้วย มีการบริโภคทรัพยากรจนเกินกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต มีความจำเป็นต้องใช้พลังงานมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็ช่วยเสริมให้วิธีการนำทรัพยากรมาใช้ได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น

ถ้าหากพูดถึงสิ่งแวดล้อมไม่ว่าที่ไหนในโลกคงจะหนีไม่พ้นที่จะต้องพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับสิ่งแวดล้อมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างสตรีชนบทในภาคเกษตรกรรมที่ความผูกพันเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างแนบแน่นแยกกันไม่ออกจากบทบาทภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบและกิจกรรมต่างๆ ของสตรีที่มีต่อการดำรงชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน

สตรีมีบทบาทสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัว และชุมชนของตนเองในฐานะที่เป็นผู้จัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการน้ำ เครื่องอุปโภคและบริโภค เพื่อสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของสมาชิกในครอบครัวในการดำรงชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สตรีในชนบทและชุมชนยังเป็นแรงงานหลักในระบบการผลิตเพื่อยังชีพทำให้สตรีเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ภาระหน้าที่ดังกล่าวทำให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทซึ่งเป็นสตรีส่วนใหญ่ของประเทศต้องหันมาพึ่งสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกรในการประกอบอาชีพและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือสารเคมีในการทำเกษตรซึ่งทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอ ในขณะที่เดียวกันได้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยไม่ได้คำนึงถึงการรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและสตรี ดังนั้น สตรีจึงควรได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจในการบริหาร การจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสัดส่วนสตรีในคณะกรรมการ/หน่วยงานระดับการตัดสินใจด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งหน้าที่ของคณะต่างๆ จะเสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมพบว่า สตรีเป็นคณะกรรมการจำนวนน้อยมาก เช่น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พบว่า เป็นสตรีเพียง 2 คน ในขณะที่เป็นผู้ชายถึง 30 คน

การเปิดโอกาสให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้น การเห็นความสำคัญของสตรีให้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการด้านทรัพยากรจะทำให้สตรีใช้ความสามารถของตน และนำความรู้การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมาใช้กับสังคมรวมทั้งทำให้เกิดการบูรณาการกันเพื่อให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้การวิเคราะห์นโยบายและโครงการที่มีมุมมองบทบาทหญิงชายจะช่วยให้การกำหนดนโยบาย มาตรการ แนวทางการดำเนินงานโครงการว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของทั้งสตรีและผู้ชาย รวมถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งในทางบวกและทางลบที่มีต่อสตรีก็ควรจะได้รับ การพิจารณาอย่างจริงจังอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าสตรีมีส่วนสำคัญมากต่อการดำรงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคตอันจะส่งผลถึงการพัฒนาเด็กและสังคมของประเทศด้วย แต่ที่ผ่านมามาสาธาณชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ที่สตรีต้องเผชิญ รวมทั้งไม่เข้าใจถึงความเสมอภาคหญิงชายที่เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ประโยชน์ การจัดการและการพิทักษ์รักษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอกาสอันจำกัดของสตรีที่จะเข้าถึงทักษะทางด้านวิชาการ ทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

11.1 แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีเข้าไปมีบทบาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมและกระบวนการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในชุมชน สังคม และประเทศ
2. เสริมสร้างความรู้แก่สตรีในการจัดการกับสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า การสร้างสภาพแวดล้อมของครอบครัว และชุมชน เพื่อเป็นฐานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี
3. ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี สารพิษ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การบริการ การคมนาคม การตลาด การค้า ฯลฯ
4. ส่งเสริมให้สตรีรวมพลังกัน เพื่อช่วยคุ้มครองผู้บริโภคและสนับสนุนให้ท้องถิ่นชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพิทักษ์และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

11.2 แนวทางการดำเนินงาน

1. รณรงค์ให้สตรีได้มีส่วนร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องของการรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
2. ให้มีการฝึกอบรมและกิจกรรมแก่เด็ก เยาวชนและสตรีเพื่อปลูกฝังทัศนคติและสร้าง

จิตสำนึกในการร่วมมือกันรักษาสีงแวดล้อม การ
ประหยัดพลังงานทั้งในบ้านและชุมชนตนเอง

3. ให้ความรู้ จัดฝึกอบรม และฝึก
ปฏิบัติด้านเทคนิคการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม แก่
สตรีโดยเฉพาะแรงงานสตรีในภาคเกษตรกรรมและ
อุตสาหกรรม เพื่อให้รู้จักป้องกันตนเองจากการใช้สาร
เคมี สารอันตรายต่าง ๆ อย่างถูกต้องปลอดภัยทั้งใน
ครอบครัว ชุมชน และสถานที่ทำงาน

4. กระตุ้นและสร้างความตระหนักให้
สตรีและประชาชนทั่วไปเลือกซื้อและบริโภคสินค้าที่ไม่
ทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม และรู้จักแปรรูป
ของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์อีก เพื่อลดปริมาณขยะ

5. ร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน
ธุรกิจเอกชนและสื่อมวลชน ให้รณรงค์ประชาสัมพันธ์
อย่างต่อเนื่องในการรักษาสีงแวดล้อม การพัฒนาชุมชน
แหล่งเสื่อมโทรม การกำจัดขยะมูลฝอย ฯลฯ

6. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ทำการวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลประเมินความเสื่อมโทรม
และอันตรายจากสีงแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสตรี

12. เด็กผู้หญิง

12.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันเด็กไทยเกิดน้อยลงและรอดชีวิต
มากขึ้น เนื่องมาจากการปรับปรุงด้านสุขภาพอนามัย
การศึกษา และการบริการวางแผนครอบครัวที่ดีขึ้น
กล่าวคือ อัตราการตายของทารกลดลงเรื่อย ๆ โดยปี
พ.ศ. 2546 ลดลงเหลือเพียง 7.2 ในพันอง
เดียวกันอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ลดลง
เหลือ 12.0 (สถิติสาธารณสุข : 2547) ส่วนภาวะทุพ
โภชนาการของเด็ก พบว่า ในภาพรวมสภาวะ
โภชนาการของเด็กดีขึ้น โดยสามารถลดภาวะทุพ
โภชนาการเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ลงจากร้อยละ 8.63 ใน
ปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 2.83 ในปี พ.ศ. 2548
(กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข : 2548)

ถึงแม้ว่าสีงคมจะเปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็วเกือบทุกด้าน แต่ผลพวงที่ตามมาจากการ
พัฒนานี้คือ ปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการ

เปลี่ยนแปลงทางสีงคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา
ความรุนแรงทางเพศ พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ
เป็นต้น ซึ่งเด็กและสตรีจะตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการ
ถูกเอารัดเอาเปรียบ แสวงหาประโยชน์ และถูกละเมิด
มากกว่าเด็กผู้ชาย โดยพบว่า วัยรุ่นหญิงตกเป็น
เหยื่อทางเพศของเพื่อนชายมากขึ้น และมีเพศสัมพันธ์
อายุน้อยลง ซึ่งในแต่ละปีจะมีเด็กสตรีอายุระหว่าง 15-
19 ปี มากกว่า 15 ล้านคนให้กำเนิดทารก และเป็น
มารดาตั้งแต่อายุยังน้อย โดยจะเห็นได้จากอัตราการ
ตั้งครภ์ของมารดาที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าว
คือ เพิ่มจากร้อยละ 11.6 ในปี พ.ศ. 2540 เป็น
ร้อยละ 12.9 ในปี พ.ศ. 2546 (สถิติสาธารณสุข :
2547) อันนำมาซึ่งปัญหาแทรกซ้อนระหว่างการ
ตั้งครภ์และการคลอด เสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้เป็น
มารดาสูง บุตรของมารดาที่มีอายุน้อยมีการเจ็บป่วย
และตายในระดับสูง การเลี้ยงดูบุตรในวัยเยาว์เป็น
อุปสรรคขัดขวางการปรับปรุงสถานภาพ ทางการศึกษา
เศรษฐกิจและสีงคมของสตรี และมักมีผลกระทบ
ระยะยาวต่อคุณภาพชีวิตทั้งของตนเองและบุตร ยิ่ง
กว่านั้น วัยรุ่นหญิงยังเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มากกว่า
ผู้ชาย 2-3 เท่า และเกิดการตั้งครภ์ไม่พร้อม หรือ
ติดเชื้อจากการทำแท้ง ส่งผลให้การฆาตกรรมเด็ก
ทารกโดยแม่เด็กมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยัง
พบว่า วัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มการติดบุหรี่เพิ่มขึ้น และ
ยังถูกล่อลวงทางเพศหลังจากการสนทนาผ่านทาง
อินเทอร์เน็ต ตลอดจน เด็กหญิงยังตกเป็นเหยื่อของ
ความรุนแรงและเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ด้วย

การแก้ไขปัญหาและวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่
เกิดขึ้นกับเด็กในทุกวันนี้ไม่ใช่เรื่องของฝ่ายใด หรือ
องค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการหาหนทางแก้ไข
หากแต่ทุกหน่วยงานและทุกระดับในสีงคมจะต้อง
ผสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่าง
เป็นระบบ โดยคำนึงถึงตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดคือ ตัว
เด็กไปจนถึงหน่วยที่ใหญ่ที่สุดคือระดับประเทศ เพื่อ
สร้างครอบครัวและสีงคมให้เท่าทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ เพราะ
ครอบครัวที่เข้มแข็งเท่านั้นจึงจะนำพาสีงคมอยู่รอด
และสร้างอนาคตอันงดงามแก่ลูกหลานได้อย่างแท้จริง

12.2 ความก้าวหน้าการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก

■ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2535 มีผลทำให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่บัญญัติในอนุสัญญานหลักพื้นฐาน คือ การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็กและการให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรกสิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็กและการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเหล่านั้น ซึ่งหลักพื้นฐานนี้ก็จะครอบคลุมถึงเด็กสตรีด้วย ทำให้เด็กสตรีได้รับการดูแลภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้เช่นกัน

■ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 53 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ

■ ริเริ่มจัดทำแผนพัฒนาเด็กกระยะยาว 20 ปี และจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ทุกช่วง 5 ปี ให้สอดคล้องกับแผนฯ ฉบับต่างๆ

■ การปรับแก้กฎหมายและออกมาตรการทางกฎหมายใหม่ เพื่อปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 กำหนดบทลงโทษสถานหนักกับผู้เป็นต้นเหตุให้เด็กต้องเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ขณะเดียวกันโทษที่ลงแก่ผู้ค้าประเวณีจะเบาขึ้น

(2) มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

(3) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2540 กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก เป็นความผิดเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญา

(4) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

(5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

(6) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

(7) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 เห็นชอบนโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

(8) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

(9) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 เห็นชอบแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยให้สถานวิทยุและโทรทัศน์ออกอากาศเพื่อการนี้จำนวนร้อยละ 10-15 ของรายการทั้งหมด

(10) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับการสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบปากคำนั้น

■ ความร่วมมือเชิงบูรณาการในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และช่วยเหลือเหยื่อ โดยทำบันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางการปฏิบัติร่วมกันระหว่างภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 6 หน่วยงาน คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานอัยการสูงสุด องค์การเอกชน องค์การระหว่างประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน

การให้ความช่วยเหลือเด็กหญิง เช่น การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ 24 ชั่วโมงของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ การจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤตจากความรุนแรง (One Stop Crisis Center) ในโรงพยาบาลของรัฐ

การแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ได้แก่ การรณรงค์รณรงค์กลองสวนต์ อุดเปรี้ยวไว้กินหวาน การสอนเพศศึกษา

■ การป้องกันมิให้เยาวชนสตรีถูกล่วง โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมเยาวชนสตรี ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและภัยจากการถูกล่วง

12.3 แนวทางการดำเนินงาน

■ ควรกำหนดหลักในการปฏิบัติต่อเด็กทั้งด้านการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาและฟื้นฟู และการส่งเสริมความประพฤติเด็ก

■ สร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

■ ผลักดันให้องค์กรทางสังคมตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กรภาคเอกชน และประชาชนเข้ามามีบทบาทโดยตรงในการดำเนินการเพื่อให้การสงเคราะห์คุ้มครองเด็กสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก

■ ควรให้การศึกษและการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เรื่องการเป็นผู้ปกครองที่มีความตระหนักเรื่องความเสมอภาคหญิงชาย ซึ่งจะเป็นการช่วยให้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้ช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อบทบาทหญิงชาย แกไขอคติทางเพศที่ปลูกฝังหยั่งรากลึกมาแต่ในอดีต ที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคทางเพศที่มีอยู่จนถึงปัจจุบัน

■ โรงเรียน และครอบครัว ต้องสอนให้เด็ก โดยเฉพาะเด็กสตรีให้รู้เท่าทัน รู้จักที่จะป้องกันตัวจากการถูกล่วงลาม

จัดให้มีบริการสาธารณสุขและการให้คำปรึกษาเฉพาะสำหรับกลุ่มสตรีวัยรุ่น เช่น การจัดตั้งคลินิกสุขภาพสตรี โดยให้บริการแบบ “สตรีเป็นศูนย์กลาง และควรมีความละเอียดอ่อนในการให้บริการแก่สตรี การจัดหาแพทย์สตรี เพื่อให้ผู้ป่วยสตรีเกิดความกล้าที่จะเข้ามารับการรักษา

■ จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์หญิงชายแบบใหม่ที่สร้างสรรค์และสมดุลเพื่อสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานใหม่เรื่องเพศให้กับคนในสังคม และลดปัจจัยเสี่ยงด้านวัฒนธรรมที่ทำให้สตรีจำนวนมากเกิดการติดเชื้อในระบบสืบพันธุ์

■ สังคมไทยควรตระหนักถึงผลกระทบของความรุนแรงที่มีต่อเด็ก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ควรจะเพิกเฉยกับการกระทำทารุณเด็ก โดยเฉพาะเด็กสตรีซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกกระทำรุนแรงมากที่สุด ผู้พบเห็นควรจะต้องให้ความช่วยเหลือเด็กให้พ้นจากความรุนแรงนั้น และควรมีการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ควรมีระบบรายงานข้อมูลเด็กถูกกระทำทารุณเพื่อใช้ประเมินขนาดของปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถใช้กำหนดนโยบายด้านสุขภาพและสังคมพร้อมทั้งดำเนินการปัญหานี้ได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

ความท้าทายสู่การดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคต

เมื่อพิจารณาสถานภาพสตรีจากสถานการณ์ต่างๆ ในประเด็นห่วงใยเป็นพิเศษทั้ง 12 ประเด็น ตามแผนปฏิบัติการปักกิ่ง จะเห็นได้ว่าสถานภาพสตรีประเด็นที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ในเกณฑ์ดีได้แก่ เรื่องการศึกษาและสุขภาพอนามัยของสตรี พบว่าสถานภาพสตรีไทยดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริการจากรัฐและโครงสร้างพื้นฐาน ในประเด็นดังกล่าวมีการพัฒนาและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ อีกที่ยังเป็นปัญหาต่อความเจริญก้าวหน้าของสตรี ซึ่งเกิดจากระบบโครงสร้างและกลไกของรัฐ เช่น วิธีและแนวทางการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ซึ่ง

ก่อให้เกิดปัญหาความทรุดโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการกระจายรายได้ ความยากจน การเสื่อมถอยของระบบสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งกฎระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ที่ไม่เอื้อประโยชน์ในการพัฒนาสตรี โดยเฉพาะในกลุ่มด้อยโอกาส ดังนั้นปัญหาที่ยังท้าทายสู่การดำเนินงานในปัจจุบันและอนาคตของรัฐบาลและกลไกของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว : 2548)

1. การปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน โดยมีเป้าหมายเพื่อหาแนวร่วมทั้งหญิงชาย ทัศนคติความเชื่อดั้งเดิมที่ว่าชายเป็นใหญ่มีอำนาจเชิงสถาบันเหนือกว่าสตรีในขณะ ที่สตรีถูกตีกรอบให้มีบทบาทหลักในครัวเรือน โดยเฉพาะด้านการดูแลและให้บริการสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังในบทบาทของสตรีนอกบ้าน และในชุมชน จนถึงในการบริหารจัดการในลักษณะที่ไม่แตกต่างกันกับเมื่ออยู่ในครัวเรือนนัก นอกจากนี้ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทำให้มองว่าสตรีเป็นเพียงวัตถุทางเพศ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบหลายประการต่อการดำเนินงานเพื่อความก้าวหน้าของสตรี เช่น การผลักดันให้สตรีดำรงตำแหน่งในระดับการตัดสินใจ การรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติต่อเหยื่อที่ถูกค้าหรือถูกกระทำ ความรุนแรงอย่างระมัดระวัง การรณรงค์ขอความร่วมมือยุติความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบต่อสตรีเพื่อเปิดใจให้กว้างและยอมรับบทบาทสตรี ตลอดจนให้ความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของสตรี

2. ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูลจำแนกเพศ และเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลจำแนกเพศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างหญิงชายในประเด็นต่างๆ เช่น ข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ซึ่งเมื่อจัดเก็บโดยจำแนกเพศจะพบว่า สตรีมีส่วนร่วมในทางการเมืองทุกระดับน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาย) ข้อมูลการกระทำ ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ที่สตรีได้รับ (ซึ่ง

จะทำให้เห็นประเภทความรุนแรง สาเหตุของการเกิดความรุนแรง ฯลฯ) ทำให้สามารถวางแผนงาน/โครงการที่เหมาะสมได้ การจัดทำข้อมูลจำแนกเพศจะช่วยให้การวางแผนงาน/โครงการ ตอบสนองกลุ่มเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีหน่วยงานจำนวนมากที่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลจำแนกเพศ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำไปประกอบการดำเนินงานต่างๆ ที่สนองตอบความต้องการอย่างแตกต่างกันของหญิงและชายได้ นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ เพื่อให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรเพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

3. การมองปัญหาแบบเชื่อมโยงหรือบูรณาการ จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมมากขึ้น หรือครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสตรีด้วย หากปัญหานั้นมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุกบริบท เพราะหากมองปัญหาเพียงด้านเดียว มิติเดียว จะทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นจุดๆ ไปโดยไม่คำนึงถึงการแก้ไขปัญหาในมิติอื่นๆ ควบคู่กันไป นอกจากนี้การจัดการภารกิจของหน่วยงานในบางหน่วยงานไม่มีการมองอย่างบูรณาการกับงานด้านสตรี เช่น การจัดการกับแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นการค้ามนุษย์ที่แฝงอยู่ในเรื่องนี้ด้วย

4. การสร้างองค์ความรู้ในเรื่องมิติหญิงชายเพื่อการใช้งานจริง ซึ่งกลไกในหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย จำเป็นต้องมีอย่างต่อเนื่องเมื่อสร้างความตระหนักในมิติหญิงชาย สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานฯ แล้ว จำเป็นต้องทำให้เกิดทักษะในการนำไปบูรณาการในแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานได้ ทั้งนี้ในหลายประเด็นของปฏิญญาปักกิ่งได้เน้นในเรื่องการบูรณาการมิติหญิงชายเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของหน่วยงานเพื่อยกระดับสถานภาพสตรีกลุ่มเป้าหมาย

5. ผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในเรื่องของสิทธิมนุษยชน จำเป็นต้องสร้างความตระหนักในการรับรู้ในสิทธิมนุษยชนของสตรีทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงยุติธรรมต้องมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในชีวิตและร่างกายของประชาชน และเพื่อให้การสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางเพศซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้เสียหายได้ง่าย จำเป็นต้องสนับสนุนให้มีพนักงานสอบสวนหญิงเพิ่มเติม และให้องค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อเพิ่มศักยภาพแก่พนักงานสอบสวนหญิงที่มีอยู่เดิมและที่จะเพิ่มขึ้น

6. การจัดให้มีกฎหมายส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมกัน เร่งรัดให้ออกกฎหมายการปรับแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบต่างๆ ที่เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิสตรี เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้าถึงและจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม และการถือปฏิบัติต่อสตรีในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

สำหรับกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองสิทธิสตรีและส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย ซึ่งจำเป็นต้องปรับแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มีหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิดทางเพศ มาตรา 276 ที่ให้ชายที่ข่มขืนภรรยาไม่มีความผิด ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 เกี่ยวกับการบอกเลิกสัญญาหมั้น การเรียกค่าทดแทนฐานประพฤตินอกใจคู่หมั้น และการขาดจากการสมรส

7. การติดตามและประเมินผล ในการดำเนินงานด้านสตรีและการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย จำเป็นต้องมีระบบของการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ ตลอดจนเป้าหมายที่เป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองไว้ ความพึงพอใจของผู้รับประโยชน์ และระดับการสนองตอบต่อกลุ่มเป้าหมาย โดยต้องมีการจัดทำตัวชี้วัดในแต่ละโครงการที่สามารถวัดได้ทั้งในเชิงนามธรรมและรูปธรรม



ส่วนที่ 2

สถานการณ์และสตรีดีเด่นในประเทศไทย และต่างประเทศ

ในวันที่ 8 มีนาคม ของทุกปี ถูกกำหนดให้เป็นวัน สตรีสากล (IWD: International Women's Day) และเป็นวันที่มีไว้เพื่อระลึกถึงความเคลื่อนไหวของขบวนการสตรีที่ออกมาแสดงพลังด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บนเวทีการเมืองโลก บนเวทีการเมืองนานาชาติ “ผู้หญิง” ได้รับการยอมรับมากขึ้น ชนิดเคียงบ่าเคียงไหล่ หรือบางกรณีก็ก้าวล้ำเกินหน้าผู้ชายไปไกลด้วยซ้ำ ผู้หญิงในแวดวงการเมืองบางคนมีตำแหน่งเป็น “นายกรัฐมนตรี” เป็น “ประธานาธิบดี” ตลอดจนตำแหน่งที่สำคัญๆ อีกมากมาย

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2548 ที่ผ่านมามีเมเนตัมของผู้นำหญิงถือว่าแรงมากๆ ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ดังจะเห็นว่าผู้นำรัฐบาลถึง 11 ประเทศทั่วโลกที่เป็นผู้หญิง เพราะนอกจากแองเจลา เมอร์เกิล ผู้เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกแห่งเยอรมัน และเอลเลน จอห์น เซอร์ลีฟ ประธานาธิบดีแห่งประเทศไอร์แลนด์แล้ว ยังมีมาเรีย โด คาร์โม ซิลเวียรา ที่ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงของเซาโตเมและปรินซิเป นอกจากนี้ในช่วงปี 2548 ผู้หญิงยังเข้าสู่ถนนการเมืองในฐานะผู้แทนในรัฐสภา อาทิ ในอัฟกานิสถานและไนจีเรีย หรือ แม้แต่ในอิรักหลังยุคอดีตประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ก็มีตัวแทนผู้หญิงเข้าไปนั่งในคณะรัฐมนตรีถึง 6 คน

ดังนั้น รายงานสถานการณ์สตรีฉบับนี้ ได้นำเหตุการณ์เด่นๆ ในปี พ.ศ. 2549 ที่เกี่ยวข้องกับสตรีทั้งในและต่างประเทศมานำเสนอเพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้มีมุมมองของการพัฒนาสตรีได้มากยิ่งขึ้น

2.1 สถานการณ์และสตรีดีเด่น ในประเทศ

ปัจจุบันหญิงไทยสนใจการเมืองมากขึ้น และได้รับการยอมรับมากขึ้น ทั้งในฐานะ “ส.ส.” “ส.ว.” “รัฐมนตรี” และอีกหลายๆ ตำแหน่งทั้งในฝ่ายรัฐบาล-ฝ่ายค้าน และมีหญิงเก่งทางการเมืองมากขึ้นหลายตา แต่นักการเมืองหญิงยังมีบทบาททางการเมืองต่ำ และถูกหลายประเทศเพื่อนบ้านแซงหน้า และจากการจัดอันดับการมีส่วนร่วมของสตรีในแวดวงการเมือง พบว่าประเทศไทยรั้งอันดับที่ 113 จากทั้งหมด 185 ประเทศทั่วโลก โดยมีหลายประเทศในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แซงหน้า ยกเว้นเพียงกัมพูชา มาเลเซีย และญี่ปุ่นเท่านั้น

อย่างไรก็ตามถือได้ว่าผู้หญิงในสังคมไทยมีบทบาททางการเมืองเพิ่มขึ้น นอกจากแวดวงทางการเมืองแล้ว ยังมีผู้หญิงไทยอีกหลายท่านที่เก่ง มีความสามารถ และได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในเรื่องการทำประโยชน์ต่อสังคม เป็นนักธุรกิจสตรีดีเด่น นักวิชาการที่มีชื่อเสียง สำหรับในปี พ.ศ. 2549 มีสตรีไทยที่มีชื่อเสียงดีเด่น ดังต่อไปนี้



ดร.สายสุรี จุติกุล สมาชิกคณะกรรมการอนุสัญญา CEDAW

ดร. สายสุรี จุติกุล ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Committee on the Elimination of Discrimination Against Women - CEDAW) ของสหประชาชาติ ในระหว่างการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ สมัยที่ 14 ในวันที่ 23 มิถุนายน 2549 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีผู้สมัครทั้งสิ้น 23 ประเทศ ได้รับการเลือกตั้ง 12 ประเทศ โดย ดร. สายสุรี จุติกุล ผู้สมัครของประเทศไทยได้รับเสียงสนับสนุน 100 เสียง ได้คะแนนเสียงเป็นลำดับที่ 9 จากการลงคะแนนของเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรของประเทศต่างๆ จำนวน 183 ประเทศ และมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 - 31 ธันวาคม 2553 ประเด็นการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีเป็นวาระที่สหประชาชาติกำลังให้ความสำคัญมากในขณะนี้ และ CEDAW เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศหลักด้านการปกป้องสิทธิสตรี เป็นกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งเป็นกลไกของสหประชาชาติที่ใช้ในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นการประกันสิทธิมนุษยชนของสตรีว่าจะไม่ถูกกีดกันหรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และยังเป็นหลักการขั้นพื้นฐานให้รัฐภาคีใช้ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนของสตรี ปัจจุบันมี

รัฐภาคีทั้งหมด 183 ประเทศ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2528

ดร.สายสุรี เกิดเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2478 จบปริญญาตรีด้านดนตรีและการศึกษา ณ Whitworth College, Spokane กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2490 ปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา (ปี พ.ศ. 2491) และปริญญาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษาแนะนำ (ปี พ.ศ. 2495) ณ Indiana University สหรัฐอเมริกา ปัจจุบันเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเด็กและสตรีในประเทศไทย และเวลากว่า 50 ปี ที่ ดร.สายสุรี ทำงานเรื่องปัญหาเด็กและสตรีอย่าง “จริงจัง” และ “จริงใจ” รวมทั้งดำรงตำแหน่งเป็น

- ประธานคณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการแก้ไขเด็กและหญิง
- คณะกรรมการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และอนุสัญญาสิทธิเด็ก
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและครอบครัวแห่งชาติ
- ที่ปรึกษาสภาการศึกษาแห่งชาติ
- คณะกรรมการพัฒนาผู้ด้อยโอกาส
- ประธานมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ เช่น สมาชิกคณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (Convention on the Rights of the Child - CRC) ระหว่าง ปี พ.ศ. 2544-2548 สิ่งที่ทำให้เธอหนักใจไม่ใช่เรื่องงานหรือภารกิจแต่เป็นเรื่องของ “ความสัมพันธ์” กับผู้ร่วมงานใหม่ ซึ่งเธอเชื่อในการทำงานที่เป็น “ทีมเวิร์ก”

เธอกล่าวว่า “ดิฉันคงไม่ห่วงเรื่องอะไร แต่สิ่งแรกที่ต้องทำคือ ต้องศึกษาก่อนว่า คณะกรรมการคนเก่าเขามีลักษณะการทำงานและมีเจตคติอย่างไรกับงานที่ทำ เพราะก็ต้องยอมรับว่าลักษณะการทำงานของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งหากไม่ทำความเข้าใจก็อาจเกิดการหมั่นไส้คิดว่าเราเก่งมาจากไหน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

มาก เพราะงานเรื่องเด็กและสตรีทำคนเดียวไม่สำเร็จ
แน่ๆ”

สำหรับประเด็นที่อยากผลักดันมากที่สุด
ดร.สายสุรีบอกว่า มี 5 เรื่อง คือ

1. พัฒนาสตรีให้ทันโลก
2. ผลักดันให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียม
กันระหว่างหญิงชายทั้งในด้านกฎหมาย และทางปฏิบัติ
3. รณรงค์จัดความรุนแรงต่อสตรีในทุก
รูปแบบทั้งด้านกาย วาจา และจิตใจ
4. ส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทและมีส่วนร่วมใน
การตัดสินใจในเรื่องสำคัญ

ในขณะที่ “ผู้สูงอายุ” วัยย่างเข้าสู่ 70 ปี ทั่วไป
อาจจะจำเป็นต้องลดปริมาณงานลง แต่สำหรับ
ดร.สายสุรีกลับตรงกันข้าม เพราะแม้ว่าจะมีปัญหาเรื่อง
สายตา และหัวเข่า ก็ยังคงไม่ได้หยุดพัก ยังคงทำงาน
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสต่อไป

“คนเราเกิดมาสักครั้งหนึ่ง ก็ต้องทำอะไรให้กับ
สังคมบ้าง อาจเป็นเพราะครอบครัวโดยเฉพาะแม่ที่
ปลูกฝังให้ลูกต้องตอบแทนสังคม และเมื่อเราเห็นว่า
เรื่องเด็ก สตรี ไม่ใช่เรื่องไกลตัวเลย เป็นเรื่องใกล้ตัวที่สุด
คุณมีแม่ที่เป็นผู้หญิง คุณมีลูกสาว ลูกชาย ซึ่งคุณก็คง
ไม่อยากให้ลูกสาวคุณถูกข่มขืน หรือลูกชายคุณไป
ข่มขืนคนอื่น เรื่องเหล่านี้มันใกล้ตัวมากที่สุด”

แม้จะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 4 ปี ใน “เวที
โลก” แต่ ดร.สายสุรีก็ยืนยันว่า จะนำประเด็นที่เป็น
ปัญหาในเมืองไทยโยงเข้ากับวาระการประชุม เพื่อก่อให้เกิด
दनนโยบายหรือมาตรการให้เป็นประเด็นสาธารณะให้
มากที่สุด นี่เป็นคำสัญญาของ ดร.สายสุรี จุติกุล ผู้ซึ่ง
อุทิศตนแต่สังคมอย่างแท้จริง การที่ ดร.สายสุรี จุติกุล
ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้ จึงนับว่าได้สร้างเกียรติประวัติ
ศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจต่อประเทศไทยและคนไทย
เป็นอย่างยิ่ง และถือเป็นโอกาสดีที่หญิงไทยจะได้แสดง
บทบาทในเวทีระหว่างประเทศ อันจะนำมาซึ่งการ
พัฒนาในด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและการ
คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนของสตรีในประเทศ
ไทยให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น นอกจากนั้น

ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศไทยในการ
เชื่อมความสัมพันธ์ต่อสมาชิกสหประชาชาติ และเป็น
การส่งเสริมความเข้าใจต่อสาธารณชนให้มีความรู้ ความ
เข้าใจและเกิดความตระหนักในเรื่องความเสมอภาค
(Equality) การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
(Non discrimination) และการดำเนินการให้
ความคุ้มครองสนับสนุนให้สตรีได้รับสิทธิในด้านต่างๆ
(State obligation) ซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของ
อนุสัญญา CEDAW ด้วย

นักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก 2549



- (1) ศุภลักษณ์ อัมบุษ
- (2) ศศิมา ศรีวิกรม์
- (3) ภักตรา ศิลลาอ่อน

เป็นเวลากว่า 9 ปีแล้ว ที่กลุ่ม เดอะสตาร์ กรุ๊ป
เฟ้นหาและมอบรางวัลเกียรติคุณ “นักธุรกิจสตรีดีเด่น
โลก” ให้แก่ผู้ประกอบการสตรีทั่วโลกจำนวน 360 คน
จาก 50 ประเทศ และสำหรับครั้งที่ 10 นี้ประเทศไทย
ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพมอบรางวัลนักธุรกิจสตรีดี
เด่นโลก ปี พ.ศ. 2549 จำนวน 15 คน ซึ่งถือเป็นครั้งแรก
ที่ประเทศในทวีปเอเชียได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพ
การจัดงานในปี พ.ศ. 2549 การจัดงานดังกล่าวจะมี
สตรีผู้ประกอบการธุรกิจในด้านต่างๆ จากทุกมุมโลกกว่า
150-200 คน มาร่วมงานไม่ว่าจะเป็นยุโรป อเมริกา
ออสเตรเลีย เอเชีย ฯลฯ โดยการจัดงานครั้งนี้เน้นการ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายของสตรี ผู้นำทางธุรกิจจากทั่วโลก นอกจากนี้พิธีมอบทุน “Take The Next Step” ซึ่งเป็นรางวัลที่จะมอบให้แก่ นักธุรกิจหน้าใหม่ที่พำนักอยู่ในประเทศเจ้าภาพซึ่งจะต้อง สามารถอธิบายแผนพัฒนาธุรกิจของตนเองโดยจะ ได้รับเงินรางวัล 10,000 เหรียญสหรัฐ 1 รางวัล และ 2,500 เหรียญสหรัฐ 2 รางวัล

กว่าจะเป็น “รางวัลนักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก”

การจัดงานประกาศรางวัลนักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก ได้ก่อกำเนิดมาจากวันชาติของสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2539 ที่มีการจัดงานเฉลิมฉลองที่ทำเนียบขาว ระหว่างการเฉลิมฉลองของผู้มาเยือนทั่วโลกได้มีประเด็นของนักบริหารธุรกิจสตรีชั้นนำทั่วโลกได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความคิด และสร้างเครือข่ายความผูกพันทางธุรกิจ

จากแนวความคิดนี้จึงทำให้ Ms. Anita Alberts ประธานกลุ่ม Star Group ได้ดำเนินการสานแนวความคิดนี้ร่วมกับผู้สนับสนุนต่างๆ เช่น IBM, United Airlines, Fortune Magazine, Christian Dior และ Chase Manhattan Bank เริ่มจัดงาน The Leading Women Entrepreneur of the World ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2539 ที่นครปารีส ประเทศฝรั่งเศส

กลุ่ม Star Group ได้คัดเลือกผู้บริหารธุรกิจสตรีจากนานาประเทศกว่า 45 ประเทศทั่วโลก สำหรับนักธุรกิจสตรีที่เคยได้รับรางวัลแบ่งเป็นทวีปยุโรป 94 คน, เอเชีย 67 คน, อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ 114 คน แอฟริกา 18 คน และออสเตรเลีย 15 คน โดยมีเกณฑ์มาตรฐานในการคัดเลือกสตรีนักธุรกิจที่จะได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการ โดยมีเกณฑ์สรุปดังนี้

1. เป็นเจ้าของกิจการ หรือถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 50 % หรือเป็นเจ้าของบริษัทที่ไม่ได้ทำกำไร
2. ต้องมียอดขายไม่ต่ำกว่า 5 ล้านเหรียญสหรัฐ สำหรับประเทศโลกที่ 3
3. ต้องมียอดขายมากกว่า 20-25 ล้านเหรียญสหรัฐ สำหรับประเทศที่เหลือ
4. เป็นนักธุรกิจสตรีที่ได้รับการยอมรับในประเทศ หรือในอุตสาหกรรมของตนเอง

5. ต้องเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมตลอดจนเพื่อนร่วมงาน

6. มีส่วนร่วมทั้งส่วนตน และบริษัทในกิจกรรมการกุศลต่างๆ

7. ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับสตรี และผู้นำอื่น ๆ

สำหรับนักธุรกิจหญิงที่ได้รับรางวัลเป็นคนแรก ของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2540 คือ ท่านผู้หญิงชนัตถ์ ปิยะอุย ผู้ก่อตั้งโรงแรมดุสิตธานี จากนั้นในปี พ.ศ.2541 เป็นรองประธานกลุ่ม เค พี เอ็น คุณหญิงพรทิพย์ ณรงค์เดช ต่อมา พ.ศ. 2542 ท่านผู้หญิงนิรมล สุริยสัตย์ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท โตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด ถัดมาปี พ.ศ. 2543 เป็นประธานกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัทน้ำตาลตะวันออก จำกัด คุณหญิงฉวีฉกา วัชรเนวคิน อังอุบลกุล

ในปี พ.ศ.2546 มีนักธุรกิจสตรีได้รับรางวัลถึง 3 คน ได้แก่ พนิดา เทพกาญจนา กรรมการบริหาร บริษัท อัมรินทร์ พลาซ่า จำกัด(มหาชน) , ศิวรักษ์ พหลโยธิน กรรมการผู้จัดการ บริษัทซีนิค คอมพ์ จำกัด, ดร.สุณี ศรีอรทัยกุล ประธานกรรมการบริหาร บิวตี้ เจมส์

จากนั้นปี พ.ศ.2547 เป็นประธานกรรมการบริหาร บริษัทโตชิบา ไทยแลนด์ จำกัด กอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร และปี พ.ศ.2548 ได้แก่ ดร.ปราณี เผอญูโชค ประธานกรรมการบริหาร บริษัทไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด(มหาชน) และสุภาพรพรรณ พิชัยณรงค์สงคราม ประธานกรรมการ บริษัท สุภัทราจำกัด

และล่าสุดในปี พ.ศ.2549 ได้แก่ นางภัทรา ศิลาลอ่อน,คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์,นางสาว ศุภลักษณ์ อัมพพ

นางภัทรา ศิลาลอ่อน เจ้าของร้านอาหาร และเบเกอรี่ชื่อดัง เอส แอนด์ พี

ภัทรา (ไรวา) ศิลาลอ่อน ศรีภรรยาของอมเรศ ศิลาลอ่อน อดีตกรรมการผู้จัดการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) มีลูกชาย 3 คน คือ วิฑูร ก้าธร และพรวิษ

เธอเริ่มทำงานเป็นเศรษฐกรโท ที่สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ หลังจากนั้นมาจับธุรกิจส่วนตัว จนปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) รวมทั้งเคยได้รับคัดเลือกเป็นสตรีที่มีผลงานและบทบาทดีเด่นประจำปี 2537 จากคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.)

ต้นกำเนิดของ “เอส แอนด์ พี” เริ่มในปี พ.ศ. 2516 จากร้านไอศกรีมเล็กๆ ในซอยโรงเรียนสาธิตประสานมิตร ซึ่งบุตรชายคนโตของตระกูล คีลาอ่อนศึกษาอยู่ ด้วยความหวังเพียงให้ลูกๆ ได้ใช้เป็นที่นั่งรับประทานอาหารหลังจากเลิกเรียน และเธอสามารถเดินไปรับลูกๆ ซึ่งกำลังเรียนอยู่ที่สาธิตประสานมิตรได้ สะดวกเป็นความคิดของผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านธรรมดาๆ คนหนึ่งที่ไม่คาดหวังว่า กิจการร้านขาย ไอศกรีม โพรโมสต์ที่มีเมนูอาหารง่ายๆ ไม่เกิน 10 อย่าง อาหารจานเด็ดของร้านสมัยนั้นหลายคนอาจจำได้ คือ วุ้นเส้นผัดไทย ต่อเมื่อความนิยมมากขึ้นมีการขยายกิจการสาขาร้านอาหารออกไปใหญ่โตกลายเป็นร้านอาหารและเบเกอรี่ S&P ซึ่งก็ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาตลอดมาจนกระทั่งเป็นธุรกิจที่มีสาขาอยู่ทั่วประเทศและแผ่ขยายไปยังต่างประเทศ คงภาพลักษณ์



ภัทรา และลูกชาย วิชुर คีลาอ่อน

ความหรูหรา ในนามร้านอาหารไทยของ S&P ในชื่อ “ภัทรา” ให้ลิ้มรส วันนี้เธออายุ 59 ปี มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเมนูอาหารใหม่ๆ และควบคุมรสชาติอาหารให้เป็นไปในสไตล์ของร้าน S&P อย่างที่เป็นมาตลอดระยะเวลา 28 ปี

บริษัทเอสแอนด์พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) เป็นตัวอย่างหนึ่งของการทำธุรกิจร้านอาหารที่ประสบความสำเร็จมาตลอดระยะเวลา 28 ปี และกลายเป็นตัวแทนวัฒนธรรมด้านอาหารไทยที่เดินทางขยายสาขา ไปต่างประเทศมานานนับ 10 ปี



คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์

คุณหญิงศศิมา ศรีวิกรม์ ประธานกรรมการ บริษัท โกลเดน แลนด์ พรอพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) เป็นเจ้าแม่ในวงการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถฝ่าฟันวิกฤตในช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่แตกมาได้ นอกจากนี้ยังเป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการของบริษัทการบินไทย มหาชนจำกัด

คุณหญิงศศิมา ได้ก่อตั้ง โกลเดนแลนด์ ขึ้นในปี พ.ศ. 2521 ได้ร่วมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์มาในทุก รูปแบบ ตั้งแต่ที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยว คอนโดมิเนียม รวมทั้งโรงแรมและรีสอร์ท และจากประสบการณ์มากกว่า 30 ปี ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ของเมืองไทย ได้ถูกนำมาใช้ในการแนะนำการลงทุนกับทีมงานผู้บริหารในปัจจุบัน นอกจากนี้คุณหญิงศศิมา ยังคงเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในงานการกุศล มูลนิธิ อีกด้วย

นอกจากวิญญานของนักต่อสู้ที่สิงอยู่ในร่างของหญิงแกร่งวัย 60 ปี จุดเด่นอย่างหนึ่งคือความ

พร้อมทางด้านการศึกษาระดับนักเรียนนอกที่มีสายตา กว้างไกลในการมองธุรกิจ โดยเปิดโอกาสให้นักลงทุน ต่างชาติเข้ามาร่วมทุน ยอมรับแนวความคิดและการ บริหารของกลุ่มนักลงทุนประเทศเพื่อนบ้านที่มี ประสบการณ์มาตลอด เช่น การลงทุนกับกลุ่ม K.Wah Properties จากฮ่องกง, กลุ่ม New World Development ฮ่องกง และบริษัททีบีเอสแลนด์จากประเทศ สิงคโปร์ และ 3 กลุ่มนี้ก็คือกลุ่ม ผู้ถือหุ้นใหญ่ใน บริษัทแผ่นดินทอง พร็อพเพอร์ตี้ฯจนถึงปัจจุบัน ซึ่ง จากสายสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นเองคือที่มาซึ่งเชื่อมโยงไป ยังนักลงทุนกลุ่มที่เข้ามาร่วมถือหุ้นใหม่

เจ้าแม่เดอะมอลล์ ดี เอ็มโพเรียม และสยามพารากอน

หญิงเก่งคนสุดท้าย นางสาวศุภลักษณ์ อัมพพุช สาวสู้ชีวิตที่ไม่เคยย่อถอย กับงานข้างหน้า เริ่มต้นชีวิต การทำงานด้วยการเป็นผู้แทนขายยา และเป็น อาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2523 จนในปี พ.ศ. 2526 ได้หันเหชีวิตมา ประกอบธุรกิจศูนย์การค้า เดอะมอลล์ที่คุณพ่อของเธอได้บุกเบิกไว้ หลังจาก ลองผิดลองถูกและพัฒนาตนเองอยู่เสมอจึงทำให้ธุรกิจ ศูนย์การค้าของเธอเติบโตได้อย่างรวดเร็ว และเธอ เคยได้รับยกย่องจากนิตยสารฟอร์จูนให้เป็นนักธุรกิจ หญิงเยี่ยมยอดแห่งเอเชียอีกด้วย จนปัจจุบันมี ตำแหน่งรองประธานกรรมการบริหารอาวุโสบริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด รวมทั้งยังสร้างห้างพารากอน เพิ่มเติกริความเป็นผู้หญิงเก่งขึ้นไปอีก

คุณแอม - ศุภลักษณ์ เป็นลูกสาวของนายศุภชัย และนางบุญเลี้ยง อัมพพุช จบปริญญาตรีสาขาวิชาเภสัช ศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากมหาวิทยาลัยมหิดล



และจบโทเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเภสัชศาสตร์ อุตสาหกรรม ที่ PURDUE University ประเทศ สหรัฐอเมริกา เริ่มต้นชีวิตทำงานด้วยการเป็นผู้แทน ขายยา และเป็นอาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จนในปี พ.ศ. 2526 ถึงได้หันเห ชีวิตมาประกอบธุรกิจศูนย์การค้า ซึ่งเป็นธุรกิจที่ผู้พ่อ ได้บุกเบิกไว้ ความเป็นคนมีความริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จึงบริหารธุรกิจด้าน ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าให้ขยายกิจการไป หลายแห่งและใหญ่โตก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ จะเป็นผู้บริหารมืออาชีพแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีความเสียสละ เล็งเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และมักจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อคืนกำไรสู่สังคมและช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส อีกทั้งยังเป็นแรงสนับสนุนส่วนหนึ่งให้แก่ องค์กร สาธารณกุศลต่างๆ ด้วย

หญิงแกร่งบนเวทีการเมืองท้องถิ่น นางสาวนันท์ภัส รุ่งแสง

นางสาวนันท์ภัส รุ่งแสง อายุ 39 ปี เธอดำรง ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ดูแลทุกข์สุขประชาชนหมู่ 2 ต.เชิงกลัด อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี ทั้งหมด 406 คน มาได้ปีกว่าแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรี จาก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หญิงเก่งคนนี้เริ่มเล่าว่า การตัดสินใจลงสมัคร เพื่อชิงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนั้นเพราะต้องการทำงาน ตอบแทนแผ่นดิน ซึ่งความตั้งใจดีในครั้งนี้นักทำให้ เธอต้องเหนื่อย และต้องอดทนฝ่าฟันอุปสรรคกับความไม่พอใจของผู้ชายและชาวบ้านบางส่วน โดย ข้อหาที่ถูกโจมตีร้ายแรงสุดคือเรื่องชู้สาว

“การที่ผู้หญิงจะทำงานหรือทำตัวโดดเด่นขึ้นมา สิ่งหนึ่งที่เราจะเรียกได้ว่าเป็นของคู่กัน หรือเป็นสิ่งที่ แสบจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การถูกโจมตีด้วยการ ปลอ่ยข่าวเรื่องชู้สาว ที่ผ่านมานักการเมืองหญิง ส.ส.หญิง ก็โดนโจมตีโดนปลอ่ยข่าวเรื่องทำนองนี้มาแล้วหลายคน ไม่คิดว่าวันหนึ่งจะมาโดนกับตัวเอง โดยเราโดนโจมตี



3 สตรีส่งเสริม 3 จังหวัดภาคใต้

นางมัยยิม สาเม๊ะ นางสาวลม้าย มานะการ และนางสาวนารี เจริญผล พิริยะ

ความคิดของผู้ชายและคนทั่วไป ที่มองผู้หญิงว่าเป็นช้างเท้าหลัง มีความอดทนและเข้มแข็ง ผู้ชายไม่ได้ คงต้องเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ เพราะบทบาทและศักยภาพการทำงานของผู้หญิงทั้งสามคนนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถของพวกเธอไม่ได้ด้อยหรือน้อยกว่าผู้ชาย การันตีได้จากรางวัล “สตรีดีเด่นด้านส่งเสริมสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” จากการคัดเลือกของคณะกรรมการจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เนื่องในวันสตรีสากล ประจำปี 2549

ว่าไปยุ่งกับสามีคนอื่น ตอนนั้นยอมรับว่าเกือบแย่ คิดว่าทำไมไม่สู้กันอย่างลูกผู้หญิง ลูกผู้ชาย แต่พอตั้งสติได้ และให้เวลากับฝีมือเป็นเครื่องพิสูจน์ทุกอย่างก็ดีขึ้น”

ถึงจะถูกปล่อยข่าวโจมตีสารพัดเรื่อง แต่คะแนนนิยมที่ชาวบ้านมีต่อผู้หญิงแกร่งคนนี้นั้นไม่ตกลงเลย เพราะผลงานที่ทำก่อนสมัครเลือกตั้ง เช่น ประธานกองทุนหมู่บ้าน หัวหน้ากลุ่มแอโรบิค ช่วยกู้ความน่าเชื่อถือ เมื่อถึงวันเลือกตั้งเธอคนนี้ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านหญิง “คนแรก” ของหมู่บ้าน เดือนชนะคู่แข่ง 27 คะแนน

“ตอนรู้ว่าชนะ ภูมิใจมาก เพราะถูกโจมตีอย่างหนักมาตลอด แต่ชาวบ้านยังไว้ใจให้เข้ามาพัฒนาชุมชน เคยถามเหตุผลว่าทำไมเลือกอ้อย เขาตอบว่า อ้อยได้เปรียบผู้สมัครคนอื่นตรงที่มีความรู้ ส่วนจุดด้อยที่เคยถูกโจมตีว่าเป็นผู้หญิงจะทำงานอะไรได้ ชาวบ้านบอกว่าไม่ใช่ข้อด้อย หากเป็นจุดเด่นต่างหาก เพราะอ้อยชอบทำงาน และยังไม่มีการคอร์รัว ชาวบ้านก็มองว่าสามารถทำงานให้ชุมชนได้อย่างเต็มที่ ที่สำคัญชาวบ้านกลับมองว่าความเป็นผู้หญิงดีกว่าผู้ชายตรงที่ไม่ซี้เหล่าเมายา ไม่เจ้าชู้ จุดนี้จึงกลายมาเป็นข้อได้เปรียบที่ทำให้ชนะคู่แข่งผู้ชายได้”

เมื่อได้ทำงาน ผู้ใหญ่บ้านหญิงคนนี้ทุ่มเทพัฒนาหมู่บ้านเต็มที่ กิจกรรมต่างๆ ผุดขึ้นมากมาย อาทิ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมวิทยุกระจายเสียง และทุกเดือนที่มีการประชุมลูกบ้าน ผู้ใหญ่อ้อยจะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการประชุม

“ครูผู้อุทิศตน เพื่อ... เด็กกำพร้า” นางมัยยิม สาเม๊ะ เธอเป็นครูสอนศาสนาอิสลามและผู้บริหารศูนย์เด็กกำพร้าและยากจนจังหวัดปัตตานีวัย 57 ปี จบปริญญาตรี ศาสนาวิทยาและสังคม มุสลิมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มาเลเซีย



เธอเล่าถึงการทำงานด้วยความมุ่งมั่นว่า เป็นครูสอนศาสนาอิสลามมากกว่า 30 ปี และดูแลเด็กกำพร้าที่บิดามารดาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นระยะเวลา 16 ปี มีเด็กที่ต้องดูแลจำนวน 110 คน โดยยึดหลักการทำงานด้วยความสันติ

การสอนศาสนาของเธอเป็นการสอนด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริงเพราะที่ไหนให้คำรถค่าตอบแทนก็รับที่ไหนไม่มีให้ก็ไม่ทำอะไร นางมัรยัม สาม๊ะต้องเดินทางไปสอนศาสนาตามหมู่บ้านต่างๆ เกือบทุกวัน ประมาณ 20 แห่งในแต่ละเดือน เพื่อสืบทอดศาสนาตามแนวทางขององค์อัลเลาะห์

นางสาวลaily มานะการ อายุ 41 ปี จบปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นักวิจัยและอาสาสมัครเพื่อเยียวยาเบื้องต้น และประสานงานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะทำงานการสื่อสารเพื่อความไว้วางใจและการเยียวยาในคณะกรรมการส่งเสริมความไว้วางใจความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.)

เธอบอกถึงการทำงานว่า เห็นความทุกข์ยากของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัด อย่างการเป็นอาสาสมัครประสานงานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อำเภอตากใบ ซึ่งการที่ได้ทำงานช่วยเหลือคนให้มีความสุขแล้วตัวเองก็มีความสุขไปด้วย

นางสาวนารี เจริญพลพิริยะ อายุ 42 ปี จบปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเป็นวิทยากรฝึกอบรมสันติวิธี ประจำศูนย์ข่าวสารสันติภาพ มูลนิธิเพื่อการศึกษาระชาธิปไตยและการพัฒนา เล่าถึงการทำงานว่า รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือเยียวยาชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ซึ่งการทำงานทุกอย่างไม่เคยหวังรางวัลตอบแทน ได้ช่วยชาวบ้านให้มีความสุขก็เหมือนได้รางวัลแล้ว

นักการเมืองสตรีดีเด่น

นางพนิตรา ภัคเกษม

หน้าที่การงาน

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 ระหว่างดำรงตำแหน่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในหลายคณะที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย เช่น กรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร กรรมการกิจการสภากรรมการวิสามัญ พระราชบัญญัติชื้อบุคคล ร่างพระราชบัญญัติสถานบริการ พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินและพัฒนาพื้นที่ เป็นต้น



การศึกษา

- ประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยวิคทอเรียแห่งเวลลิงตันประเทศนิวซีแลนด์
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตรการเมืองการปกครองจากสถาบันพระปกเกล้า

ผลงานดีเด่น

นางพนิตรา ภัคเกษม เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกเมื่อ 30 ปี มาแล้ว แม้ว่าจะมีการเว้นวรรคทางการเมืองมาช่วงเวลาหนึ่ง และได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2548 ตามลำดับ แต่ได้ดำเนินการด้านการเมืองมาโดยตลอด เป็นคณะทำงานในการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีผลงานที่สำคัญในการนำปัญหาและความต้องการของสตรีเข้าสู่การพิจารณาได้แก่ การร้องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัย พระราชบัญญัติชื้อบุคคลที่กำหนดให้สตรีที่สมรสแล้วต้องใช้นามสกุลของสามีซึ่ง

ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 30 ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้แก้ไข พระราชบัญญัติที่บุคคลทำให้สตรีที่สมรสแล้วสามารถใช้นามสกุลของตนเอง หรือสามีได้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ผลจากการแก้ไขข้อบัญญัติดังกล่าวนี้ทำให้ประเทศไทยได้แสดงถึงความก้าวหน้าและความตั้งใจในการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกๆรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) และได้รับการคัดเลือกเป็น “ผู้หญิงเก่ง” ปี พ.ศ. 2547 สาขานักการเมือง โดยสถาบันวิจัยสภาพาทหญิงชายและการพัฒนา และสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี นอกจากนี้ได้สนับสนุนให้เกิดโครงการแก้มลิงตามพระราชดำริอำเภอฮอดเพื่อแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง รวมทั้งเป็นผู้ประสานให้มีการทำถนนวงแหวนรอบอำเภออมก๋อย ซึ่งเป็นอำเภอที่ทุรกันดารมากของจังหวัดเชียงใหม่



นักธุรกิจสตรีดีเด่น

คุณหญิงณัฐิกา วัธนเวคิน อังอุบลกุล หน้าที่การงาน

ประธานและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท น้ำตาลตะวันออก จำกัด ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารระดับสูงกว่า 20 บริษัท ครอบคลุมกลุ่มธุรกิจหลากหลาย เช่น ด้านอุตสาหกรรม น้ำตาล ธนาคารและหลักทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์และโรงแรม เป็นต้น

การศึกษา

- บริญาโท (MBA) สาขาการบริหารธุรกิจจาก Indiana University Bloomington สหรัฐอเมริกา

- บริญญาตรี (BS) สาขาการเงิน (FINANCE) (เกียรตินิยมอันดับ 1) University of UTAH SALT LAKE CITY U.S.A.

- บริญญาตรี (BS) สาขาบริหาร (MANAGEMENT) (เกียรตินิยมอันดับ 1) University of UTAH SALT LAKE CITY U.S.A.

ผลงานดีเด่น

คุณหญิงณัฐิกา วัธนเวคิน อังอุบลกุล เป็นนักธุรกิจสตรีไทย ที่ได้ดำเนินธุรกิจด้านอุตสาหกรรมน้ำตาล ธนาคารและหลักทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์และโรงแรม เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์อย่างสูง จนเป็นที่ยอมรับทั่วโลก และได้รับรางวัลนักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก ปี 2543 ที่ เวนิส ประเทศอิตาลี นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลที่ริเริ่ม มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่วัฒนธรรมและประเทศชาติที่เป็นรูปธรรม เช่น การได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการสภาองค์กรเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การผลักดันการประชุมวาระแห่งชาติว่าด้วย “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน” และได้รับเกียรติจากองค์กรระหว่างประเทศ เป็นตัวแทนของประเทศไทย เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น กรรมการที่ปรึกษาสหพันธ์ชาวจีนโพ้นทะเลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประธานจัดงานประกาศรางวัลมอบรางวัลสตรีนักธุรกิจดีเด่นโลก 2549 วันที่ 19-24 มีนาคม 2549 ณ กรุงเทพมหานคร

2.2 สถานการณ์และสตรีดีเด่น ในต่างประเทศ

2.2.1 สตรีดีเด่นต่างประเทศ

สตรีพจนานังเก้าอี้ผู้นำ “ซีลี” คนแรกฝ่ายชาย



มิเชล บาเชเลต์ ประธานาธิบดีหญิงคนแรกของซีลี

บาเชเลต์ วัย 54 ปี เกิดที่ซานติอาโก เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2494 จบการศึกษาทางด้านฟิสิกส์ ด้านการทหารจากวิทยาลัยนโยบายและยุทธศาสตร์แห่งชาติของซีลี และจากวิทยาลัยอินเตอร์-อเมริกันดีเฟนซ์ในสหรัฐ

บาเชเลต์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในคณะรัฐบาลของริคาร์โดลากอสก่อนที่จะเป็นประธานาธิบดี นอกจากนี้เธอเคยถูกคุมขังในฐานะนักโทษการเมือง เพราะต่อต้านการปกครองของรัฐบาลทหาร ระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2533 หลังจากรบพิบัติของเธอลาออกจากรัฐบาล อัลเบอร์โต บาเชเลต์ เสียชีวิตในสถานที่คุมขังนักโทษการเมือง เนื่องจากบิดาของเธอเป็นหนึ่งในผู้ต่อต้าน “ออกัสโต ปิโนเชต์” อดีตผู้นำจอมเผด็จการของซีลี จากนั้นอีกไม่กี่ปีต่อมา บาเชเลต์ ถูกเนรเทศออกนอกประเทศ ก่อนจะกลับบ้านเกิดอีกครั้ง และได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคสังคมนิยม

ในปี พ.ศ. 2543 เธอได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ก่อนก้าวกระโดดขึ้นเป็น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นความสำเร็จก้าวแรกของมิเชล บาเชเลต์ บนถนนการเมือง เพราะเธอถือเป็นสตรีคนแรกในประวัติศาสตร์ของซีลี และของละตินอเมริกาที่ได้นั่งเก้าอี้นี้ ต่อมาในเดือนกันยายน 2547 บาเชเลต์ลาออกจากตำแหน่งเพื่อลงชิงชัยเก้าอี้ประธานาธิบดี ระหว่างหาเสียง บาเชเลต์ให้คำมั่นว่า จะสานต่อนโยบายของอดีตประธานาธิบดีริคาร์โด ลากอส นักสังคมนิยม ซึ่งได้รับเครดิตสูงในเรื่องการบริหารจัดการเศรษฐกิจของซีลี

บาเชเลต์ได้รับคะแนนโหวตร้อยละ 53 มากกว่าเซบาสเตียน ปิเนโร มหาเศรษฐีหัวอนุรักษ์นิยมซึ่งเป็นผู้สมัครจากพรรคฝ่ายค้าน 7 จุด โดยบาเชเลต์สามารถคว้าชัยชนะมาได้ 12 แคว้นจากทั้งหมด 13 แคว้นทั่วประเทศ ชัยชนะครั้งนี้ส่งผลให้เธอกลายเป็นตัวแทนพรรคพันธมิตรสายกลาง-ซ้ายคนที่ดีที่สุดต่อกันซึ่งสามารถมีชัยในการเลือกตั้งประธานาธิบดีซีลีนับตั้งแต่สิ้นสุดยุคระบอบเผด็จการทหารภายใต้การนำของออกัสโต ปิโนเชต์ ในปี พ.ศ. 2533 อย่างไรก็ดีก่อนหน้านี้ บาเชเลต์ซึ่งเป็นสตรีที่ไม่นับถือศาสนาใด และมีบุตรนอกสมรส 3 คน ไม่ใช่ตัวเลือกผู้สืบทอดเก้าอี้ผู้นำประเทศที่โดดเด่นในดินแดนซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และมีสังคมนอนุรักษ์นิยมเคร่งครัดเช่นนี้ ทว่าจากความสำเร็จของนโยบายเศรษฐกิจในรัฐบาลชุดปัจจุบันมีส่วนสำคัญที่ช่วยเกื้อหนุนเธอในการเลือกตั้งดังกล่าว

ความทุกข์ทรมานของเธอในสมัยระบอบปิโนเชต์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งสามารถเรียกคะแนนสงสารจากประชาชนหลายคนในประเทศ ซึ่งยังคงบอบช้ำจากอำนาจเผด็จการทหารตลอดระยะเวลา 17 ปี ในช่วงพ.ศ. 2516 - 2533 ทั้งนี้ ในยุคสมัยดังกล่าว บิดาของบาเชเลต์ซึ่งเป็นอดีตนายพลของกองทัพอากาศ ได้ถูกทรมานร่างกายจนเสียชีวิตระหว่างถูกจองจำ ส่วนเธอและมารดาถูกควบคุมตัวในศูนย์กักกันอันเลื่องชื่อเรื่องความทารุณโหดร้ายนาน 2 สัปดาห์ ก่อนจะลี้ภัยไปอยู่ที่ออสเตรเลีย และจบการศึกษาด้านการแพทย์จากเยอร์มันตะวันออก

บาเซเลต์ขึ้นบริหารประเทศในฐานะประธานาธิบดีหญิงคนแรกของชิลี ชัยชนะของเธอถือว่ามีผลสำคัญทางยุทธศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศอย่างยิ่ง เนื่องจากเธอมีจุดยืนในแนวทางเดียวกับประธานาธิบดีฮูโก ชาเวซ ของเวเนซุเอลา โดยถึงแม้จะสนับสนุนนโยบายการค้าเสรี แต่ก็ต้องเป็นการค้าเสรีที่มีความเป็นธรรมและเท่าเทียมอีกด้วย

เธอให้คำมั่นจะดำเนินนโยบายตามแบบอย่างของประธานาธิบดีริคาร์โด ลากอส ผู้นำหัวสังคมนิยมซึ่งกำลังจะพ้นจากอำนาจ และได้รับการยกย่องในเรื่องการจัดการเศรษฐกิจของประเทศจนกลายเป็นหนึ่งในชาติที่โดดเด่นของภูมิภาค

เธอกล่าวกับผู้สนับสนุนหลายหมื่นคนในย่านเศรษฐกิจกลางกรุงซันติอาโก เมืองหลวงของชิลี ภายหลังทราบผลการเลือกตั้งว่าเธอจะเร่งสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคมให้เกิดขึ้นภายในประเทศ ตลอดวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ซึ่งจะสิ้นสุดในปี พ.ศ.2553 โดยเน้นเพิ่มความเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและประกันสังคม

“ดิฉันต้องการให้รัฐบาลของดิฉัน ถูกจดจำในฐานะรัฐบาลเพื่อประชาชนทุกคน” เธอประกาศ

ถึงแม้ว่าบาเซเลต์จะเป็นผู้หญิงคนที่ 3 ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำของประเทศในแถบละตินอเมริกา แต่แนวคิดที่จะปฏิรูปการเมืองของเธอได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากมาย และในฐานะที่เธอเคยเป็นแพทย์มาก่อน บาเซเลต์ถือว่าการกระจายโอกาสทางสาธารณสุขไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ

ริคาร์โด อีสราเอล นักรัฐศาสตร์ชื่อดัง กล่าวว่าความท้าทายหลักของบาเซเลต์ ประธานาธิบดีหญิงคนแรกของชิลี และสตรีคนที่สองซึ่งได้รับเลือกให้เป็นผู้นำประเทศในอเมริกาใต้ ต่อจากเจนเน็ต จาเคน ของกายอานา คือ การเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทในหน่วยงานราชการมากขึ้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการหาจุดยืนให้กับพรรครัฐบาลผสมสังคมนิยม-ประชาธิปไตยของเธอ ท่ามกลางบรรดารัฐบาลฝ่ายซ้ายที่กุมอำนาจในละตินอเมริกา



นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของเกาหลีใต้

นางฮัน เมียง ซุก นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศเกาหลีใต้ ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศเกาหลีใต้ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 เธอเป็น ส.ส. หญิงเกาหลีใต้ วัย 61 ปี จากพรรคยูริ เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ และนักทรงเครื่องเพื่อสิทธิสตรี ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโรห์ มูเฮียนให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของประเทศแทน นายลี แย ซาน ที่ลาออกจากตำแหน่งไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2549 หลังออกมาขอโทษกรณีถูกวิจารณ์ว่าไปตีกอล์ฟกับนักธุรกิจที่เคยมีประวัติในคดีอาญาและบางคนก็หวังจะลอบบี้เขาเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในวันที่คนงานรถไฟชุมนุมประท้วงเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2549 เธอกลายเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของเกาหลีใต้ ซึ่งถือเป็นผู้นำอันดับสองของประเทศ หลังจากที่ก่อนหน้านี้เคยมีการเสนอชื่อผู้หญิงขึ้นดำรงตำแหน่งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2545 แต่ไม่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา

นางฮัน เคยเป็นรัฐมนตรีมาแล้ว ถึง 2 สมัย คือ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อความเสมอภาคทางเพศและครอบครัวในสมัยรัฐบาลของประธานาธิบดี คิม แด จุง เมื่อปี พ.ศ. 2544 และรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมเมื่อปี พ.ศ. 2546 ในสมัยรัฐบาลของประธานาธิบดีโรห์ และเธอยังมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิของผู้หญิง การปกป้องสิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตยมานานกว่า 30 ปี เธอได้รับความนิยมจากพรรคร่วมรัฐบาล และได้รับการยอมรับจากสมาชิกของพรรคแกรนด์ เนชั่นแนล ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านหัวอนุรักษ์นิยม



นายกรัฐมนตรีวัยใจเย็นขึ้นรากหญ้า แห่งจาไมกา

ปอร์เซีย ซิมป์สัน มิลเลอร์

นางปอร์เซีย ซิมป์สัน มิลเลอร์ นักการเมืองผู้มากประสบการณ์ได้สาบานตนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของจาไมกา นับเป็นสตรีคนแรกที่เป็นผู้นำรัฐบาล จาไมกา

เดือนมกราคม 2549 ประเทศเล็กๆ แห่งหนึ่งในหมู่เกาะแถบทะเลแคริบเบียนอย่างจาไมกา ได้ผู้นำคนใหม่คือ **ปอร์เซีย ซิมป์สัน มิลเลอร์** วัย 60 ปี ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกรัฐสภาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ซึ่งเธอคือผู้หญิงพื้นเมืองที่ต่อสู้ดิ้นรนด้วยตัวเองมาตลอด เธอเริ่มเข้าสู่แวดวงการเมืองด้วยการเป็นปากเสียงเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่ชนชั้นล่างของจาไมกา และเข้ารับตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐบาลทันทีที่พี.เจ.แพทเทอร์สัน อดีตนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งในเดือนเมษายน 2549

ชัยชนะของซิมป์สัน มิลเลอร์ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายที่เธอใช้เรียกความสนใจจากประชาชนแต่อย่างใด แต่เป็นเพราะความนิยมที่ประชาชนมีให้เธอ นั้นมากมายกว่าความศรัทธาในตัวนายกรัฐมนตรี แพทเทอร์สัน เพราะแพทเทอร์สันล้มเหลวด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาการคอร์รัปชัน และไม่มีมาตรการใดๆ มาจัดการเรื่องอาชญากรรมและความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในประเทศทั้งที่ปกครองประเทศมาแล้วถึง 14 ปี

ในขณะเดียวกัน ซิมป์สัน มิลเลอร์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและกระทรวงวัฒนธรรมมาแล้วหลายสมัย และสร้างผลงานที่โดดเด่นน่าพอใจในหมู่ชนชั้นแรงงาน ทำให้เธอได้รับชัยชนะไปในที่สุด แม้ว่าจะมีรัฐมนตรีที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรี แพทเทอร์สันอยู่บ้าง และนักวิเคราะห์บางคนมองว่าซิมป์สัน มิลเลอร์ ยังไม่มีบารมีมากพอที่จะขึ้นเป็นผู้นำของประเทศ แต่คะแนนความนิยมในตัวเธอก็มีมากพอที่จะกลบเสียงวิจารณ์ทั้งหลายจนแทบจะไม่ได้ยินไปเลย

นางซิมป์สัน มิลเลอร์ แลงต่อประชาชนประมาณ 6,000 คน ที่เข้าร่วมพิธีสาบานตนว่าสตรีจากชนบทของจาไมกา และได้กลายเป็นนายกรัฐมนตรี อันเป็นความฝันของชาวจาไมกาที่แท้จริง และได้กล่าวถึงปัญหาต่างๆ รวมทั้ง การก่ออาชญากรรมรุนแรงและความยากจนที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนประมาณ 2 ล้าน 7 แสนคน อันเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล ที่จะต้องช่วยเหลือประชาชนเหล่านี้

หญิงเหล็กคนแรกแห่งกาฬทวีป

เอลเลน จอห์นสัน เซอร์ลีฟ



เอลเลน จอห์นสัน-เซอร์ลีฟ (Ellen Johnson-Sirleaf) วัย 67 ปี สามารถชนะคะแนนในการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 ไปได้ด้วยคะแนนสูงถึงร้อยละ 91 ของชาวไลบีเรียทั้งหมด

เอลเลน จอห์นสัน-เซอร์ลีฟ ถือเป็นประธานาธิบดีหญิงคนแรกของทวีปแอฟริกา และยังเป็นผู้นำหญิงที่เคยถูกตัดสินจำคุกถึงสองครั้งด้วยข้อหาทางการเมือง ซึ่งนั่นอาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้เธอมองว่าประเด็นทางมนุษยธรรมและความมั่นคงของประชาชนคือสิ่งที่ชาวไลบีเรียต้องแก้ไขโดยด่วน และปัญหาที่รอมลงมากคือเรื่องเศรษฐกิจของประเทศ

การประกาศว่าจะรื้อฟื้นการสืบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเกิดขึ้นตลอด 14 ปีที่สงครามกลางเมืองกินเวลายืดเยื้อยาวนานในไลบีเรียทำให้ประธานาธิบดีคนใหม่ได้รับเสียงปรบมือต้อนรับอย่างอบอุ่นจากประชาชนทั่วโลก และจอห์นสัน-เซอร์ลีฟก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้กล้าที่คิดจะจัดการ ‘ผ่าตัด’ ปัญหาความรุนแรงที่สูมอยู่ภายในประเทศด้วยการเผชิญหน้าและยอมรับความจริง

ถึงแม้การรื้อฟื้นคดีจะไม่มีผลในการลงโทษเพราะเกินกำหนดอายุความไปแล้วก็ตามที แต่ความมุ่งมั่นในการเปิดเผยเรื่องทุกอย่างให้กระจ่างก็ถือเป็นการบำบัดความเจ็บปวดของชาวไลบีเรียที่ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่กับสงครามกลางเมืองมาเป็นเวลานาน

การดำรงอยู่ในตำแหน่งของจอห์นสัน-เซอร์ลีฟสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีให้แก่ผู้หญิงแอฟริกันจำนวนไม่น้อย เพราะเธอเป็นเสมือนตัวแทนที่คอยเป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนที่ถูกหลงลืม และการเป็นผู้นำหญิงคนแรกก็ช่วยให้ทัศนคติการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยความรุนแรงลดลงไปได้บ้าง เพราะผู้นำคนใหม่ของไลบีเรียนิยมใช้แนวทางแก้ปัญหาแบบสันติวิธีมากกว่า แต่ขณะเดียวกันก็มีความมุ่งมั่นมากพอที่จะต่อสู้และทำงานอย่างหนัก ซึ่งก็คือที่มาของฉายา ‘หญิงเหล็ก’ ที่เธอถูกขนานนามนั่นเอง จอห์นสัน เซอร์ลีฟ เคยเผชิญเรื่องราวร้ายๆ มาแล้วมากมายในช่วงที่บ้านเกิดตกอยู่ในยุคทมิฬ เธอเคยถูกคุมขังอยู่นานถึง 2 ปี และหนีรอดจากการถูกข่มขืนและการสังหารมาได้อย่างหวุดหวิด เธอไม่ยอมแพ้พ่ายต่อสิ่งที่เกิดขึ้น หากแต่ลุกขึ้นมาต่อสู้พร้อมคำปฏิญาณว่าจะสร้างสิ่งที่ดีกว่าให้แก่อนาคต เธอคาดหวังว่าความสำเร็จของเธอบนถนนการเมืองจะ

ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้หญิงทั่วโลก และได้ให้คำมั่นว่า เธอจะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้เกิดขึ้นในประเทศ นำพาประเทศสู่สันติภาพ หลังจากประเทศจมปลักอยู่กับสงครามกลางเมืองและการปฏิวัติมานานกว่า 25 ปี จะยืนหยัดและต่อสู้กับการฉ้อราษฎร์บังหลวง

เอลเลน จอห์นสัน เซอร์ลีฟ มักจะเรียกตัวเองว่า “แม่” อยู่บ่อยๆ ในช่วงที่เธอออกหาเสียง และเธอมักเปรียบเทียบว่า ไลบีเรียเป็นเหมือน “ลูกที่ป่วย และ เป็นลูกที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่จากผู้เป็นแม่” ผู้เชี่ยวชาญวงการการเมืองชี้ว่า นางเซอร์ลีฟ มีแต่มีต่อเหนือคู่แข่งที่เป็นชายเพราะเธอกลายเป็น “สัญลักษณ์ความเป็นแม่” ในประเทศที่กำลังหวังว่า ผู้หญิงเท่านั้นจะเป็นผู้มาช่วยเยียวยา รักษาบาดแผลความรวดร้าวที่สงครามและการปกครองเผด็จการยึดเย็ดลู่บ้านเกิดของพวกตน

นางโรซาลิน แม็คคาคี ผู้นำกลุ่มองค์กรเพื่อผู้หญิงในประเทศเซียร์ราลีโอน ให้ความเห็นที่ว่า “ไลบีเรียเคยตกอยู่ในภาวะสงครามนานถึง 15- 20 ปี ถึงตอนนั้นคนก็เลยเริ่มเห็นว่า ผู้นำที่เป็นผู้ชายทำอะไรขึ้นมาบ้าง พวกเขาเริ่มคิดว่า หากได้ผู้หญิงมาเป็นผู้นำทุกอย่างน่าจะดีขึ้น” นางแม็คคาคีย้ำว่า ชาวไลบีเรียเริ่มเชื่อกันว่าผู้ชายมีสมองไว้คิดเรื่องสงคราม ส่วนผู้หญิงจะเป็นผู้สร้างสันติภาพ

หญิงสาวที่เดินทางรอบโลกเร็วที่สุด

เอลเลน แมคคาร์เธอร์



เอลเลน แมคคาร์เธอร์ เกิดเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2519 ที่เมืองเดอร์บีเชียร์ ประเทศอังกฤษ เอลเลน แมคคาร์เธอร์ เป็นหญิงสาวชาวอังกฤษ ที่ทำลายสถิติการเดินทางรอบโลกโดยเรือใบ ชนิดใช้มือเดียวบังคับได้ โดยใช้เวลาเร็วกว่าสถิติเดิมถึง 1 วัน กับอีกหลายชั่วโมง

เธอเดินทางเข้าเส้นชัย เมื่อเวลา 22.29 โดยใช้เวลา ได้ 71 วัน 14 ชั่วโมง 18 นาที 33 วินาทีชนะเจ้าของสถิติเดิมนาย ฟรานซิส โจออน ซึ่งทำไว้ด้วยเวลา 72 วัน 22 ชั่วโมง 54 นาที กับอีก 22 วินาที เธอกล่าวถึงความรู้สึกหลังการเดินทางอันยาวนานว่า “ฉันรู้สึกเหนื่อยล้ามาก แต่ก็ปลื้มเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาถึงตรงนี้” และ “มันช่างเป็นการเดินทางที่เหลือเชื่อจริงๆ”

เธอยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า “ฉันรู้สึกเสมอมาว่า จะสามารถทำลายสถิติได้ และฟรานซิสก็เห็นด้วยว่า มันสามารถทำลายได้ เพียงแต่ไม่คิดว่ามันจะสำเร็จใน ความพยายามครั้งแรก”

ความรักและหลงใหลในการล่องเรือของเธอ เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อ อายุได้ 8 ปี เมื่อน้ำของเธอได้พา ไปล่องเรือครั้งแรกที่ทางตะวันออกของชายฝั่งอังกฤษ นับแต่นั้นมา เอลเลน แมคคาร์เธอร์ ได้ใช้เวลาว่างกับการอ่านหนังสือเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการ ล่องเรือ และหลังจากนั้น 3 ปี เธอได้ใช้เงินที่เก็บสะสม ไว้ทั้งหมดจากค่าขนมไปซื้อเรือเล็กหนึ่งลำ

และเมื่ออายุได้ 15 ปี เธอได้ล่องเรือรอบเกาะ อังกฤษ ด้วยเรือยอร์ชขนาด 21 ฟุต แต่ความสำเร็จ ดังกล่าวกลับไม่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนบ้านเกิด ของเธอเองเท่าที่ควร เนื่องจากกีฬาการล่องเรือยังไม่ เป็นที่นิยมในประเทศมากนัก

ปีนั้นเองแมคคาร์เธอร์ได้รับการโหวตให้เป็น นักล่องเรืออังกฤษดีเด่นแห่งปี และได้กลายเป็นบุคคล ที่มีอายุน้อยที่สุดที่ผ่านการทดสอบของยอร์ช มาสเตอร์ ออฟชอร์ (Yachtmaster Offshore) ซึ่งถือเป็น รายการแข่งเรือที่สำคัญมากรายการหนึ่ง แต่อย่างไร ก็ตามเธอกลับต้องพบอุปสรรคในการหาผู้สนับสนุนทุน การแข่งขัน หลังจากส่งจดหมายขอผู้สนับสนุนการแข่งขันไปกว่า 2,500 ฉบับ และได้รับการตอบกลับมาเพียง 2 ราย เธอจึงหันไปที่ประเทศฝรั่งเศสแทนเพื่อหาผู้

สนับสนุนการแข่งขันแทน และในปี พ.ศ. 2540 หญิง สาววัย 20 ปี ผู้ที่ไม่มีใครรู้จักได้ล่องเรือระยะทาง 3,000 ไมล์ ข้ามมหาสมุทรแอตแลนติก โดยใช้เวลาเพียงแค่ 33 วัน เข้าเส้นชัยเป็นลำดับที่ 17 และจากเหตุการณ์นี้เอง ที่ทำให้สื่อมวลชนฝรั่งเศสได้กล่าวขานถึงเธออย่าง มาก เช่นเดียวกับสื่อมวลชนนานาชาติที่เฝ้าจับตาเธอ ส่งผลทำให้เธอได้รับการสนับสนุนจากบริษัทคิงส์ฟิชเชอร์ ยักษ์ใหญ่ซึ่งให้เงินทุนสนับสนุนเธอเข้าแข่งขันRoute du Rhum ในปี พ.ศ. 2541

แมคคาร์เธอร์ชนะเลิศการแข่งขันในรุ่นของเธอ และเข้ามาเป็นอันดับ 5 ในการแข่งขันรวมทุกประเภท ซึ่งผลงานที่ยอดเยี่ยมนี้เองทำให้เธอได้รับการจารึกชื่อไว้ ใน นักล่องเรือดีเด่นแห่งปีของยอร์ช มาสเตอร์ ออฟชอร์ และทำให้ผู้สนับสนุนหลักอย่างบริษัทคิงส์ฟิชเชอร์ ประทับใจ จึงได้ให้เงินสนับสนุนเธออีกถึง 2 ล้านปอนด์ หรือประมาณ 150 ล้านบาท เพื่อเข้าแข่งขันในอีก รายการหนึ่งในปี พ.ศ. 2544 เรียกว่า Vendee Globe และก็สร้างผลงานที่น่าประทับใจอีกเช่นเคยโดยเข้าเป็น ที่สองในการแข่งขัน ครั้งนั้น

แมคคาร์เธอร์ หลังทำลายสถิติโลก เดินทางโดยเรือรอบ โลกเร็วที่สุดหลังจากนั้น แมคคาร์เธอร์ก็ไม่ทำให้ แฟนคลับของเธอผิดหวังเมื่อเธอชนะการ แข่งขัน Route du

Rhum โดยทำลายสถิติและปีนี้เธอได้รับรางวัลเกียรติยศ จาก เอ็มบีอี อีกด้วย และในปีต่อมา เธอยังคงเข้า แข่งขันในหลายรายการและสร้างผลงานไว้มากมาย จน กระทั่งปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเอลเลน แมคคาร์เธอร์ได้สร้าง ประวัติศาสตร์ให้กับวงการล่องเรืออีกครั้ง โดยได้ ทำลายสถิติการล่องเรือ แบบใช้มือเดียวบังคับรอบโลก ได้เร็วที่สุด โดยจะต้องฝ่าพายุ คลื่นลมที่รุนแรงและ อากาศที่แปรปรวนตลอดการเดินทาง



ในที่สุด เอเลน แมคคาร์เธอร์ได้ทำตามความฝันตั้งแต่ครั้งวัยเยาว์ได้สำเร็จและวงการล่องเรือของโลกได้จารึกชื่อของผู้หญิงแกร่งคนนี้ไว้ในประวัติศาสตร์การล่องเรือแล้วอย่างสง่างาม

ไอลีน คอลลินส์ ยอดผู้การหญิงแห่ง 'ดิสคัฟเวอรี'



ไอลีน คอลลินส์ นับเป็นนักบินอวกาศหญิงคนแรกของโลก ที่ได้เป็นผู้บังคับการยานอวกาศในภารกิจสำรวจอวกาศ

ไอลีน คอลลินส์ (Eileen Collins) วัย 49 ปี เกิดเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2499 ที่เอลมिरา นครนิวยอร์ก ชอบเล่นกีฬาหลายประเภท เช่น วิ่ง ตีกอล์ฟ ปีนเขา ตั้งแคมป์ อ่านหนังสือ ถ่ายภาพ และแน่นอนเธอสนใจเรื่องดาราศาสตร์ เธอแต่งงานแล้วกับแพต ยังส์ ซึ่งเป็นนักบินสายการบินพาณิชย์แห่งหนึ่ง มีบุตร 2 คน

ในวัยเด็กคอลลินส์สนใจทั้งด้านการบินอวกาศและการเป็นนักบินอวกาศ และใฝ่ฝันที่เป็นนักบินมาตั้งแต่วัยรุ่น คอลลินส์ รู้ว่า เธอต้องการอะไรในชีวิตเมื่ออายุได้เพียง 19 ปี เธอตรงไปที่สนามบิน และบอกกับครูฝึกการบินว่า เธอจะไม่ไปไหนทั้งสิ้น จนกว่าพวกเขาจะยอมสอนขับเครื่องบินให้ นั่นคือจุดเริ่มต้นของการสานฝันให้เป็นจริง ก่อนที่ คอลลินส์ จะได้เป็นนักบินอวกาศหญิงขององค์การอวกาศนาซาสมใจ ในปี พ.ศ. 2544

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

เธอสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเอลมिरา นิวยอร์ก เมื่อปี พ.ศ. 2517 เรียนต่อระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จากวิทยาลัยซุมซัน คอร์รันนิ่งในปี พ.ศ. 2519 ก่อนจะหันไปเรียนต่อสาขา คณิตศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติมที่มหาวิทยาลัยไซราคิวส์ เรียนจบปี พ.ศ. 2521 ได้รับปริญญาโท ปี พ.ศ. 2529 ด้านวิทยาศาสตร์ สาขาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด และศึกษาต่อปริญญาโทเป็นใบที่สองในด้านศิลปศาสตร์ สาขาการจัดการระบบอวกาศ มหาวิทยาลัยเวสสเตอร์ และเรียนจบปี พ.ศ. 2532

คอลลินส์ ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการนักบินอวกาศในช่วงที่เรียนต่อที่โรงเรียนทดสอบนักบินของกองทัพอากาศ เอ็ดเวิร์ด เอเอฟบี และสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2533 หลังจากนั้น ก็ได้รับการคัดเลือกให้ทำงานเป็นนักบินทดสอบเครื่องบินก่อนร่วมงานกับองค์การนาซาเมื่อปี พ.ศ. 2533 ที่องค์การนาซา เป็นนักบินอวกาศปี พ.ศ. 2534 ทำงานสนับสนุนปฏิบัติการต่างๆ ของทีมนักบินอวกาศ เคยทำหน้าที่ผู้ติดต่อประสานงานกับยานอวกาศ เริ่มปฏิบัติงานจริงในฐานะนักบินอวกาศครั้งแรกในเที่ยวบินเอสทีเอส-63 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2538 ครั้งที่ 2 ในเดือนพฤษภาคม 2540 ในเที่ยวบิน เอสทีเอส-84 และในภารกิจครั้งที่ 3 เธอร่วมเดินทางไปกับยานอวกาศในฐานะผู้บังคับการยานอวกาศหญิง ซึ่งนับเป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการยานอวกาศเที่ยวบินนั้นคือ เอสทีเอส - 93 ขึ้นสู่อวกาศในเดือนกรกฎาคม 2542

ในด้านงานสังคมเธอเป็นสมาชิกของสมาคมเกี่ยวกับอวกาศของกองทัพอากาศหลายแห่ง ตั้งแต่สมาคมลูกทัพอากาศ ไปจนถึงสมาคมทหารอากาศหญิง กองทุนเพื่ออวกาศแห่งสหรัฐ สถาบันอวกาศและยานอวกาศแห่งสหรัฐอเมริกา

สำหรับเกียรติประวัติ คอลลินส์ ได้รับเหรียญและรางวัลเกียรติยศมากมาย ทั้งจากทัพอากาศและจากองค์การนาซา เช่น เหรียญรางวัลด้านความสามารถในการเป็นผู้นำ NASA Outstanding Leadership Medal และเหรียญเกียรติยศจากภารกิจสำรวจอวกาศ NASA Space Flight Medals เป็นต้น

คอลลินส์ เป็นผู้หญิงคนที่สองที่ได้เรียนในโรงเรียนทดสอบนักบินของกองทัพอากาศสหรัฐ เป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้ขึ้นเป็นนักบินอวกาศและผู้บัญชาการยานที่ออกไปปฏิบัติภารกิจในห้วงอวกาศ ทั้งที่กัลวาร์ดิไฟโอะติลิ่งกา ระหว่างปี พ.ศ.2526 -2528 ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับการเครื่องบินซี -141 และผู้ควบคุมนักบินที่ทราวิส เอเอฟบี รัฐแคลิฟอร์เนีย หลังจากนั้นได้รับมอบหมายให้ไปสอนที่โรงเรียนนายเรืออากาศ ในรัฐโคโลราโด ในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนวิชาคณิตศาสตร์ และการขับเครื่องบิน ที-41

และในปี พ.ศ. 2548 คอลลินส์ได้รับตำแหน่งผู้บังคับการยานอวกาศอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นครั้งที่สองของการเป็นผู้บังคับยานอวกาศหญิงของภารกิจการเดินทางไปกับยานอวกาศในครั้งนี้

มิเชล วี นักกีฬาสาวน้อยมหัศจรรย์



มิเชล วี นักกอล์ฟสาวสวยชาวอเมริกัน สายเลือดเกาหลีวัย 16 ปี เจ้าของฉายา “บิก วีซีอี” เลื่อนสถานะจากการเป็นมือสมัครเล่นสู่การเป็นระดับมืออาชีพ (turn professional) อย่างเป็นทางการ ที่ฮอโนลูลู บนเกาะฮาวาย สหรัฐอเมริกา

การประกาศเทิร์นโปรฉลองครบรอบวันเกิด 16 ปี ของ “มิเชล วี” นักกอล์ฟสาวดาวรุ่งนับเป็น “จุดเปลี่ยน” สำคัญของวงการกีฬาโลก คงไม่มีใครกล้า

ปฏิเสธว่า นักกอล์ฟดาวรุ่งวัยกระทาะจากฮอโนลูลู ซึ่งว่ากันว่าชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในยุคนี้ และกลายเป็นเศรษฐินีรายใหม่แห่งวงการกีฬาโลกอีกราย

นับตั้งแต่ “วี” ทำสกอร์ 64 ในวัยเพียงแค 10 ขวบ เมื่อปี พ.ศ. 2543 ไม่ต้องสงสัยเลยว่า เธอกลายเป็นที่จับตามองของบรรดาสื่อมวลชนในทันที เมื่อบวกกับท่าทางที่สง่างาม, แฟชั่น และวงสวิงที่ยอดเยี่ยมส่งผลให้สาวร่างสูงระหง เจ้าของความสูง 183 เซนติเมตรโดดเด่นที่สำคัญกว่านั้น “วี” มีคุณสมบัติพิเศษที่ “แชมป์เปียน” ทั้งหลายมีติดตัวอยู่ คือ สามารถแบกรับความกดดันในทุกสถานการณ์

“วี” โชว์วงสวิงในศึกแอลพีจีเอ ทัวร์ มาแล้วรวม 23 รายการ แต่หลังประกาศเทิร์นโปร เธอยังคงแบ่งเวลาและความสำคัญให้กับการเรียนในระดับมัธยมเช่นเดิม ซึ่งเธอวางแผนไว้ว่า จะมุ่งมั่นกับการศึกษาไปอีก 2 ปี โดยต้องจำกัดทัวร์นาเมนต์อาชีพที่จะลงแข่งขันไปก่อน และหลังจากจบมัธยม “วี” ยังวางแผนที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาต่ออีกด้วย

สำหรับสถานะของ มิเชล วี ในปัจจุบันแม้ว่าเธอจะกลายเป็นนักกอล์ฟอาชีพเต็มตัว แต่ มิเชล วี ก็ยังไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันในแอลพีจีเอ ทัวร์ และพีจีเอ ทัวร์ได้หากไม่ถูกรับเชิญ นั่นเพราะกฎของการเป็นนักกอล์ฟอาชีพนั้น มิเชล วี ต้องมีอายุ 18 ปีเต็ม เธอถึงจะมีสิทธิ์เข้าร่วมได้แบบเต็มตัว

นักธุรกิจสตรีดีเด่นโลกปี 2549



นักธุรกิจต่างประเทศ 12 คน ที่ได้รับรางวัลนักธุรกิจดีเด่นปี 2549 ได้แก่ นาโอมิ มูเนซึง และมิตสึโกะ

ยาโน จากญี่ปุ่น มากาเร็ต โรส จากออสเตรเลีย เซียะ หย่าหลี่ จากจีน อาพัน เพสตันจี จากศรีลังกา คิม ชุง-จู จากเกาหลีใต้ เวนดี้ ดี แอฟเฟลโบม จากแอฟริกาใต้ แคเธอรีน โซเฟียญู จากกรีซ ดร.คาเมเลีย จีออร์เกต้า จากโรมาเนีย ซอนย่า เซกูร่า จากสเปน แนนซี คอร์ริเชน ละซารอน สเติร์นไฮม์ จากสหรัฐอเมริกา

วันแรกของพิธีเปิดงานมอบรางวัลนักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก 2549 บรรดาผู้หญิงเก่งที่ได้รับคัดเลือกเปิดเผยถึงหลักการงานของแต่ละคนให้ประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในแวดวงธุรกิจ มาตามแห่งแอฟริกาใต้ เวนดี้ ดี แอฟเฟลโบม เจ้าของธุรกิจด้านประกันภัย กล่าวว่า ตื่นเต้นและภูมิใจมากกับรางวัลนี้ นอกจากนี้ยังถือเป็นโชคที่ได้มาเที่ยวประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่สวยงาม หลักการทำงานของตัวเธอจะเน้นเรื่องความสามารถเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ด้านคุณหมอนักธุรกิจการค้าปลีกจากประเทศโรมาเนีย ดร.คาเมเลีย จีออร์เกต้า กล่าวถึงเคล็ดลับการทำงานที่ประสบความสำเร็จของตัวเองว่า เน้นมากในเรื่องของความสามารถผู้หญิง นอกจากนี้ยังต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ขยันทำงาน และเมื่อตั้งใจทำอะไรแล้วต้องทำให้ดีที่สุดจึงจะประสบผลสำเร็จ



ซอนย่า เซกูร่า เจ้าของธุรกิจสิ่งพิมพ์จากสเปน กล่าวว่า เริ่มทำงานด้านสิ่งพิมพ์มาตั้งแต่อายุ 17 โดยเริ่มจากการเป็นนักข่าว จึงมีโอกาสเดินทางไปทำข่าวในประเทศต่างๆ จนในที่สุดตัดสินใจยึดธุรกิจด้านสิ่งพิมพ์เป็นของตัวเอง ตอนนี้มีทั้งแม่กกาซีนที่เป็นของตัวเองและรับพิมพ์แม่กกาซีนให้กับหลายๆ ประเทศด้วย

นอกจากนั้นยังทำงานเพื่อสังคมช่วยเหลือเด็กที่ป่วยเป็นโรคลูคีเมียด้วย เพราะลูกของตัวเองเสียชีวิตด้วยโรคร้ายนี้ ส่วนหลักสำคัญที่ยึดปฏิบัติในการทำงานคือ ต้องขยันทำงาน และยึดหลักคุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญ นอกจากนี้ยังต้องกล้าที่จะมีความผิ้วแล้วชีวิตจะมีค่ามากขึ้น

มาตามจากเมืองซิดนีย์ ออสเตรเลีย มากาเร็ต โรส เจ้าของธุรกิจด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กล่าวว่า ตื่นเต้น ดีใจ และเป็นเกียรติมากที่ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับรางวัลนี้ หลักการทำงานที่ตัวเองยึดเป็นสิ่งสำคัญคือ ต้องมีคุณธรรม อย่างเช่นการสร้างตึกต้องคำนึงถึงเด็ก สิ่งแวดล้อม และลูกค้าผู้อยู่อาศัย ชีวิตจะต้องดำรงอยู่อย่างไม่เห็นแก่ตัว ทุกวันนี้ตัวเองต้องตอบแทนคืนประโยชน์กลับสู่สังคมเสมอ

ส่วนสตรีนักธุรกิจจากสหรัฐอเมริกา ซารอน สเติร์นไฮม์ เจ้าของธุรกิจยา กล่าวว่า ทำธุรกิจยามา 25 ปีแล้ว เป็นผู้หญิงคนแรกของการบุกเบิกธุรกิจนี้ ธุรกิจยาถือเป็นธุรกิจที่เติบโตเร็วและมีการแข่งขันสูงมาก ส่วนตัวแล้วคิดว่าประสิทธิภาพการทำงานของผู้หญิงกับผู้ชายเท่าเทียมกันแต่ขึ้นอยู่กับช่องทางและโอกาสของแต่ละคน หลักการทำงานของตัวเธอจะยึดหลักความเป็นครอบครัว ต้องรู้จักชื่อพนักงานทุกคน คิดและใส่ใจพนักงานทุกคนเหมือนกับเป็นครอบครัวของตัวเอง

นาโอมิ มูเนซิงู นักธุรกิจญี่ปุ่น เจ้าของธุรกิจส่งออกอาหารแปรรูป กล่าวถึงหลักการงานว่า จะต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ต้องมีความสุขกับการทำงาน ยิ้มแย้มร่าเริงสนุกสนาน จะสอนพนักงานให้ยึดกฎสำคัญ 3 ข้อคือ ยิ้มแย้ม ร่าเริง กระฉับกระเฉง และมีใจรักในการบริการ ส่วนตัวแล้วคิดว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความสามารถในการทำงานเท่าเทียมกัน แต่ผู้หญิงนั้นมีภาระหน้าที่มากกว่าผู้ชาย คือนอกจากจะต้องทำงานนอกบ้านยังต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัวอีกด้วย

นับเป็นความภูมิใจของผู้หญิงทั่วทั้งโลกกับความสามารถทางธุรกิจที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชายอกสามศอก ความสามารถในฐานะนักธุรกิจสตรีดีเด่นโลก

ที่จนถึงปัจจุบันมีผู้หญิงเก่งได้รับรางวัลนี้มาแล้วกว่า 300 คน จากมากกว่า 50 ประเทศ น่าสนใจก็คือ ผู้หญิงกว่า 300 คนเหล่านี้สร้างเม็ดเงินมากกว่า 162 พันล้านเหรียญสหรัฐให้แก่เศรษฐกิจโลก และสร้างงานให้ผู้คนทั่วโลกกว่า 5 แสนคน

2.2.2 สถานการณ์เด่นต่างประเทศ

ราชวงศ์เบญจมาศแห่งญี่ปุ่น



พระบรมฉายาลักษณ์ของราชวงศ์ปลาติบในปัจจุบัน ซึ่งทรงมีจักรพรรดิอากิฮิโตะเป็นประมุขของประเทศ

ราชวงศ์แดนอาทิตย์อุทัยซึ่งถือเป็นราชวงศ์ที่สืบทอดกันทางเชื้อสายที่เก่าแก่ที่สุดในโลก โดยมีจักรพรรดิสืบทอดกว่า 125 พระองค์ กฎการสืบราชบัลลังก์โดยทายาทชายเท่านั้นระบุไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ มาตรา 2 ของรัฐธรรมนูญเมจิ ปี พ.ศ. 2432 ระบุว่า “ราชบัลลังก์จะต้องสืบทอดโดยทายาทชาย” ในกฎหมายราชวงศ์ ปี พ.ศ. 2432 ระบุเช่นเดียวกันว่า “การสืบราชบัลลังก์จะสืบผ่านสายผู้ชายเท่านั้น และจะเจงกิดกันทายาทฝ่ายหญิงจากการสืบราชบัลลังก์ หากมีเหตุให้ไม่สามารถสืบทอดบัลลังก์ ราชบัลลังก์จะสืบทอดโดยสายพระญาติฝ่ายชาย และหากจักรพรรดินีไม่

สามารถให้กำเนิดรัชทายาทได้ พระจักรพรรดิสามารถมีนางสนม และพระโอรสที่เกิดจากนางสนมจะเป็นรัชทายาทสืบราชบัลลังก์” กฎหมายนี้ ประกาศใช้วันเดียวกันกับรัฐธรรมนูญเมจิมีสถานะเช่นเดียวกันกับรัฐธรรมนูญ

ในกฎหมายมณฑลไต้หวัน ปี พ.ศ. 2490 ยังคงไว้ซึ่งการกีดกันการสืบทอดของราชวงศ์หญิง ซึ่งระบุในกฎหมาย ปี พ.ศ. 2432 และในรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2490 ซึ่งมีผลบังคับใช้เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2490 ระบุว่า มีเพียงผู้สืบทอดชายในสายชายเท่านั้นที่สามารถสืบพระราชบัลลังก์ได้ และเจ้าหญิงจะสูญเสียสถานะการเป็นสมาชิกราชวงศ์ เมื่อแต่งงานนอกราชวงศ์ จักรพรรดิและสมาชิกของราชวงศ์จะรับอุปการะเลี้ยงดูเด็กไม่ได้

ภายใต้กฎหมายมณฑลไต้หวัน ปี พ.ศ. 2490 สมาชิกราชวงศ์หญิงหรือเจ้าหญิงจะต้องสูญเสียบรรดาศักดิ์และการเป็นสมาชิกในราชวงศ์เมื่อแต่งงาน โดยไปใช้สกุลของสามีแทน นอกเสียจากว่า พวกเขาแต่งงานกับจักรพรรดิหรือสมาชิกราชวงศ์ ตามประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาราชวงศ์ญี่ปุ่นสืบทอดเชื้อสายโดยทายาทฝ่ายชาย การที่ราชวงศ์ญี่ปุ่นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยาวนานนั้นส่วนหนึ่งมีส่วนจากการใช้นางสนม ซึ่งเป็นการถือปฏิบัติที่ถูกยกเลิกไปในสมัยไทโช (Taisho) (ปีช่วง 2455-2469) ราชวงศ์ญี่ปุ่นยังอาศัยการแต่งตั้งสายพระญาติหรือบ้านชินโน หากราชวงศ์จักรพรรดิไม่สามารถมีทายาทได้สายพระญาติสามารถสืบทอดราชบัลลังก์ได้ ก่อนการปฏิรูปเมจิประเทศญี่ปุ่นมีจักรพรรดินีทั้งสิ้น 8 พระองค์ ล้วนเป็นลูกหรือหลานพระจักรพรรดิ แต่ขึ้นครองราชย์เพียงเพื่อปิดช่องว่างระหว่างราชบัลลังก์เท่านั้น โดยแต่ละพระองค์ล้วนแต่สละราชบัลลังก์เมื่อมีทายาทชายที่เหมาะสมกับการสืบราชบัลลังก์

อย่างไรก็ตามการขาดทายาทชายสืบราชบัลลังก์ต่อจากเจ้าชายฮารูฮิโตะ มกุฎราชกุมาร และการเกิดของเจ้าหญิงไอโกะ ก่อให้เกิดเสียงเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายมณฑลไต้หวัน เพื่ออนุญาตให้ทายาทผู้หญิงสามารถสืบราชบัลลังก์ได้ และในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548

นายกรัฐมนตรีโคซูโมะ จุนอิชิโร ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะพิเศษซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษา อาจารย์ มหาวิทยาลัยและข้าราชการ เพื่อศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายเทียบรางวัลและเสนอข้อคิดเห็นแก่รัฐบาล ซึ่งหนึ่งในทางเลือกคือการอนุญาตให้ผู้หญิงสืบทอดราชบัลลังก์ การเปลี่ยนแปลงกฎหมายเทียบรางวัลดังกล่าว จะได้รับการรับรองก็ต่อเมื่อมีประชามติยอมรับและเสียงส่วนใหญ่สองในสามของทั้งสองสภาให้การยอมรับ



เจ้าหญิงไอโกะทรงฉายพระรูปร่วมกับมกุฎราชกุมาร นารูฮิโตะ พระราชบิดา กับเจ้าหญิงมาซาโกะพระราช มารดา

ประเทศญี่ปุ่นถือเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่หากวัฒนธรรมประเพณีของประเทศกลับเป็นไปในทางอนุรักษนิยม และมีการแบ่งแยกบทบาทระหว่างเพศหญิงและเพศชายอย่างชัดเจน ฝ่ายชายซึ่งเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว จะเป็นผู้มีอำนาจในครอบครัว ส่วนฝ่ายหญิงจะได้รับการคาดหวังเมื่อแต่งงานให้เป็นแม่บ้าน ดูแลบ้าน และสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นยังมี สัดส่วนผู้หญิงอยู่น้อยมากในตำแหน่งในภาคการเมือง การบริหาร การศึกษา และภาคธุรกิจ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับราชวงศ์ญี่ปุ่นถือว่าเป็น เรื่องที่น่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากญี่ปุ่นเปลี่ยน กฎหมายเทียบรางวัลเพื่อให้ผู้หญิงขึ้นครองราชย์เป็นจักรพรรดินีได้ ก็จะเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงสถานภาพสตรีในญี่ปุ่นให้มีความเท่าเทียมกันทางเพศมากขึ้น ในประเทศซึ่งถือว่าเป็น

ประเทศที่อนุรักษนิยมอย่างมาก และจะส่งผลทำให้ บทบาทเพศของผู้หญิงและผู้ชายญี่ปุ่นที่เคยชัดเจน เปลี่ยนไป กล่าวคือผู้หญิงจะสามารถมีบทบาทเป็นผู้นำ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้



เจ้าชายอาคิชิโน เจ้าหญิงคิโกะ และพระธิดาองค์น้อย ทั้ง 2 พระองค์

อย่างไรก็ตามท่ามกลางวิกฤตรัฐทลายทครั้งใหญ่ ที่ราชสำนักและชาวซาโมไรต่างเกรงกว่า ราชวงศ์ เบญจมาศจะไม่มีผู้สืบบราชบัลลังก์ต่อจากเจ้าชายนารูฮิโตะ มกุฎราชกุมาร ชาวเจ้าหญิงคิโกะ ซึ่งมีพระชนมายุ 39 พรรษา ทรงเป็นพระชายาในเจ้าชายอาคิชิโน พระโอรส องค์ที่ 2 ของจักรพรรดิอากิฮิโตะ แห่งราชวงศ์ เบญจมาศทรงพระครรภ์ จึงถือเป็นการเพิ่มความหวัง ให้แก่ราชสำนักแดนปลาติบอีกครั้งในการให้กำเนิด รัชทายาทของราชวงศ์อิมพีเรียลในยุคปัจจุบัน และเมื่อ วันที่ 6 กันยายน 2549 เจ้าหญิงคิโกะทรงมีพระ ประสูติการเป็นพระโอรส จึงนับว่าเป็นพระโอรสรัช ทายาทพระองค์แรกในรอบ 40 ปีของราชวงศ์ดอก เบญจมาศ ทั้งนี้พระประสูติกาลของพระโอรสของ เจ้าหญิงคิโกะ ทำให้แผนการแก้ไขบทกฏ มณฑลเทียบรางวัลปี พ.ศ. 2490 เพื่อให้สตรีขึ้นครองราชย์ ได้นั้นต้องมีอันพับไป และหากเจ้าหญิงมาซาโกะซึ่งเป็น พระชายาในเจ้าชายนารูฮิโตะทรงไม่มีพระโอรสในภายหน้า พระโอรสองค์นี้ก็จะมีโอกาสได้เป็นรัชทายาทสืบทอด ราชสมบัติต่อไป

ชีวิตที่ (อยาก) เลือกได้ในแดนซาทุระ



ทาเคฟูมิ ฟุจิโอะ อดีตแม่ลูกสองที่วันนี้ขอใช้ชีวิตแบบผู้ชายอย่างที่ต้องการ

ฟูจิโอะเป็น 1 ในประชาชน 7,000-10,000 คนของญี่ปุ่น ที่เชื่อว่าตัวเองเกิดมาผิดเพศ และถือเป็นชนกลุ่มน้อยด้านเพศที่เคยมีชีวิตอยู่แบบหลบเร้นจากสายตาของสังคม

แต่วันนี้สถานการณ์เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว การผ่าตัดแปลงเพศครั้งแรกในแดนอาทิตย์อุทัยเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2531 ห้าปีหลังจากนั้น นักการเมืองรักร่วมเพศและนักการเมืองที่ผ่าตัดแปลงเพศได้รับเลือกเข้าสู่สภา ปีต่อมา มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับประวัติศาสตร์ที่อนุญาตให้ผู้ที่ผ่าตัดแปลงเพศ สามารถเปลี่ยนเพศที่ระบุในเอกสารราชการได้ ความคืบหน้าเหล่านี้ เป็นผลจากการต่อสู้หลังจากยาวนานหลายปี ทำให้ชนกลุ่มน้อยทางเพศมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น และเต็มใจมากขึ้นที่จะก้าวออกจากหลืบมุมที่เคยซ่อนตัว

“การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งที่เรารอคอยมานาน ผมคิดว่ากฎหมายฉบับนี้ทำให้ผู้คนได้คิดว่า ในเมื่อประเทศยังยอมรับพวกเราได้ ประชาชนทั้งหมดก็ต้องยอมรับได้ด้วยเหมือนกัน” ขณะเดียวกันผู้แปลงเพศมีความสุขกับเสรีภาพที่เพิ่มขึ้น แม้ยังไม่พอใจนักกับกฎระเบียบที่ยังไม่อาจแก้ไขได้

ฟูจิโอะเล่าว่า สมัยสาวๆ เขาต้องอดกลั้นความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตแบบผู้ชาย แถมต้องไปแต่งงานกับผู้ชายในที่ทำงาน และให้กำเนิดทารกเพศหญิง 2 คน กำเนิดต่อมาคือ ในปี พ.ศ. 2543 ฟูจิโอะตัดสินใจหย่าและใช้ชีวิตแบบผู้ชาย กระนั้นก็เกิดการตัดสินใจนั้นนำมาซึ่งความเจ็บปวดใหญ่หลวง เพราะครอบครัวสามีเก่าไม่อนุญาตให้เขาไปเยี่ยมลูกแม่แต่ครั้งเดียวนับจากหย่าขาดเมื่อ 4 ปีที่แล้ว

“แน่นอน มันยาก แต่เราต้องทำให้สังคมยอมรับวิถีชีวิตแบบนี้ บางทีอีก 10 ปีผมอาจได้เห็นหน้าลูกๆ ก็ได้”

การกล้าแสดงตัวตนมากขึ้นและการแก้ไขกฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของกระแสหลักของญี่ปุ่นในการให้เสรีภาพส่วนบุคคลมากขึ้น เทคโนโลยีและขนบธรรมเนียมล้วนมีบทบาทต่อพัฒนาการนี้ อินเทอร์เน็ตเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตทางเลือกสำหรับคนรุ่นก่อนที่ต้องถูกสังคมกีดกัน ขณะเดียวกันการที่ญี่ปุ่นไม่มีคำจำกัดความที่ตายตัวทางศาสนาต่อชนกลุ่มน้อยทางเพศทำให้การเปลี่ยนแปลงเพศง่ายขึ้น การกล้าแสดงตัวตนมากขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่ตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับประสบการณ์ของฟูจิโอะ ที่เติบโตมาในยุคที่ไม่ค่อยมีใครพูดเรื่องการแปลงเพศ

“คนแปลงเพศเหมือนตกอยู่ในสถานการณ์หนีเสือปะจระเข้ ถ้าเราเปิดเผยตัวตน การงานและชีวิตความเป็นอยู่อาจตกอยู่ในความเสี่ยง แต่ถ้าเฉยไว้สังคมย่อมไม่มีวันเปลี่ยนแปลง” อายะ คามิกาวะ นักการเมืองแปลงเพศคนแรกและคนเดียวของแดนซาทุระกล่าว

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 คามิกาวะ หญิงสาวที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นชายออกสามศอก มีบทบาทสำคัญในการลอบบี้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งรวมถึงกฎหมายการแปลงเพศ เธอประสบความสำเร็จในการลอบบี้เพื่อให้มีการยกเลิกการเอ่ยถึงเพศอย่างไม่จำเป็นในเอกสารราชการ

ตัวอย่างเช่น ภายใต้กฎหมายปี พ.ศ. 2547 มีเพียงผู้ยื่นคำร้องที่ไม่เคยผ่านการแต่งงานหรือการมีบุตรเท่านั้นที่สามารถเปลี่ยนการระบุเพศอย่างเป็นทางการ

ทางการได้ ผู้ยื่นคำร้องจะต้องผ่านการผ่าตัดแปลงเพศแล้ว และได้รับการตรวจรับรองจากแพทย์สองคนว่า มีอาการที่เรียกว่า ความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ จากข้อมูลของกระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นระบุว่า ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2547 กฎหมายฉบับประวัติศาสตร์มีผลบังคับใช้ จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2548 มีประชาชนจำนวน 151 คนไปทำเรื่องขอเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นทางการ แต่สำหรับฟูจิโอะไม่สามารถดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากมีบุตรกับอดีตสามี

การแปลงเพศถือเป็นเรื่องน่าอับอายอย่างยิ่งในญี่ปุ่น ผู้แปลงเพศหลายคนบอกว่า พวกเขาไม่มั่นใจที่จะไปสมัครงานหรือแม้แต่ไปหาหมอฟัน เพราะกลัวว่าเพศที่แท้จริงจะถูกเปิดเผยจากเอกสาร อาทิ บัตรประกันสุขภาพ ผู้แปลงเพศยังพบประสบการณ์การถูกปิดกั้นมากกว่านั้นเพราะบางคนเป็นเกย์หรือเลสเบียน

“เราไม่มีกฎหมายปกป้องหรือเป็นหลักประกันใดๆ ซึ่งทำให้เรากังวลมาก” เอกิ โนมิยะ ที่เกิดมาเป็นผู้ชายแต่ตอนนี้กลายเป็นผู้หญิงที่ใช้ชีวิตอยู่กับผู้หญิง แต่ยังไม่สามารถแปลงเพศอย่างสมบูรณ์” โนมิยะบอกว่า สิ่งแรกที่ญี่ปุ่นต้องทำก็คือ ยอมรับสิทธิทางกฎหมายบางอย่างแก่คู่ชีวิตที่ไม่ได้แต่งงานเหมือนกับกฎหมายเอกภาพพลเมืองปี พ.ศ. 2542 ของฝรั่งเศส แต่ในมุมมองของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองญี่ปุ่นยังไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ถึงขั้นนั้น

“นี่เป็นปัญหาที่ซับซ้อนและก่อให้เกิดความขัดแย้งเป็นวงกว้าง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบ และผมไม่เห็นว่าคุณจำนวนมากสนับสนุนให้มีการปฏิรูปกฎหมายในขณะนี้” คูนิโอะ โคอิตะ ที่ปรึกษาสำนักงานกิจการพลเมือง กระทรวงยุติธรรม กล่าวอย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มน้อยด้านเพศยังคิดว่าพวกเขาได้รับชัยชนะบางอย่าง

คานาโกะ โอลีจี้ นักการเมืองญี่ปุ่นคนแรกที่เปิดเผยตัวว่าเป็นพวกรักร่วมเพศ ประสบความสำเร็จในการลอบบี้ให้มีการแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น เพื่ออนุญาตให้คู่ครองที่ไม่ได้แต่งงานทำเรื่องขอซื้อบ้านของการเคหะได้ ซึ่งในที่นี้ครอบคลุมถึงเกย์และพวกแปลงเพศด้วย



“คนรุ่นฉันเป็นรุ่นแรกที่พูดถึงสิทธิของคนกลุ่มน้อยทางเพศในแนวทางที่มีความหมาย” โอลีจี้ วัย 31 ปี ที่ยึดครองเก้าอี้ในสภาเขตโอซากามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 กล่าว เมื่อพิจารณากฎหมายการยอมรับสถานะผู้แปลงเพศ ในหลายประเทศ

สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) เดิมศาลสหราชอาณาจักรไม่ยอมรับสถานะผู้ผ่าตัดแปลงเพศ โดยถือว่ายังคงอยู่ในสถานะในเพศเดิมจึงไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรส เปลี่ยนชื่อ หรือใช้สิทธิตามเพศใหม่ได้ แต่ในปี พ.ศ. 2547 สหราชอาณาจักรได้ออกกฎหมายยอมรับสถานะผู้แปลงเพศ (Gender Recognition Act 2004) ให้ผู้ผ่าตัดแปลงเพศได้ในสถานะทางกฎหมายตามเพศใหม่หลังผ่าตัดแล้ว โดยมีสิทธิต่างๆ ตามเพศใหม่ทุกประการ อาทิ การสมรส การแก้ไขเอกสารทางทะเบียน สามารถเข้าแข่งขันกีฬาในเพศใหม่ได้ แต่ไม่เสียสิทธิในเพศเดิมก่อนการผ่าตัด โดยมีเงื่อนไขคือ บรรลุนิติภาวะ (อายุ 18 ปี) มีอาการเอกลักษณ์ผิดเพศ (GID) ใช้ชีวิตในอีกเพศมาไม่น้อยกว่า 2 ปี ตั้งใจจะอยู่ในเพศใหม่จนกระทั่งเสียชีวิต ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ เป็นต้น

สำหรับประเทศอื่นๆ ในทวีปยุโรปจำนวน 39 ประเทศ มีเพียงประเทศแอลเบเนีย และออสเตรีย เท่านั้น ที่ไม่มีกฎหมายยอมรับสถานะผู้ผ่าตัดแปลงเพศ นอกนั้นจะมีกฎหมายดังกล่าวทั้งสิ้น

โดยราชอาณาจักรสวีเดน เป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายยอมรับสถานะผู้แปลงเพศ ภายใต้ชื่อกฎหมายการตัดสินใจเลือกเพศ (Lag om andrine i ILagen SFS 1972:119) นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่มีกฎหมายยอมรับสถานะผู้แปลงเพศ ได้แก่ ราชอาณาจักรเบลเยียม (1979) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Das Transsexuellengesetz 1980) สาธารณรัฐอิตาลี (1982) ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ (1985) ลักเซมเบิร์ก (1985) สาธารณรัฐสเปน (1987)

โดยบางประเทศออกเป็นกฎหมายเฉพาะ บางประเทศบัญญัติรวมไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง

นอกจากประเทศในทวีปยุโรปแล้วประเทศในทวีปอื่นก็มีการบัญญัติกฎหมายยอมรับสถานะทางเพศ เช่นเดียวกัน อาทิ สหรัฐอเมริกา แคนาดา แครีเบีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สาธารณรัฐอินเดีย สิงคโปร์ ปากีสถาน นามิเบีย (Das Standesamt-StAZ1974) (ประเทศแรกในทวีปแอฟริกา) อียิปต์ แอฟริกาใต้ ปานามา จะเห็นได้ว่า นานาอารยประเทศมีกฎหมายยอมรับสถานะผู้ผ่าตัดแปลงเพศแล้ว แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับ จึงทำให้บุคคลที่แปลงเพศไม่ได้รับความคุ้มครองตามเพศใหม่ของตน



เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. **สถานการณ์งานอนามัยแม่และเด็ก ปี 2544 - 2546.** 2547.

สมาคมติดตามการพัฒนาสตรีในประเทศไทย. **ความก้าวหน้าของสตรีไทย: 10 ปี หลังปีกิ่ง เสียงสะท้อนจากประชาคม.** 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. **รายงานภาวะสังคม ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 : เดือน ธันวาคม 2547**

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. **เหลียวหลัง 10 ปีสตรีไทย แลหน้าความท้าทายที่รออยู่.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2548.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **เครื่องชี้การพัฒนาระบบราชการ 2546 .** กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ. 2546.

สำนักงานพัฒนาข้าราชการพลเรือน. **กำลังคนภาครัฐ 2547 :ข้าราชการพลเรือนสามัญ.** กรุงเทพมหานคร: ธีรานุสรณ์การพิมพ์. 2548.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548.** (ข้อมูลจาก website <http://www.nso.go.th>)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **เครื่องชี้ภาวะสังคม พ.ศ. 2547.** กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลีฟวิง จำกัด. 2547.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. **สถิติสาธารณสุข 2547 .**นนทบุรี: มปพ. 2547.

คณะกรรมการการเลือกตั้ง, สำนักงาน. **ข้อมูลสถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซี.ดับเบิลยู. แอนด์ เอส. โปรดักส์ จำกัด. 2548.

คณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้.** กรุงเทพมหานคร. 2548.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. **รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2547.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. **รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548.

หนังสือพิมพ์ / หนังสือพิมพ์ออนไลน์

นายกรัฐมนตรีเกาหลีใต้หญิงคนแรก.(2549, มีนาคม 25). มติชน. หน้า 32.

ผู้หญิงเก่ง...นักธุรกิจสตรีดีเด่นของโลก . (254, มีนาคม 28) มติชน.หน้า 35

เจ้าหญิงแดนซากระทรงพระครรภ์เพิ่มความหวังคลีคลายวิกฤตรัชทายาท. (2549, กุมภาพันธ์ 7).ผู้จัดการออนไลน์
([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

ประธานาธิบดีชิลีเปิดโผ ครม.หญิงเพียบ. (254, กุมภาพันธ์ 1) มติชน.หน้า 21

ประธานาธิบดีโลปีเรียลสั่งสายฟ้าแลบไล่อำนาจการคลังยกกระทรวง. (2549, กุมภาพันธ์ 7). จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

สตรีผงดั่งเงี้ยวผู้นำชิลีคนแรกฝ่ายซ้ายเซรูกีบียัดละตินอเมริกา. (2549, มกราคม 17). ผู้จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

มิเชล วี กว่าเธอจะรู้เตียงสา . (2549, มกราคม 16). ผู้จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

ชีวิตที่ (อยาก) เลือกได้ของเลสเบียนในแดนซากระ. (2549, พฤษภาคม 15). ผู้จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

ไอลีน คอลลินส์ ยอดผู้การหญิงแห่ง ดิสคัฟเวอรี . (2549, กุมภาพันธ์ 02). ผู้จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

ขวัญใจชนชั้นรากหญ้าแห่งจาไมกา. (2549, มีนาคม 13). ผู้จัดการออนไลน์ ([http:// www. manager.co.th](http://www.manager.co.th)).

นันท์ภัส รุ่งแสง “ใช้ความดี สยบข่าวฉาวหญิงแกร่งบนเวทีการเมืองท้องถิ่น. (2549, มีนาคม 23).มติชนออนไลน์
([http:// www. Matichon.co.th](http://www.Matichon.co.th)).

เว็บไซต์

www.cabinet.thaigov.go.th

www.nesdb.go.th

www.nrc.or.th

www.nso.go.th

ภาคผนวก

ประเด็นที่ 1 : ผู้หญิงกับความยากจน

ตารางที่ 1 สัดส่วนประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ

ปี	2543	2545	2547
เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)	822	922	1,243
สัดส่วนประชากรยากจน (%)	14.2	9.8	11.99
จำนวนประชาชนยากจน (ล้านคน)	8.9	6.2	7.54

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตารางที่ 2 สัดส่วนหัวหน้าครัวเรือนหญิง ที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน

โครงสร้างของครัวเรือน(%)	2543	2544	2545	2546
หัวหน้าครัวเรือน	100.0	100.0	100.0	100.0
ชาย	24.7	25.7	26.2	26.8
หญิง	75.3	74.3	73.8	73.2
ประเภทครัวเรือนครอบครัวเดี่ยว	56.1	56.2	55.5	54.5
สามีและภรรยา	12.0	12.5	13.4	13.5
สามีและภรรยาและลูก	36.1	35.4	34.4	33.2
สามีหรือภรรยาและลูก	8.0	8.3	7.7	7.8
ครอบครัวขยาย	31.6	31.7	32.1	33.3
อยู่คนเดียว	11.5	11.5	11.8	11.6
อยู่กับคนที่ไม่ใช่ญาติ	0.8	0.6	0.6	0.6

ที่มา : กลุ่มงานวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นที่ 3 : สตรีและสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ตั้งแต่กันยายน 2527 - 30 กันยายน 2548 จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	หญิง	ชาย	ร้อยละ (หญิง)
0 - 4	3,816	4,330	46.8
5-9	1,405	1,530	47.9
10-14	365	247	59.6
15-19	1,206	978	55.2
20-24	10,711	14,425	42.6
25-29	21,150	48,372	30.4
30-34	18,002	53,696	25.1
35-39	11,049	35,607	23.7
40-44	6,198	18,806	24.8
45-49	3,206	9,538	25.2
50-54	1,479	4,489	24.8
55-59	829	2,374	25.9
60 ปีขึ้นไป	769	3,020	20.3
รวม	80,185	197,412	28.9

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงตั้งแต่กันยายน 2527 - กันยายน 2548

ปัจจัยเสี่ยง	หญิง	ชาย	รวม
เพศสัมพันธ์	69,767	163,072	232,839 (83.88)
ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	430	12,722	13,152 (7.74)
รับเลือด	21	45	66 (0.02)
ติดเชื้อจากมารดา	5,415	5,968	11,383 (4.10)
อื่น ๆ	28	51	79 (0.03)
ไม่ทราบปัจจัยเสี่ยง	4,524	15,554	20,078 (7.23)
รวมทั้งสิ้น	80,185	197,412	277,597 (100.0)

หน่วย : คน (ร้อยละ)

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ประเด็นที่ 6 : สตรีและเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผู้ที่มียานพาหนะ จำแนกตามสาขาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 (มกราคม)

อุตสาหกรรม	หญิง		ชาย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	15.71	45.5	18.81	54.5	34.52	100.0
1. สาขาเกษตรกรรม	5.37	42.6	7.23	57.4	12.60	36.5
1) การเกษตร การล่าสัตว์ และการป่าไม้	5.30	43.3	6.93	56.7	12.23	97.1
2) การประมง	0.07	18.9	0.30	81.1	0.37	2.9
2. สาขานอกเกษตรกรรม	10.34	47.2	11.58	52.8	21.92	63.5
1) การผลิต	3.33	54.3	2.80	45.7	6.13	28.0
2) การก่อสร้าง	0.28	14.1	1.70	85.9	1.98	9.0
3) การขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ และของใช้ส่วนบุคคลและครัวเรือน	2.65	47.5	2.93	52.5	5.58	25.5
4) โรงแรม และภัตตาคาร	1.39	61.8	0.86	38.2	2.25	10.3
5) การขนส่ง คมนาคม และคลังสินค้า	0.20	17.9	0.92	82.1	1.12	5.1
6) กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่นๆ	0.27	43.5	0.35	56.5	0.62	2.8
7) การบริหารราชการแผ่นดินรวมประกันสังคม ภาคบังคับ	0.35	33.0	0.71	67.0	1.06	4.8
8) การศึกษา	0.64	59.3	0.44	40.7	1.08	4.9
9) อื่นๆ	1.23	58.6	0.87	41.4	2.10	9.6

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 2 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของผู้มีงานทำ จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2539 - 2546

เพศ	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
รวม	6.6	6.8	7.0	7.1	7.2	7.1	7.1	7.3
หญิง	6.3	6.5	6.7	6.8	6.9	6.8	6.9	7.0
ชาย	7.0	7.1	7.3	7.5	7.5	7.3	7.4	7.5

หน่วย : (ร้อยละ)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นที่ 7 : สตรีในอำนาจและการตัดสินใจ

ตารางที่ 1 สัดส่วนผู้หญิงในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ	จำนวนและร้อยละ		
	ชาย	หญิง	รวม
ประธานกรรมการ	1 (100)	-	1 (100)
รองประธานกรรมการ	1 (100)	-	1 (100)
คณะกรรมการ	13	3	16
ภาคประชาสังคมในพื้นที่	(81.25)	(18.75)	(100)
ภาคประชาสังคมในพื้นที่	10 (83.33)	2 (16.67)	12 (100)
ภาคการเมือง	6 (85.71)	1 (14.29)	7 (100)
ภาคราชการ	7 (77.78)	2 (22.22)	9 (100)
ฝ่ายเลขานุการ	3 (100)	- (22.22)	3 (100)
รวม	41 (83.67)	8 (16.33)	49 (100)

ที่มา : คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผู้มีครและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. และ ส.ว.

วัน/เดือน/ปี ที่เลือกตั้ง	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง			ผู้ได้รับเลือกตั้ง		
	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย	รวม
การเลือกตั้ง ส.ส.						
17 พ.ย. 2539	360 (15.58)	1,950 (84.42)	2,310 (100)	22 (5.61)	370 (94.39)	392 (100)
6 ม.ค. 2544	500 (13.43)	3,222 (86.57)	3,722 (100)	39 (7.80)	461 (92.20)	500 (100)
ส.ส. แบ่งเขต	352 (12.65)	2,430 (87.26)	2,782 (100)	32 (7.00)	368 (93.00)	400 (100)
ส.ส. บัญชีรายชื่อ	148 (15.74)	792 (84.26)	940 (100)	7 (7.00)	93 (93.00)	100 (100)
6 ก.พ. 2548	281 (12.02)	2,056 (87.98)	2,337 (100)	53 (10.60)	447 (89.40)	500 (100)
ส.ส. แบ่งเขต	182 (10.37)	1,573 (89.63)	1,755 (100)	47 (11.75)	353 (88.25)	400 (100)
ส.ส. บัญชีรายชื่อ	99 (17.01)	4833 (82.99)	582 (100)	6 (6.00)	94 (94.00)	100 (100)
การเลือกตั้ง ส.ว.						
4 มี.ค. 2543	115 (7.51)	1,417 (92.49)	1,532 (100)	21 (10.50)	179 (89.50)	200 (100)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

คณะกรรมการบริหารพรรค	ชาย	หญิง	รวม
พรรครัฐบาล			
พรรคไทยรักไทย	111	8	119
	(93.28)	(6.72)	(100)
พรรคฝ่ายค้าน			
พรรคประชาธิปัตย์	44	5	49
	(89.80)	(10.20)	(100)
พรรคชาติไทย	49	6	55
	(92.86)	(7.14)	(100)
พรรคมหาชน	13	1	14
	(92.86)	(7.14)	(100)
รวม	217	20	237
	(91.56)	(8.44)	

ที่มา : กองกลางสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละนักบริหารในข้าราชการพลเรือน ปี พ.ศ. 2547 จำแนกตามระดับและเพศ

ปี	ระดับ 9			ระดับ 10			ระดับ 11			ระดับ 9 - 11		
	หญิง	ชาย	% หญิง	หญิง	ชาย	% หญิง	หญิง	ชาย	% หญิง	หญิง	ชาย	% หญิง
2536	29	200	12.7	14	151	8.5	1	22	4.4	44	373	10.6
2537	32	205	13.5	11	163	6.3	1	23	4.2	44	391	10.1
2538	40	200	16.7	10	167	5.7	1	23	4.2	51	390	11.6
2539	37	206	15.2	19	163	10.4	1	23	4.2	57	392	12.7
2540	44	202	17.9	20	166	10.8	-	25	0.0	64	393	14.0
2541	44	203	17.8	18	178	9.2	1	24	4.0	63	405	13.5
2542	40	207	16.2	17	181	8.6	2	23	8.0	59	411	12.6
2543	45	210	17.7	19	178	9.6	2	23	8.0	66	411	13.8
2544	41	208	16.5	24	174	12.1	2	23	8.0	67	405	14.2
2545	52	192	21.3	27	159	14.5	2	23	8.0	81	374	17.8
2546	61	183	25.0	38	173	18.0	3	29	9.4	102	385	20.9
2547	63	195	24.4	34	173	16.4	3	28	9.7	100	396	20.2

ที่มา : กำลังคนภาครัฐ 2547 ข้าราชการพลเรือนสามัญ สำนักงาน ก.พ.

ประเด็นที่ 12 : เด็กผู้หญิง

ตารางที่ 1 อัตราตายของทารก (Infant Mortality Rate)

ปี พ.ศ.	รวม	ชาย	หญิง
2515	27.0	30.0	23.8
2530	10.6	11.9	9.3
2535	7.5	8.5	6.5
2540	5.8	6.3	5.2
2541	4.9	5.2	4.5
2542	6.6	7.1	6.1
2543	6.2	7.0	5.5
2544	6.5	6.9	5.9
2545	6.5	7.0	6.0
2546	7.2	7.6	6.8

หน่วย : (ร้อยละ)

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข (สถิติสาธารณสุข : 2547)

ตารางที่ 2 ร้อยละเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภาวะทุพโภชนาการ

ปี พ.ศ.	รวม
2548	2.83
2547	2.35
2546	8.7
2545	8.63

หน่วย : (ร้อยละ)

ที่มา : สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูลจากรายงาน : 2548)

ตารางที่ 3 อัตราการตั้งครรภ์ของมารดาอายุน้อย

ปี พ.ศ.	รวม
2546	12.90
2543	11.90
2543	11.60

หน่วย : (ร้อยละ)

ที่มา : สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูลจากรายงาน : 2548)



สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

พิมพ์ที่ : ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย